

**KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS JAUNIMO PROBLEMATIKOS
TYRIMO ATASKAITA**

RENGĖJAI:
Julijus Brazauskas
Ilma Ruškienė

2016 m. Klaipėda

TURINYS

Lentelių sąrašas.....	3
Paveikslų sąrašas.....	4
ĮVADAS	7
1. TYRIMO METODIKA	7
2. JAUNIMO PROBLEMATIKOS TYRIMO KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖJE DUOMENŲ ANALIZĖ	9
2.1. Demografinės tiriamųjų charakteristikos.....	9
2.2. Mokykla.....	10
2.3. Studijos	17
2.4. Darbas	21
2.5. Nedarbas	30
2.6. Verslumas	34
2.7. Laisvalaikis	35
2.8. Draugai.....	39
2.9. Kaimynystė	41
2.10. Gyvenimo sąlygos.....	43
2.11. Dalyvavimas.....	47
2.12. Žalingi įpročiai.....	59
2.13. Mityba ir poilsis	66
2.14. Psichologinė savijauta	71
2.15. Lytinė elgsena ir šeimos planavimas.....	74
3. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBEI	77

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo spręsti problemas indikatorius.....	11
2 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal mokyklos saugumo indikatorių vertinimą	12
3 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal pamokų lankymo problemų indikatorius	13
4 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal domėjimosi būsima profesija rodiklio indikatorius	16
5 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal ketinimų ateityje tęsti studijas rodiklio indikatorius ...	20
6 lentelė. Domėjimosi būsima profesija rodiklio indikatorių vertinimų procentinis pasiskirstymas	24
7 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal svarbiausius įsidarbinimą lėmusius veiksnius.....	25
8 lentelė. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklio indikatorių vertinimus.....	26
9 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal laisvalaikio veiklų dažnumą.....	35
10 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal dalyvavimo kultūrinėse veiklose dažnumą	38
11 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal pasitenkinimo laisvalaikio ir galimybių pasirinkti norimas laisvalaikio leidimo formas vertinimą.....	38
12 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal santykių su draugais pasitenkinimo vertinimą	40
13 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal pasitenkinimą kaimynystėje ir santykiais joje	43
14 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo indikatorius...	49
15 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal požiūrį į politiką.....	51
16 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimą pilietiškumo-labdarinumo veiklose	52
17 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimo NVO veiklose motyvus	54
18 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos pilietiškumo ir labdarinumo vertinimus	57
19 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal nuostatas pilietinės visuomenės atžvilgiu	58
20 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal mitybos įpročius.....	67
21 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal fizinę savijautą	70
22 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal psichologinę savijautą	71

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal sociodemografines charakteristikas	9
2 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės problemų ir sprendimo gebėjimų lygį ...	10
3 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal mokyklos saugumo rodiklį	12
4 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal mokyklos lankomumo problemų rodiklį.....	13
5 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pažangumo rodiklį	14
6 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal patiriamus sunkumus vykstant į mokyklą.....	14
7 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal jų turimas galimybes naudotis mokyklos erdvėmis ne pamokų metu.....	15
8 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal domėjimosi būsima profesija rodiklį.....	16
9 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aktyvumo mokinių savivaldoje rodiklį	17
10 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklį	18
11 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal studijų programų rinkimosi sąmoningumą	18
12 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal studijų ir darbo derinimo sudėtingumą	19
13 pav. Darbo ir studijų derinimo problemų lygio įvertinimų procentinis pasiskirstymas	20
14 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimo studentų savivaldoje aktyvumą	21
15 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal darbo pobūdį	22
16 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal darbo veiklą apimtį.	22
17 pav. Procentinis tiriamųjų pasiskirstymas darbo pagal specialybę atžvilgiu	23
18 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo ne pagal specialybę priežastis	23
19 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal profesijos pasirinkimo sąmoningumą	24
20 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal gebėjimus kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas .	26
21 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbdavių sudaromas sąlygas mokytis/kelti kvalifikaciją	27
22 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal ketinimus keisti darbo vietą	28
23 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo vietos keitimo priežastingumą	28
24 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal priežastis, sąlygojančias darbo vietos keitimą tame pačiame mieste	29
25 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal priežastis, sąlygojančias darbo paiešką užsienyje.....	30
26 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas paskutinio nedarbo trukmės atžvilgiu.....	31
27 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo trukmę paskutinėje darbovietėje	31
28 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal svarbiausias nedarbo priežastis	32
29 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo paieškos būdus	32
30 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pageidaujamo darbo požymius Lietuvoje ir užsienyje	33
31 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal jų verslumo rodiklį.....	34

32 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal susipažinimą su jaunimo verslumo skatinimo politika ir sąlygų jauniems žmonėms pradėti ir plėtoti verslą vertinimą.....	35
33 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal laisvalaikį skiriamą laiką darbo dienomis.....	37
34 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal savaitgalio veiklas	37
35 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal santykių su draugais kokybės vertinimą	39
36 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal turimų draugų skaičių	40
37 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal gaunamą socialinį palaikymą ir paramą.....	41
38 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas kaimynystės saugumo rodiklio atžvilgiu	42
39 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal pasitenkinimo kaimynyste ir santykiais joje vertinimą..	42
40 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal tai, su kuo gyveno tyrimo metu.....	44
41 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal gyvenamojo būsto tipą	45
42 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal gyvenamosios vietos nuosavybę	45
43 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pagrindinius pajamų šaltinius	46
44 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal vienam šeimos nariui tenkančias pajamas	46
45 pav. Respondentų atsakymų procentinis pasiskirstymas pagal paskolų atžvilgiu.....	47
46 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pilietinio aktyvumą	48
47 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pilietinio aktyvumo indikatorių vertinimus.....	48
48 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos politinį-pilietinį aktyvumą.....	49
49 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal požiūrį į politiką.....	50
50 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimą pilietiškumo-labdaringumo veiklose	51
51 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal narystę NVO	53
52 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal įsitraukimą į NVO veiklas	53
53 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimą savanoriškoje veikloje	55
54 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal galimybes įvardinti, kokioje savanoriškoje veikloje dalyvauja/ dalyvavo	55
55 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal priklausymą neformaliai grupei	56
56 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos pilietiškumo ir labdaringumo lygį	57
57 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimą per pastaruosius 6 mėn.	59
58 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimo įpročius	60
59 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimo įpročius	61
60 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimo priežastis.....	61
61 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal požiūrį į narkotinių medžiagų vartojimą.....	62
62 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal informuotumą apie pagalbą dėl narkotinių medžiagų vartojimo šaltinius	63
63 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas rūkymo atžvilgiu.....	63
64 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal naudojimosi internetu dažnumą	64
65 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal laiką, skiriamą naršymui internete	64
66 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal polinkį įvairiems lošimams	65

67 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal migdomųjų/raminamųjų vaistų vartojimą.....	65
68 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal svorio mažinimo būdus.....	66
69 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal mitybos įpročius.....	67
70 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal miegui skiriamą laiką.....	68
71 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal fizinį aktyvumą (N=401)	68
72 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal vienkartinio fizinio aktyvumo trukmę	69
73 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal fizinės sveikatos rodiklį	70
74 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal psichologinę sveikatą.....	71
75 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal psichologinės sveikatos rodiklį.....	72
76 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal savivertės lygį	73
77 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal šeimos narių socialinį palaikymą	73
78 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal amžių, kada pradėjo lytinius santykius	74
79 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal naudojamąsi kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu	75
80 pav. Procentinis respondentų pasiskirstymas pagal naudojimosi kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu priežastis	75
81 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal lytinių partnerių skaičių ir pastovumą	76
82 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal nuostatas santuokos atžvilgiu.....	76

ĮVADAS

Jaunimo problematikos tyrimą Klaipėdos rajono savivaldybės užsakymu atliko Viešoji įstaiga Socialinių mokslų kolegija. Duomenys buvo renkami nuo 2016 m. kovo 1 d. iki 2016 m. gegužės 13 d. visoje Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje. Tyrimas buvo atliekamas vadovaujantis **Metodika, reikalinga jaunimo problematikos tyrimams savivaldybėse atlikti**, parengta Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu 2010 m. vasario 10 d. jungtinės autorių grupės. Tyrimas buvo vykdomas įgyvendinant Nacionalinės jaunimo politikos 2011-2019 m. plėtros programos priemonę Nr. 5.2.2.

Tyrimo tikslas – ištirti jaunimo problemas jaunimo politikos įgyvendinimo srityse, t. y. mokymasis ir studijos, darbas (darbas ir užimtumas), laisvalaikis (laisvalaikis, poilsis, kūryba ir kultūra), gyvenimo sąlygos (apsirūpinimas būstu), dalyvavimas (pilietiškumas, neformalus ugdymas), fizinė ir psichinė sveikata, įpročiai ir gyvenimo būdas, šeima, draugai, kaimynystė, jaunimo probleminio / rizikingo elgesio apraiškos.

1. TYRIMO METODIKA

Tyrimo atlikimo metodai. Jaunimo apklausos anketa buvo sudaryta iš 14 klausimų blokų: mokykla (1–8 klausimai) ir studijos (9–15 klausimai), darbas (16–32 klausimai), laisvalaikis (33–37 klausimai), draugai (38–41 klausimai), kaimynystė (42–43 klausimai), gyvenimo sąlygos (44–49 klausimai), verslumas (50–52 klausimai), dalyvavimas (53–64 klausimai), įpročiai (65–74 klausimai), mityba ir poilsis (75–80 klausimai), psichologinė ir fizinė savijauta (81–84 klausimai), lytinė elgsena ir šeimos planavimas (85–89 klausimai), demografiniai rodikliai (90–100 klausimai).

Tyrimo populiacija. Ją sudaro jaunimas nuo 14 iki 29 metų, tyrimo metu registruotas Klaipėdos rajono savivaldybėje. Profesinėse mokyklose, aukštojo mokslo ir studijų įstaigose studijuojantis jaunimas priskiriamas tai savivaldybei, kurioje jis yra registruotas. Statistikos departamento duomenimis, 2013 metų pradžioje Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje gyveno 10245 jauni žmonės nuo 14 iki 29 metų. Tai sudarė 19,84 proc. visų rajono gyventojų.

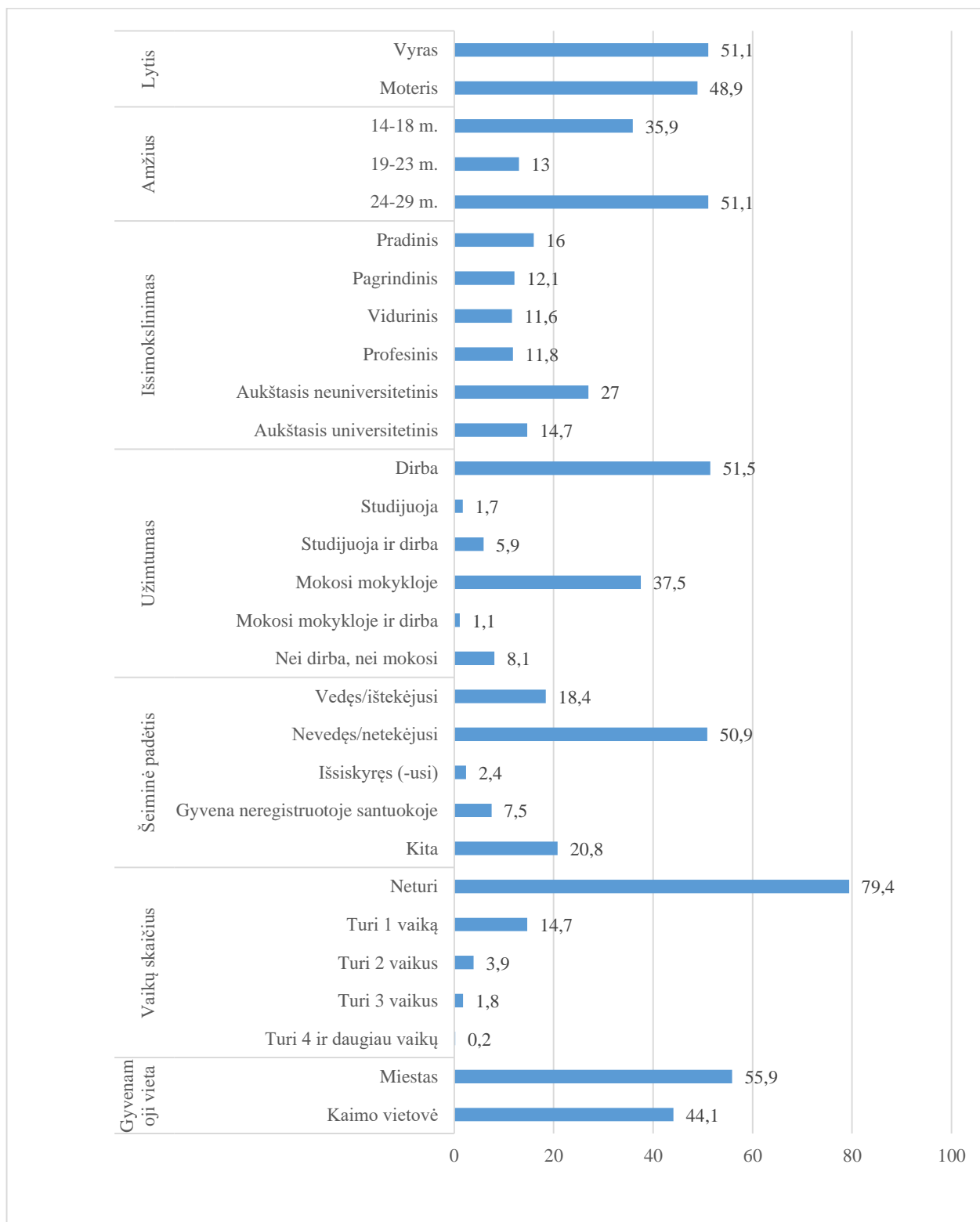
Tyrimo imtis ir tiriamieji. Remiantis Paslaugų viešojo pirkimo-pardavimo sutarties Nr. AS-221/ 23M-04 technine specifikacija, rekomenduojamas tyrimo imties dydis Klaipėdos rajono savivaldybei yra: respondentų skaičius (su 5 proc. paklaida, su 95 proc. tikimybe) – 456 jauni asmenys, iš kurių 35,9 proc. yra 14-18 metų amžiaus, 13 proc. – 19-24 metų amžiaus ir 51,1 proc. - 25-29 metų. Socialinių mokslų kolegijos atlikto kiekybinio jaunimo problematikos tyrimo imties dydis – 456 tiriamieji. Į tyrimo imtį neskaičiuojamos 33 sugadintos anketos.

Duomenų analizė. Kiekybinio tyrimo duomenų analizė buvo atliekama naudojant SPSS/PC programinę įrangą. Ataskaitoje pateikiami bendrieji paprastų ir suminių rodiklių, apskaičiuotų iš turimų anketinių duomenų, atsakymų procentiniai arba faktiniai pasiskirstymai.

Taip pat tikrinti koreliaciniai ryšiai tarp atskirų rodiklių. Tam naudotas Spearmano koreliacijos koeficientas (Koreliacinis ryšys laikytinas statistiškai reikšmingu, jei p reikšmė mažesnė už 0,05) bei Pearson χ^2 kriterijus statistiškai reikšmingiems skirtumams skirtingose socialinėse demografinėse grupėse nustatyti (skirtumas laikytinas statistiškai reikšmingu, jei p reikšmė mažesnė už 0,05).

2. JAUNIMO PROBLEMATIKOS TYRIMO KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖJE DUOMENŲ ANALIZĖ

2.1. DEMOGRAFINĖS TIRIAMŪJŲ CHARAKTERISTIKOS

1 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal sociodemografines charakteristikas

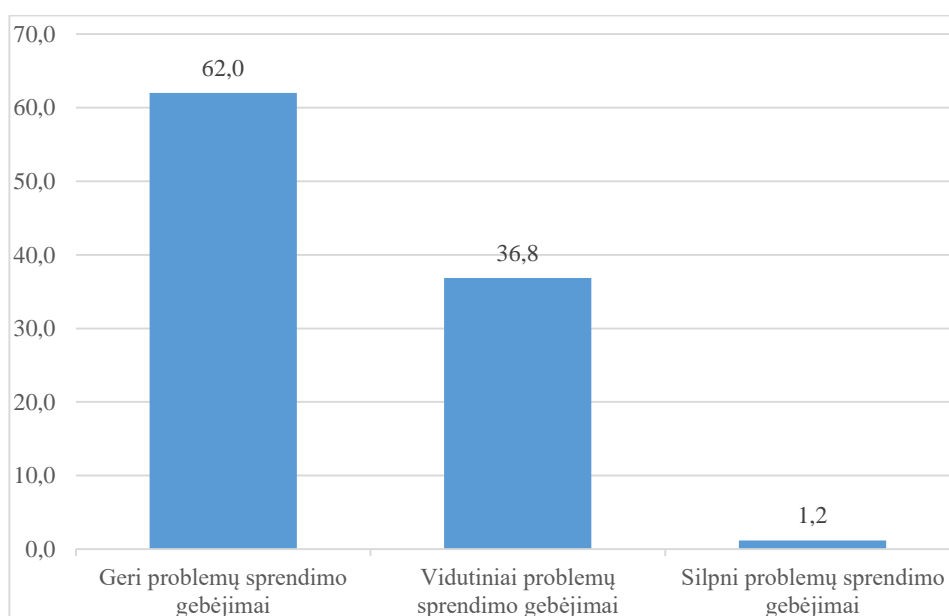
2.2. MOKYKLA

Mokiniams skirtais tyrimo instrumento klausimais buvo siekiama identifikuoti mokinių savijautą, jų santykius ir mokytojus, patyčių kaip neigiamo proceso paplitimą, pamokų lankomumą, mokyklos infrastruktūros prieinamumą, domėjimąsi profesijomis, dalyvavimo mokyklos gyvenime aktyvumą.

Šioje tyrimo dalyje dalyvavo 171 mokinys (37,5 proc. visos tyrimo imties). Mokyklos rodikliai skaičiuojami tik šiai tiriamųjų grupei.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kokia yra respondentų savijauta mokykloje, kiek jiems yra būdingas gebėjimas kontroliuoti įvykius ir įveikti problemas, kylančias socialinėje aplinkoje (2 pav.). Tai rodiklis, matuojamas 8 indikatoriais. Jie rodo, kad tiriamasis įveikia jam kylančius iššūkius. Rodiklio įverčiai varijuoja nuo 8 iki 24 balų, kur 24 reiškia silpnai išreikštą gebėjimą kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas mokykloje, o 8 – stipriai išreikštą gebėjimą. Balus galima suskirstyti į tris grupes: gerai ir labai gerai geba spręsti problemas nuo 8 iki 13 balų, vidutiniškai – nuo 14 iki 19 balų ir sunkiai – nuo 20 iki 24 balų.

Įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklio vidutinė reikšmė – 13. Tai reiškia, jog Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje gyvenančiam ir besimokančiam jaunimui būdingi gerai išvystyti problemų sprendimo gebėjimai.

2 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės problemų ir sprendimo gebėjimų lygį

Dauguma (62 proc.) apklausoje dalyvavusių mokinių turi stipriai išreikštus problemų sprendimo gebėjimus. Tikėtina, jog jie geba kontroliuoti įvykius ir žino, kaip įveikti kylančius

sunkumus. 37 proc. apklaustųjų pasižymi vidutiniais, o 2 proc. – silpnais gebėjimais kontroliuoti įvykius ir spręsti mokykloje kylančias problemas.

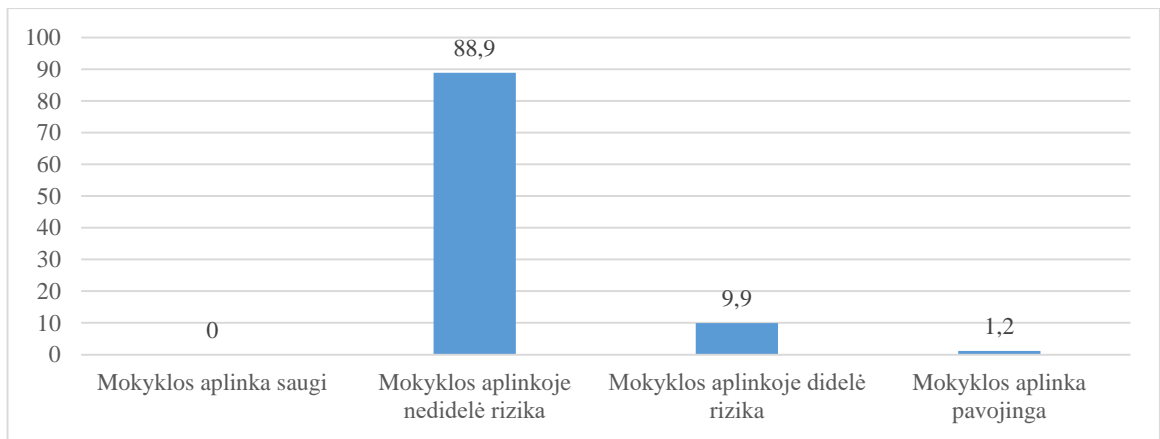
1 lentelė. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo spręsti problemas indikatorius

	Man labai tinka	Man šiek tiek tinka	Man netinka	Nežinau, negaliu atsakyti
Kai kalbu su mokytojais ar mokiniais, jaučiu, kad jie manęs nesupranta	5,85	38,01	48,54	7,6
Mokykloje jaučiuosi labai gerai	45,03	42,11	10,53	2,34
Aš tikiuosi mokykloje išmokti daug naujų ir naudingų dalykų	57,89	35,67	4,68	1,75
Mokykloje dažnai nepasitikiu savimi, abejoju savo jėgomis	11,11	29,83	52,63	6,43
Kai mokykloje iškyla problemų, aš žinau, kaip jas galiu išspręsti	33,92	52,05	8,77	5,26
Aš noriai einu į mokyklą	23,98	47,95	23,98	4,09
Iškylus sunkumams mokykloje, žinau, kur galiu kreiptis pagalbos	51,46	36,26	9,94	2,34
Mokykloje dažnai jaučiuosi pasimetęs/-usi, sutrikęs/-usi	5,85	21,05	67,25	5,85

Įvykių kontrolės ir gebėjimo spręsti problemas indikatoriai, pateikti lentelėje Nr. 1, atskleidžia, kad 57,89 proc. mokinių suvokia, jog mokykloje jie turi išmokti daug naujų ir naudingų dalykų. 51,46 proc. respondentų teigia žinantys, kur kreiptis pagalbos iškilus sunkumams. Šiuos duomenis papildo tai, jog net 67,25 proc. mokinių mokykloje nesijaučia sutrikę.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad respondentai šiek tiek blogiau vertina mokytojų ar kitų mokinių supratingumą jų atžvilgiu. Nors 48,54 proc. apklaustųjų pažymėjo jaučiantys, kad mokytojai ar kiti mokiniai juos supranta, tačiau 38,01 proc. respondentų teigia, kad susiduria su tokiomis situacijomis, kuriose kyla jausmas, jog mokytojai ar kiti mokiniai jo nesupranta.

Mokyklos saugumo suminis rodiklis, matuojamas 7 indikatoriais apie tam tikrus įvykius mokykloje, padeda įvertinti konkretaus individo suvokiamą mokymosi aplinkos saugumo laipsnį. Respondentų buvo prašoma įvertinti, kiek tam tikri atvejai jiems nutiko per pastarąsias 30 dienų. Mokyklos saugumo rodiklio reikšmės varijuoja nuo 8 iki 24 balų, kur 8 balai reiškia saugumo mokykloje trūkumą, o 24 balai – saugią mokyklos aplinką. Įverčiai skirstytini į grupes: mokyklos aplinka saugi (23-24 balai), mokyklos aplinka pasižymi nedideliu rizikingumu (18-22 balai), mokyklos aplinkoje pasireiškia didelė rizika (13-17 balų) ir mokyklos aplinka pavojinga (8-12 balų) (3 pav.).

3 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal mokyklos saugumo rodiklį

Vidutinė mokyklos saugumo rodiklio reikšmė siekia 19,08 balo. Tai rodo, jog Klaipėdos rajono mokiniams yra būdinga jausti nedidelio išreikštumo riziką mokyklos aplinkoje. Taip besijaučiantys teigia 88,9 proc. mokinių. Atskirų mokyklos aplinkos saugumo indikatorių rodikliai pateikiami 2-oje lentelėje.

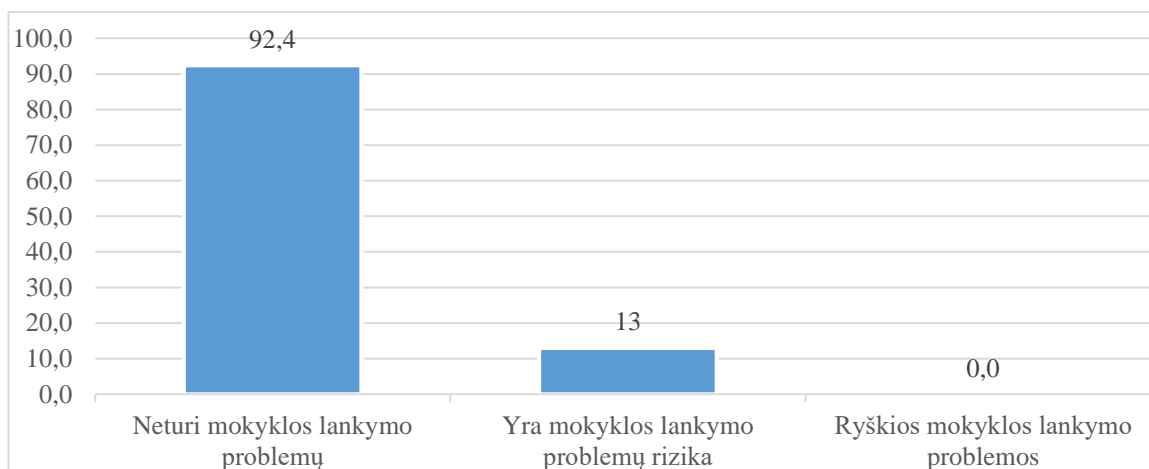
2 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal mokyklos saugumo indikatorių vertinimą

	Daugiau nei 2 kartus	1-2 kartus	Neįvyko	Nežino, neatsakė
Kiti mokiniai Jus mušė (naudojo prieš Jus jėgą)	2,34	3,51	94,15	0
Kiti mokiniai Jus aprėkė, apšaukė, užgauliojo	8,19	14,62	76,02	1,17
Kiti mokiniai liepė už juos kažką daryti	4,09	8,77	86,55	0,59
Kiti mokiniai prie Jūsų seksualiai priekabiavo	2,92	1,17	94,74	1,17
Kiti mokiniai reketavo daiktų/pinigų	2,92	4,09	91,23	1,75
Mokytojai Jus užgauliojo	4,09	14,03	81,29	0,59
Mokytojai Jus mušė (naudojo prieš Jus jėgą)	1,17	2,34	95,91	0,59

Tyrimo rezultatai rodo, jog santykinio nesaugumo mokyklos aplinkoje pojūtį mokiniams formuoja konfliktai su kitais mokyklos bendruomenės atstovais. 14,62 proc. apklaustųjų paminėjo, jog juos per pastarąjį mėnesį bent 1-2 kartus užgauliojo kiti mokiniai, o 14,03 proc. mokinių teigia 1-2 kartus parytę mokytojų užgauliojimus.

Lankomumo problemų suminis rodiklis yra matuojamas 6 indikatoriais, nusakančiais reikšmingiausias pamokų lankymo/nelankymo charakteristikas per pastarąsias 30 dienų. Šis rodiklis leidžia pamatuoti, ar individas pasižymi pamokų lankomumo problemomis. Šio rodiklio reikšmės varijuoja nuo 6 iki 24 balų, kur 6 balai reiškia, kad lankomumo problemų nėra, o 24 balai byloja apie

stipriai išreikštą pamokų lankymo problemą. Įverčiai skirstytini į grupes: neturi lankomumo problemų (6-12 balų), egzistuoja mokyklos lankymo problemų rizika (13-18 balų) ir pasižymi mokyklos lankymo problemomis (19-24 balai) (4 pav.).

4 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal mokyklos lankomumo problemų rodiklį

Vidutinė lankomumo problemų rodiklio reikšmė yra 8,8 balo. Tai leidžia teigti, kad Klaipėdos rajono mokiniams būdinga neturėti reikšmingų lankomumo problemų.

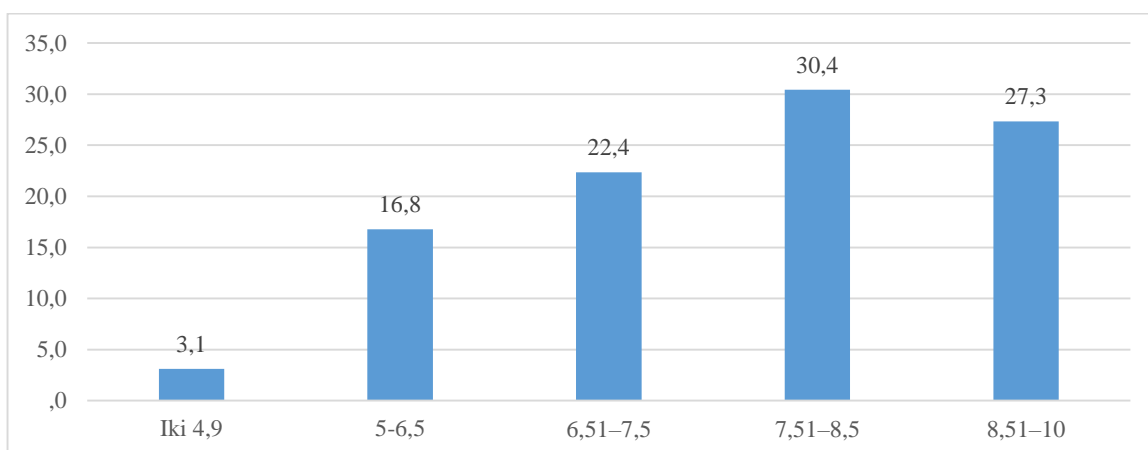
Didžioji dauguma apklaustųjų (92,4 proc.) neturi mokyklos lankymo problemų, o 13 proc. respondentų patenka į mokyklos lankymo problemų formavimosi rizikos grupę. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėjusios tam tikros tendencijos pateikiamos 3-ioje lentelėje.

3 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal pamokų lankymo problemų indikatorius

	Neteko	1-3 kartus	4-10 kartų	11 kartų ir daugiau	Nežino, neatsakė
Pavėluoti į pamokas	47,95	39,18	9,36	1,75	1,75
Be pateisinimo praleisti vieną dienos pamoką	72,51	21,05	4,09	0,59	1,75
Praleisti keletą pamokų dėl rimtos priežasties	39,18	41,52	12,28	3,51	3,51
Be pateisinimo praleisti visas dienos pamokas	84,21	12,28	0	0	3,51
Praleisti visas dienos pamokas dėl šeimyninių aplinkybių	88,89	8,77	1,75	0	0,59
Praleisti visas dienos pamokas dėl ligos	50,88	31,58	11,69	5,26	0,59

Pažangumo rodiklis, matuojamas paskutinio semestro (šiuo atveju – žiemos semestras) pažymių vidurkiu. Jis kinta nuo 1 iki 10. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: iki 4,9; 5,0–6,5;

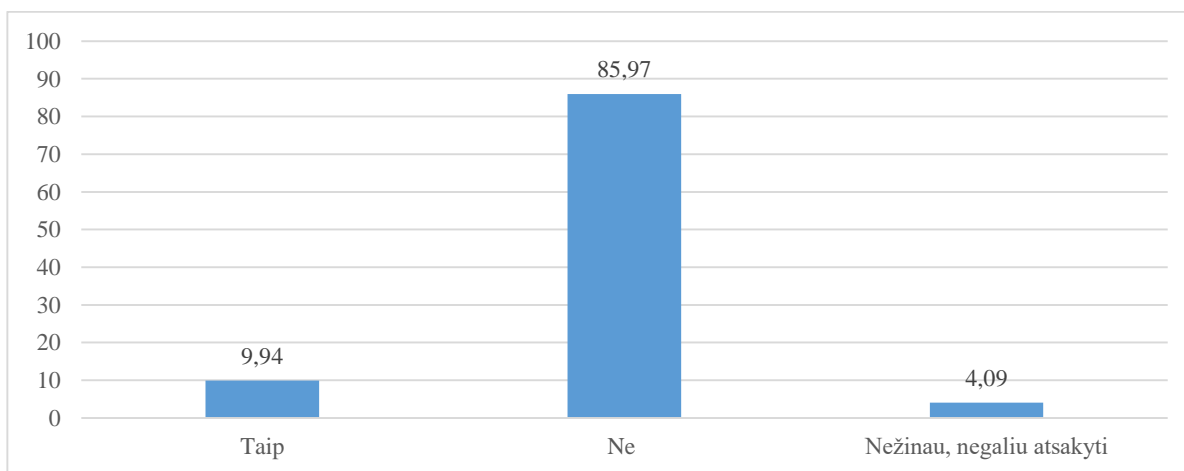
6,51–7,5; 7,51–8,5; 8,51–10. 5-ame paveiksle pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas.

5 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pažangumo rodiklį

Tyrime dalyvavusių mokinių paskutinio semestro pažymių vidurkis yra 7,63 balo. 52,8 proc. respondentų nurodė turintys vidutinį (6,51-8,5 balo) pažymių vidurkį, 27,3 proc. – aukštą (8,51–10 balų), o 19,9 proc. – žemą, kuris siekia 6,5 ir mažiau balų.

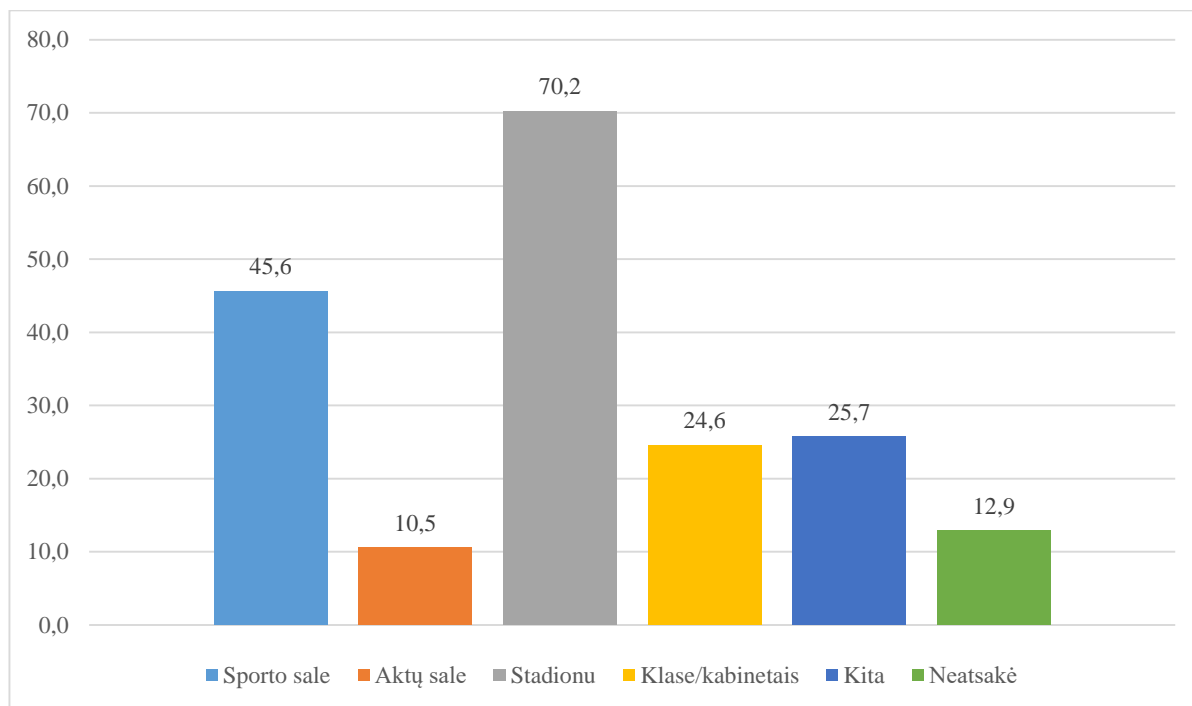
Taip pat tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, ar respondentai patiria *sunkumų vykstant į mokyklą*. 6-ame paveiksle pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas.

6 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal patiriamus sunkumus vykstant į mokyklą

Dauguma (85,97 proc.) tyrime dalyvavusių mokinių nurodė neturintys nuvykimo į mokyklą sunkumų. 9,94 proc. respondentų pripažino, jog susiduria su problemomis vykstant į mokyklą. Likusi dalis, t. y. 4,09 proc., respondentų į šį klausimą neatsakė. Galima daryti prielaidą, kad ši dalis tiriamųjų abejoja dėl savo patiriamų/ nepatiriamų sunkumų arba kylantys nuvykimo į mokyklą sunkumai yra atsitiktiniai.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kokiomis mokyklos erdvėmis mokiniai gali naudotis ne pamokų metu*. Kaip galimi atsakymų variantai buvo siūlomi: sporto sale, aktų sale, stadionu, klase/kabinetais, kita. Renkantis atsakymus, buvo galima žymėti visus respondentams tinkamus atsakymų variantus. 7-ame paveiksle pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas.

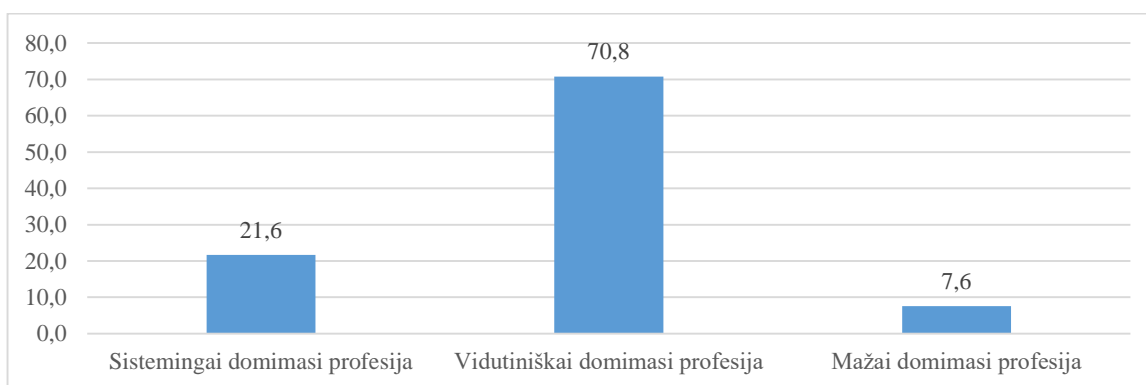

7 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal jų turimas galimybes naudotis mokyklos erdvėmis ne pamokų metu

Dauguma respondentų (70,2 proc.) nurodė turintys galimybę ne pamokų metu naudotis stadionu. Beveik pusė mokinių (45,6 proc.) teigė, jog ne pamokų metu gali naudotis sporto sale, 24,6 proc. – klasėmis/kabinetais. 25,7 proc. mokinių rinkosi atsakymą „kita“. Tai sietina su papildomomis naudojimosi patalpomis sąlygomis ar kitais apribojimais bei aplinkybėmis. Tik 10,5 proc. tyrime dalyvavusių mokinių pažymėjo, jog ne pamokų metu gali naudotis aktų sale. Pastebima ir tai, jog 12,9 proc. apklaustų mokinių neatsakė į klausimą. Tai gali būti siejama su tuo, jog daliai mokinių po pamokų naudotis mokyklos patalpomis nėra aktualu.

Tyrimo metu buvo siekiama identifikuoti, ar Klaipėdos savivaldybės teritorijoje gyvenantys ir mokykloje besimokantys tiriamieji domisi studijų ir profesinės veiklos galimybėmis. *Domėjimosi būsima profesija suminis rodiklis* matuojamas 7 indikatoriais. Jie apima domėjimąsi būsima profesija, apsisprendimą dėl profesijos pasirinkimo, profesijai keliamų reikalavimų žinojimą ir konsultavimąsi dėl profesijos pasirinkimo. Šio rodiklio reikšmės varijuoja nuo 7 iki 28 balų. 28 balų įvertis reiškia nesidomėjimą būsima profesija, o 7 balų įvertis – aktyvų domėjimąsi ir sąmoningą rengimąsi būsimai

profesijai. Įverčiai skirstytini į grupes: sistemingai domimasi profesija (7-14 balų), vidutiniškai domimasi profesija (15-21 balas) ir mažai domimasi profesija (22-28 balai) (8 pav.).

8 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal domėjimosi būsimai profesijai rodiklį

Vidutinė domėjimosi būsimai profesijai rodiklio reikšmė siekia 17,2. Todėl apibendrinant galima teigti, kad domėjimasis būsimai profesijai yra vidutiniškas. 21,6 proc. apklaustų mokinių domėjimasis būsimai profesijai yra žemas. Tik 7,6 proc. respondentų labai domisi savo būsimai profesija ir jai keliamais reikalavimais. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos. Jos pateikiamos 4-oje lentelėje.

4 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal domėjimosi būsimai profesijai rodiklio indikatorius

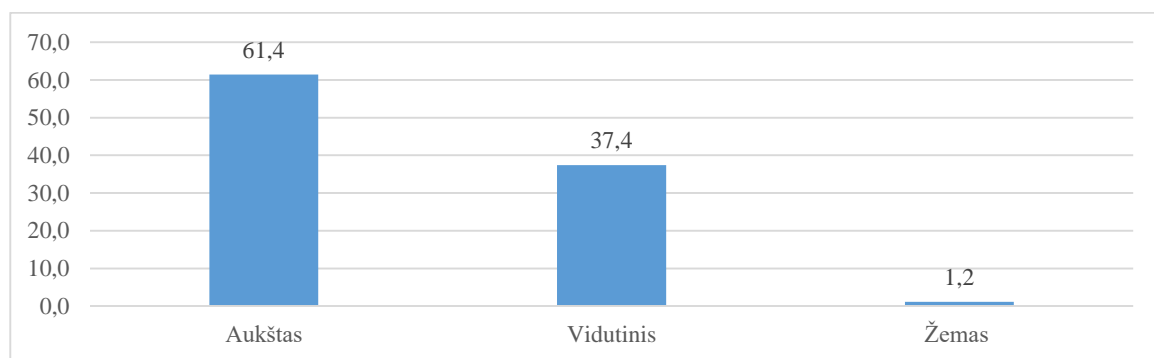
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Esu apsisprendęs/usi, kokią profesiją pasirinksiu	16,37	33,3	33,3	5,26	11,7
Domiuosi būsimai profesijai	22,22	38,01	24,56	4,09	11,11
Pasirinkau dalykus, reikalingus būsimai profesijai/ susijusius su būsimai profesija	12,87	25,15	40,94	4,68	16,37
Žinau būsimai profesijai keliamus reikalavimus	2,92	35,09	28,65	21,05	12,28
Domiuosi situacija darbo rinkoje ir jos poreikiais	12,28	29,82	40,35	5,84	11,7
Mokykloje konsultavausi su mokytojais/mokyklos specialistais dėl profesijos pasirinkimo	12,87	17,54	47,37	16,37	5,85
Žinau, kur kreiptis dėl profesinio informavimo	14,61	30,41	33,92	9,94	11,11

Tyrimo metu išryškėjo mokinių domėjimosi būsimai profesijai ambivalentiškumas. Nors dauguma mokinių nurodė, jog domisi būsimai profesija (60,23 proc.), tačiau tik pusė jų (49,7 proc.) yra apsisprendę dėl profesijos pasirinkimo. Jiems būdinga nežinoti ar nepilnai žinoti būsimai profesijai keliamų reikalavimų (49,7 proc.), o 12,28 proc. nurodė abejojantys tuo, ar žino būsimai profesijai keliamus reikalavimus (pasirinko atsakymą „Nežinau, negaliu atsakyti“). Taip pat

pastebima, jog 63,74 proc. apklaustųjų nesikonsultuoja su mokytojais, specialistais dėl profesijos pasirinkimo. Šiuos duomenis papildo ir informacija apie tai, kad tik 38,02 proc. mokinių mokomuosius dalykus renkasi atsižvelgdami į reikalingumą būsimai profesijai.

Nustatytas statistiškai reikšmingas ryšys tarp mokinių saugumo mokykloje ir domėjimosi būsima profesija rodiklių (Spearmano $\rho=0,485$, $p=0,004$). Tai rodo, kad kuo mokiniai saugiau jaučiasi mokyklos aplinkoje, tuo labiau jiems būdingas sąmoningas domėjimasis būsima profesija.

Tyrimo metu buvo siekiama įvertinti respondentų *aktyvumą mokinių savivaldoje*. Pastarasis suminis rodiklis matuojamas 8 indikatoriais, kurie atspindi mokinių aktyvumo mokyklos savivaldoje apraiškas. Kiekvieno indikatoriaus reikšmės sumuojamos ir gaunamas suminis aktyvumo mokinių savivaldoje rodiklis, kurio reikšmės varijuoja nuo 8 iki 32 balų. 32 balai reiškia žemą, o 8 balai aukštą aktyvumo mokinių savivaldoje lygį. Įverčiai skirstytini į grupes: žemas aktyvumo mokinių savivaldoje lygis yra 25-32 balai, vidutinis – 17-24 balai ir aukštas – 8-16 balų (9 pav.).

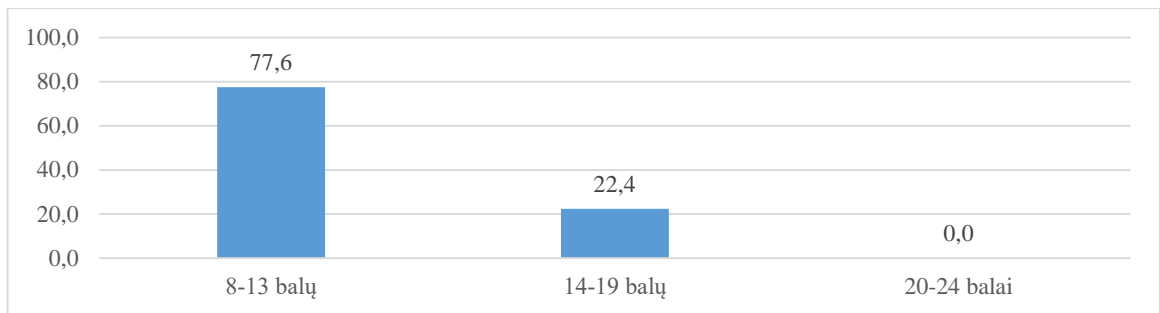
9 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aktyvumo mokinių savivaldoje rodiklį

Vidutinė mokinių aktyvumo savivaldoje rodiklio reikšmė yra 15,9. Tai rodo aukštą aktyvumo mokinių savivaldoje lygį. 61,4 proc. respondentų patenka į aukštą dalyvavimo mokyklos savivaldoje kategoriją, 37,4 proc. mokinių būdingas vidutinis aktyvumas, o 1,2 proc. – žemas.

2.3. STUDIJOS

Tyrimo dalyvavo 49 respondentai, studijuojantys aukštosiose mokyklose. Rodikliai apie studijas ir studijų pasirinkimą skaičiuojami tik šiai respondentų grupei.

Įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas suminis rodiklis matuojamas 8 indikatoriais, kurie rodo, kaip tiriamasis įveikia jam kylančius iššūkius. Rodiklio reikšmės kinta nuo 8 iki 24 balų. 24 balai reiškia silpnai, o 8 stipriai išreikštą gebėjimą kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas aukštojoje mokykloje. Įverčių balai skirstytini į grupes: labai lengvai ir lengvai geba spręsti problemas (8-13 balų), vidutiniškai – 14-19 balų ir sunkiai – 20-24 balai (10 pav.).

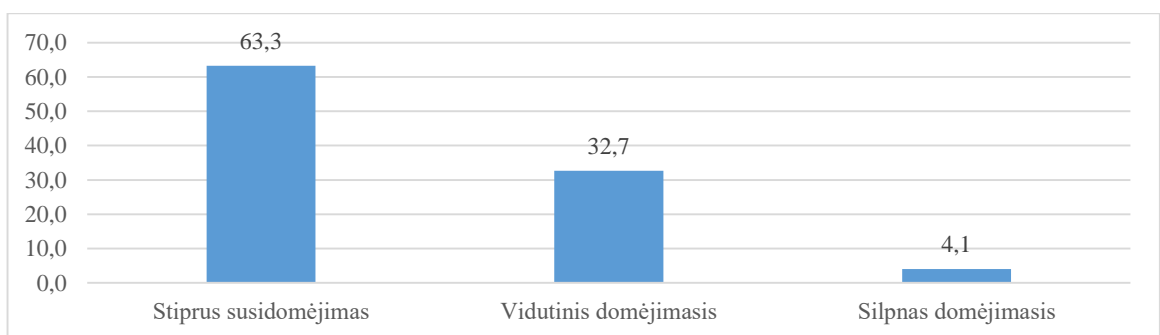

10 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklį

Įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklio vidutinė reikšmė yra 11,9. 77,6 proc. tyrimo dalyvių geba lengvai ir labai lengvai kontroliuoti įvykius ir spręsti kylančias problemas, 22,4 proc. respondentų yra būdingi vidutiniai gebėjimai susidoroti su kylančiomis problemomis. Tiriamųjų, sunkiai įveikiančių problemas aukštojoje mokykloje, tyrimo imtyje nepasitaikė.

Nustatyti statistiškai reikšmingi ryšiai tarp įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas bei savęs vertinimo suminių rodiklių įverčių (Spearman $\rho = -0,568$, $p = 0,01$). Tai rodo, jog save geriau vertinantys tyrimo dalyviai efektyviau sprendžia problemas, jiems būdingas labiau išreikštas įvykių kontrolės pojūtis.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti *studijų programų rinkimosi sąmoningumo lygį*. Šis suminis rodiklis matuojamas 8 indikatoriais. Šio rodiklio įverčiai kinta nuo 8 iki 24 balų, kur 8 balai žymi nesidomėjimą būsimois studijomis, o 24 – aktyvų domėjimąsi studijų programomis ir aukštųjų mokyklų galimybėmis. Įverčiai skirstytini į grupes: stipriai domėjosi būsima profesija ir sąmoningai ją rinkosi (19-24 balai), vidutiniškai (13-18 balų) ir mažai (8-12 balų) domėjosi būsima profesija ir ją rinkosi nesąmoningai (11 pav.).

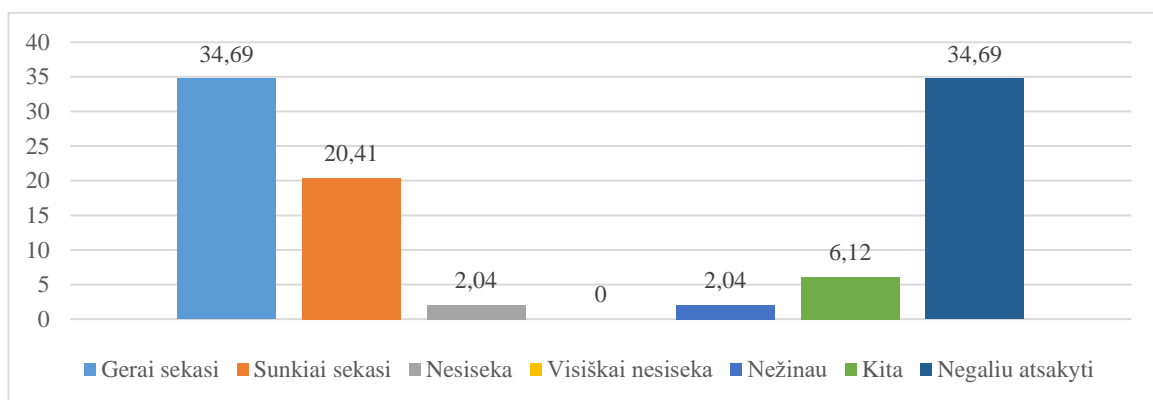

11 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal studijų programų rinkimosi sąmoningumą

Studijų programos ir aukštosios mokyklos rinkimosi sąmoningumo rodiklio vidutinė reikšmė yra 19,9. Apibendrinant galima teigti, kad ši reikšmė rodo stiprų domėjimąsi būsima profesija. Daugiau nei pusė (63,3 proc.) studijuojančių respondentų pasižymi stipriu domėjimusi būsima profesija. 32,7 proc. tiriamųjų yra būdingas vidutinis domėjimasis studijų galimybėmis, studijų

programų paklausa ir perspektyvomis ir pan. Tik 4,1 proc. apklausoje dalyvavusių studijuojančių respondentų pažymėjo, kad būsima profesija bei aukštoji mokykla buvo pasirinkta neskiriant tam reikšmingų pastangų.

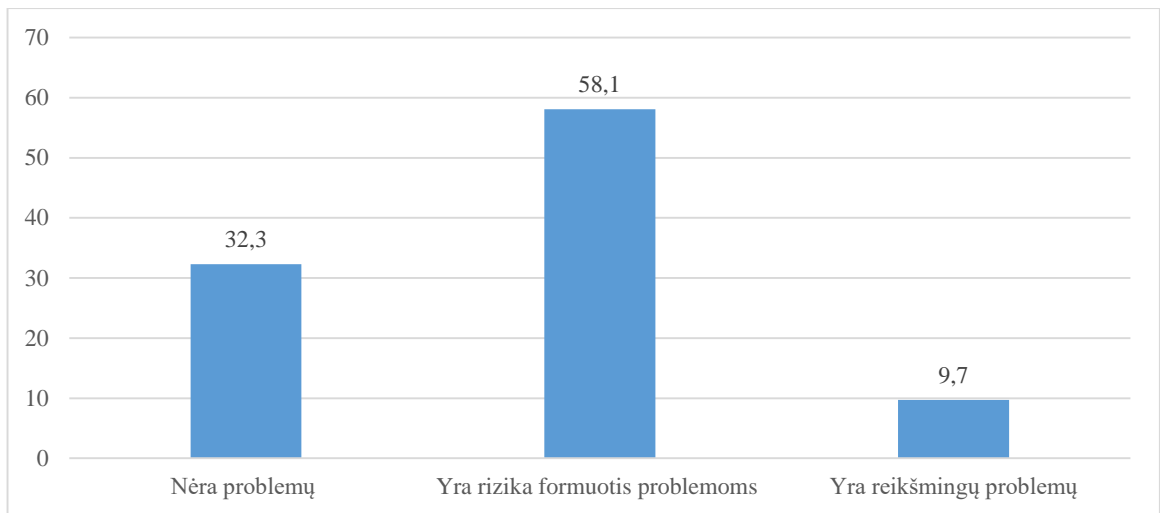
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip *dirbantiems studentams sekasi derinti studijas ir darbą* (5,9 proc. tyrimo imties.). Šis rodiklis matuojamas rangine skale nuo „gerai sekasi“ iki „visiškai nesiseka“ (12 pav.).

12 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal studijų ir darbo derinimo sudėtingumą

34,69 proc. respondentų įvardijo, jog darbą ir studijas sekasi derinti gerai. Tačiau santykinai nemažai, t. y. 20,41 proc., studijuojančiųjų ir kartu dirbančių tiriamųjų pažymėjo, jog darbą ir studijas sekasi derinti sunkiai. 2,04 proc. šios grupės respondentų pažymėjo, kad studijų ir darbo derinti jiems nesiseka. Aktualu tai, jog 2,04 proc. apklaustųjų rinkosi atsakymą „Nežinau“, 6,12 proc. – „Kita“ ir 34,7 proc. – „Negaliu atsakyti“.

Darbo ir studijų derinimo problemų lygio suminis rodiklis matuojamas 5 indikatoriais. Juo siekiama įvertinti problemų, kylančių dėl darbo ir studijų derinimo, lygį. Įverčių reikšmės varijuoja nuo 5 iki 15 balų, kur 5 balai reiškia, kad darbo ir studijų derinimo problemų nekyla, o 15 balų žymi stipriai išreikštas darbo ir studijų derinimo problemas. Įverčiai skirstytini į grupes: neturi problemų dėl darbo ir studijų derinimo (5-8 balai), yra rizika rimtoms darbo ir studijų derinimo problemoms susiformuoti (9-11 balų), turi ženklų problemų dėl darbo ir studijų derinimo (12-15 balų) (13 pav.).

13 pav. Darbo ir studijų derinimo problemų lygio įvertinimų procentinis pasiskirstymas

Darbo ir studijų derinimo rodiklio vidutinė reikšmė – 9,2. Tai rodo, jog studijuojantys ir kartu dirbantys respondentai sąlygas derinti studijas ir darbą laiko tinkamomis, tačiau yra rizika formuotis šių veikų derinimo problemoms. 32,3 proc. dirbančių ir studijuojančių apklausos dalyvių teigia, kad neturi studijų ir darbo derinimo problemų. Tačiau daugiau nei pusei (t. y. 58,1 proc.) dirbančių ir studijuojančių studentų turi riziką studijų ir darbo derinimo problemų susiformavimo riziką. 9,7 proc. dirbančių studentų patiria reikšmingų problemų derinant studijų ir darbo veiklas.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti studijuojančių respondentų *ketinimus tolimesnių studijų atžvilgiu*. Tiriamiesiems pateikti teiginiai buvo vertinami keturių rangų skalėmis pagal tiriamojo sutikimo su teiginiu laipsnį. 5-oje lentelėje pateikiamas tiriamųjų atsakymų procentinis pasiskirstymas.

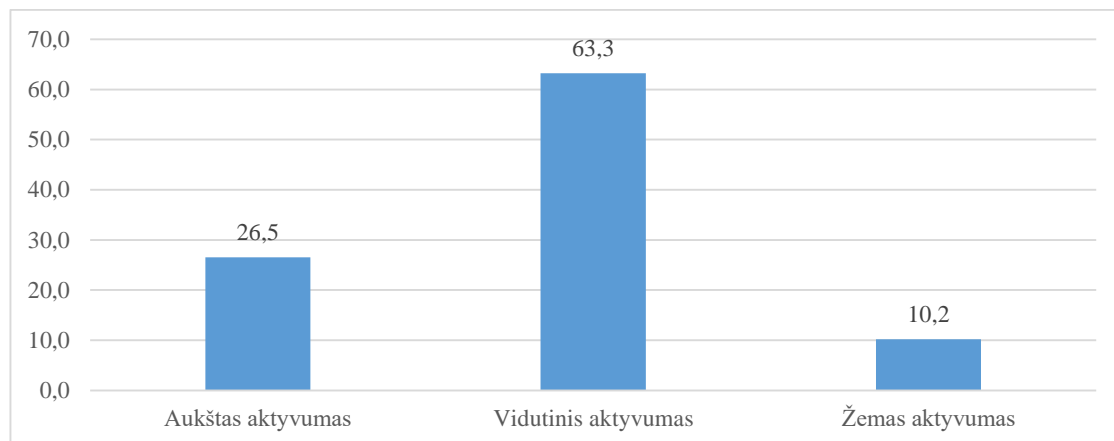
5 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal ketinimų ateityje tęsti studijas rodiklio indikatorius

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Ketinate studijas tęsti toje pačioje srityje Lietuvoje	18,4	24,5	24,5	8,2	24,5
Ketinate studijas tęsti toje pačioje srityje užsienyje	8,2	8,2	38,8	22,5	22,5
Ketinate studijas tęsti kitoje srityje Lietuvoje	4,1	12,2	42,9	18,4	22,5
Ketinate studijas tęsti kitoje srityje užsienyje	4,1	4,1	44,9	24,5	22,5

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad dauguma studijuojančių respondentų turi ketinimų tęsti studijas Lietuvoje toje pačioje srityje. Taip teigia 42,9 proc. tiriamųjų. Studijas toje pačioje srityje, tačiau užsienyje, tęsti planuoja tik 16,4 proc. Analizuojant 5-oje lentelėje pateiktus duomenis

išryškėja tendencija, kad respondentai neturi ketinimų tęsti studijas kitoje srityje nei Lietuvos teritorijoje, nei užsienyje. Taip pat teigia atitinkamai 61,3 proc. ir 69,4 proc. tiriamųjų.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kiek respondentams yra būdinga *aktyviai dalyvauti studentų savivaldoje*. Šis suminis rodiklis matuojamas 9 indikatoriais. Rodiklio įverčių reikšmės varijuoja nuo 9 iki 36 balų. 36 balai žymi žemą, o 9 balai aukštą aktyvumą studentų savivaldoje. Įverčiai skirstytini į grupes: žemas aktyvumas (28-36 balai), vidutinis aktyvumas (19-27 balai) ir aukštas aktyvumas (9-18 balų) (14 pav.).

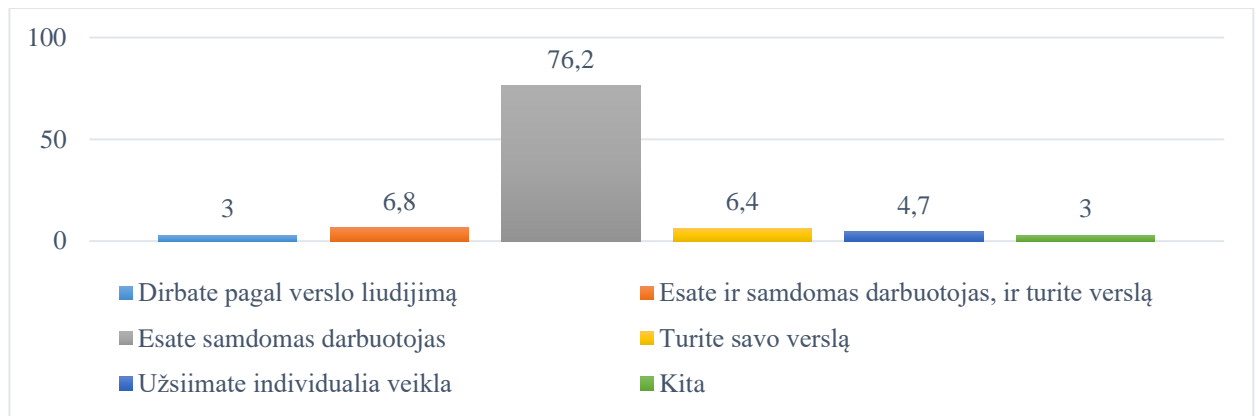
14 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimo studentų savivaldoje aktyvumą

Aktyvumo studentų savivaldoje rodiklio vidutinė reikšmė – 21,3. Tai rodo vidutinį aktyvumo studentų savivaldoje lygį. Vidutiniu aktyvumu studentų savivaldoje pasižymi 63,3 proc. tiriamųjų, 26,5 proc. – aukštu, o 10,2 proc. respondentų – žemu aktyvumu.

2.4. DARBAS

Šios srities rodiklius galima suskirstyti į keletą grupių. Pirmoji grupė skirta visiems dirbantiesiems. Čia siekiama išsiaiškinti darbo stažą, darbo pobūdį, kai kuriuos profesijos pasirinkimo aspektus. Antroji klausimų grupė skirta dirbantiems, tačiau turintiems ketinimų keisti darbą. Šioje klausimų grupėje siekiama išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių respondentai ketina keisti darbą, kokių turi nuostatų emigracijos atžvilgiu, kokios priežastys gali lemti apsisprendimą emigruoti dėl darbo. Tyrime dalyvavo 235 (51,5 proc. visos tyrimo imties) dirbantys respondentai. Vidutinis dirbančiųjų darbo stažas – 4,6 metai.

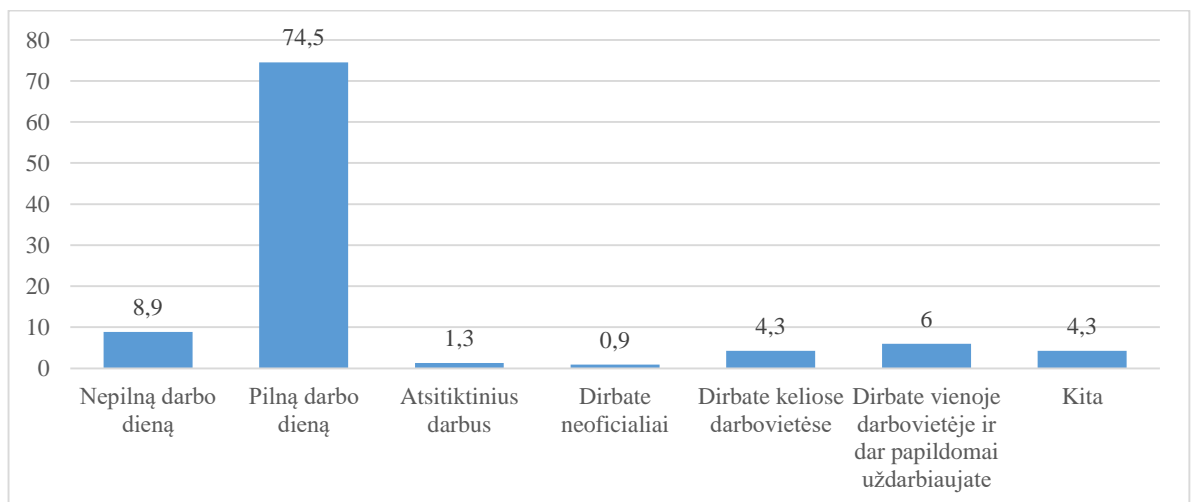
Tyrimo metu buvo siekiama identifikuoti, kaip *Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje registruotas jaunimas pasiskirsto pagal darbo pobūdį* (15 pav.).

15 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal darbo pobūdį

Tyrimo rezultatai rodo, jog net 76,2 proc. dirbančių tyrimo dalyvių yra samdomi darbuotojai. Tik 6,4 proc. apklaustųjų įvardijo turintys savo verslą, o 6,8 proc. teigia dirbantys samdomą darbą ir turintys savo verslą. 3 proc. dirbančių apklausos dalyvių veiklą vykdo pagal verslo liudijimą ir 4,7 proc. užsiima individualia veikla.

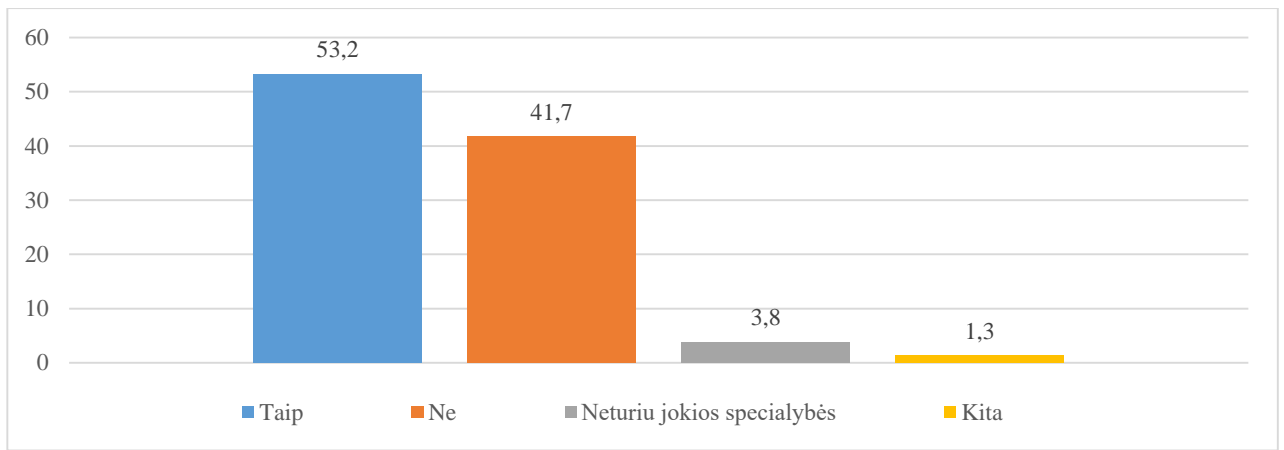
Taip pat tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kokios apimties darbo veiklos būdingos respondentams* (16 pav.).

16 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal darbo veiklų apimtį.

Tyrimo rezultatai rodo, jog 74,5 proc. dirbančių respondentų dirba pilną darbo dieną, o 8,9 proc. – nepilną darbo dieną. 10,3 proc. apklaustųjų teigė, kad tyrimo metu jie dirbo keliose darbovietėse arba dirbo vienoje darbovietėje ir dar papildomai uždarbiavo. 1,3 proc. tyrimo dalyvių paminėjo, kad dirba atsitiktinius darbus, o 0,9 proc. nurodė dirbantys neoficialiai. 4,3 proc. respondentų, atsakydami į šį klausimą pasirinko atsakymą „Kita“.

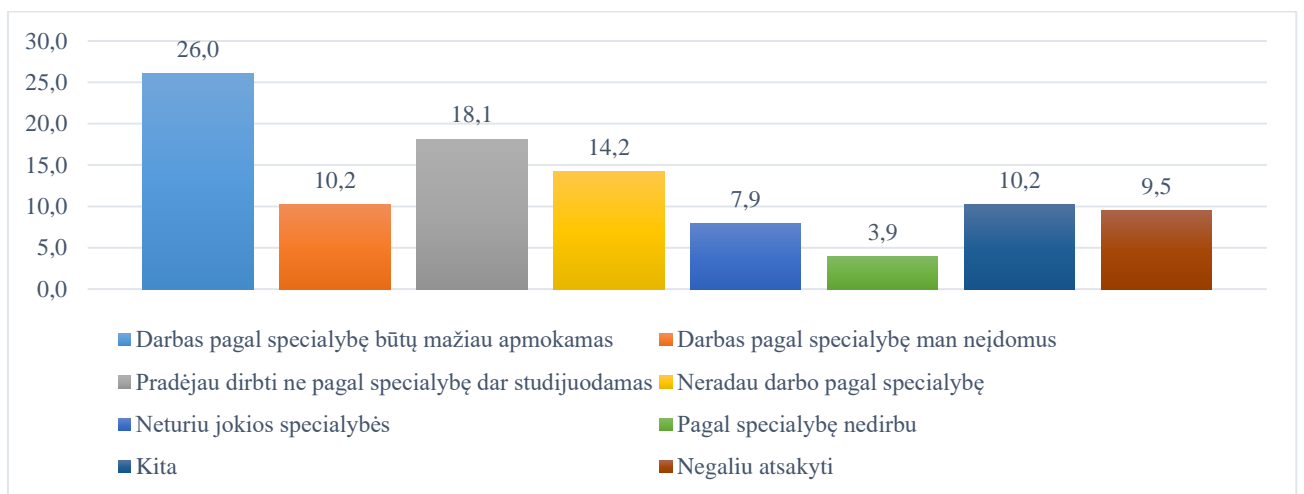
Tyrimo metu buvo siekiama nustatyti, *kiek respondentams būdinga dirbti pagal specialybę* (17 pav.).

17 pav. Procentinis tiriamųjų pasiskirstymas darbo pagal specialybę atžvilgiu

Tyrimo rezultatai rodo, kad 53,2 proc. respondentų dirba pagal specialybę. Tačiau taip pat nemaža dalis respondentų, t. y. 41,7 proc., teigia dirbantys ne pagal specialybę. 3,8 proc. dirbančių apklausos dalyvių teigia neturintys jokios specialybės.

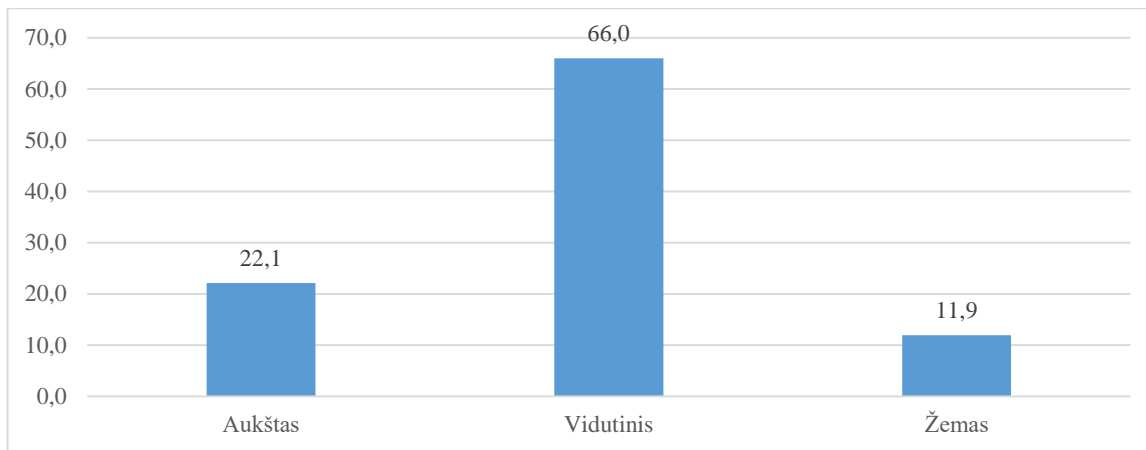
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kokios priežastys lemia jaunimo pasirinkimą dirbti ne pagal specialybę*. Tyrimo rezultatai pateikiami respondentų daliai (N=98), įvardijusiai, jog dirba ne pagal specialybę (18 pav.).

18 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo ne pagal specialybę priežastis

Tyrimo rezultatai rodo, kad dažniausiai darbas pagal specialybę būtų mažiau apmokamas. Dėl šios priežasties 26 proc. dirbančių respondentų darbinę veiklą vykdo ne pagal specialybę. 18,1 proc. respondentų įvardijo, kad dar studijų metu pradėjo dirbti ne pagal specialybę, 14,2 proc. teigė negalintys rasti darbo pagal įgytą specialybę, o 10,2 proc. apklaustųjų darbas pagal specialybę jiems būtų neįdomus. Dėl šių priežasčių šiai daliai respondentų darbas pagal specialybę yra neaktualus arba mažiau aktualus.

Sąmoningumo, renkantis profesiją, suminis rodiklis matuojamas 6 indikatoriais. Šio rodiklio įverčiai kinta nuo 6 iki 24 balų, kur 6 balai reiškia nesidomėjimą būsima profesija, o 24 – aktyvų domėjimąsi. Įverčiai skirstomi į grupes: aukštas (18-24 balai), vidutinis (12-17 balų) ir žemas (6-11 balų) sąmoningumo, renkantis profesiją lygis (19 pav.).

19 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal profesijos pasirinkimo sąmoningumą

Sąmoningumo, renkantis profesiją, rodiklio vidutinė reikšmė – 15. Tyrimo rezultatai rodo, kad net 66 proc. dirbančių respondentų vidutiniškai domėjosi profesijos pasirinkimo galimybėmis. 22,1 proc. šios grupės tiriamųjų pasižymėjo aukštu sąmoningumu renkantis profesiją ir 11,9 proc. dirbančių apklaustųjų būdingas žemas sąmoningumo, renkantis būsimą profesiją, lygis. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos. Jos pateikiamos 6-oje lentelėje.

6 lentelė. Domėjimosi būsima profesija rodiklio indikatorių vertinimų procentinis pasiskirstymas

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku	Nežino, neatsakė
Dar mokykloje apsisprendžiau, kokią profesiją pasirinksiu	15,7	36,6	33,2	11,9	2,6
Domėjausi būsima profesija, jai keliamais reikalavimais	10,6	30,6	43,4	12,3	3
Mokykloje konsultavausi su mokytojais/kitais specialistais dėl profesijos pasirinkimo	18,3	47,7	27,7	4,7	1,7
Rinkdamasis profesiją domėjausi įvairiomis profesijomis ir įsidarbinimo galimybėmis baigus studijas	10,6	33,2	43	11,5	1,7
Dalykus mokykloje rinkausi pagal būsimą profesiją	9,8	31,1	46,4	11,1	1,7
Tariausi su tėvais dėl profesijos pasirinkimo	9,8	22,6	47,7	17,9	2,1

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad Klaipėdos rajono jaunimui nėra būdinga konsultuotis su pedagogais, specialistais dėl profesijos pasirinkimo. Mokykloje dėl profesijos pasirinkimo nesikonsultavo 66 proc. apklaustųjų. Taip pat stebima kad, jog net 52,3 proc. apklaustųjų sprendimą dėl profesijos pasirinkimo priėmė jau po mokyklos baigimo.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad sprendimas dėl profesijos dažniausiai buvo priimamas tariantis su tėvais. Taip teigia darę 65,6 proc. dirbančių apklausos dalyvių. 55,7 proc. respondentų, rinkdamiesi profesiją, domėjosi jai keliamais reikalavimais ir 57,5 proc. apklaustųjų teigė, jog mokomuosius dalykus mokykloje rinkosi pagal būsimą profesiją.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kokie veiksniai buvo svarbiausi respondentams darbinantis. Tiriamųjų buvo prašoma įvertinti, kiek jie sutinka su pateiktais teiginiais (7 lentelė).

7 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal svarbiausius įsidarbinimą lėmusius veiksnius

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Įsidarbinimui didžiausią įtaką turėjo aukštojoje/ profesinėje mokykloje įgytas išsilavinimas, kvalifikacija	26,4	24,3	36,6	11,9	0,9
Įsidarbinimui didžiausią įtaką turėjo asmeninės pažintys	15,7	33,6	28,9	21,3	0,4
Įsidarbinimui didžiausią įtaką turėjo darbo patirtis	14,9	35,3	37	11,9	0,9
Įsidarbinimui turėjo įtakos užsienio kalbos mokėjimas	10,6	28,9	40,4	18,3	1,7

Tyrimo rezultatai rodo, jog svarbiausiu veiksniumi, lėmusiu įsidarbinimą, įvardijamas aukštojoje/profesinėje mokykloje įgytas išsilavinimas. 50,7 proc. respondentų visiškai sutiko arba sutiko su šio veiksnio svarba. Darbo patirtis ir užsienio kalbų mokėjimas kaip veiksniai, galintys daryti įtaką konkretaus individo įsidarbinimo galimybėms, respondentų buvo vertinami prieštaringai. Nors darbo patirtis pusei respondentų buvo pripažinta svarbiu įsidarbinimo veiksniumi, tačiau kita pusė respondentų nesutiko su tuo, jog darbo patirtis galėjo lemti jų įsidarbinimą. 58,7 proc. dirbančių apklaustųjų teigė, jog jiems įsidarbinant neturėjo reikšmės užsienio kalbų žinojimas.

Įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas suminis rodiklis matuojamas 8 indikatoriais. Įverčių reikšmės kinta nuo 8 iki 24 balų. 24 balai žymi silpnai išreikštą, o 8 – stipriai išreikštą gebėjimą kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas darbe. Įverčius galima skirstyti grupes: gerai ir labai gerai geba spręsti problemas (8-13 balų), pasižymi vidutiniais problemų sprendimo gebėjimais (14-19 balų) ir sunkiai įveikia sunkumus ir sprendžia problemas darbe (20-24 balų) (20 pav.).

20 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal gebėjimus kontroliuoti įvykius ir spręsti problemas

Įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklio vidutinė reikšmė yra 11,2. Tai rodo, kad respondentai darbo aplinkoje kylančias problemas sprendžia efektyviai. 81,3 proc. apklaustųjų pasižymi gerai išvystytomis sunkumų įveikimo bei problemų sprendimo kompetencijomis. 18,3 proc. dirbančių apklausos dalyvių pasižymi vidutiniais problemų sprendimo gebėjimais ir tik 0,4 proc. dirbančių tyrimo dalyvių sunkiai įveikia sunkumus ir sprendžia problemas darbe. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos (8 lentelė).

Nustatytas statistiškai reikšmingas teigiamas koreliacinis ryšys tarp įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas darbo aplinkoje bei darbo pagal specialybę rodiklių (Spearman $\rho=0,346$, $p<0,004$). Tai reiškia, kad pagal specialybę dirbantys respondentai jaučiasi efektyviau susidorojantys su sunkumais ir problemomis, kylančiomis darbo aplinkoje.

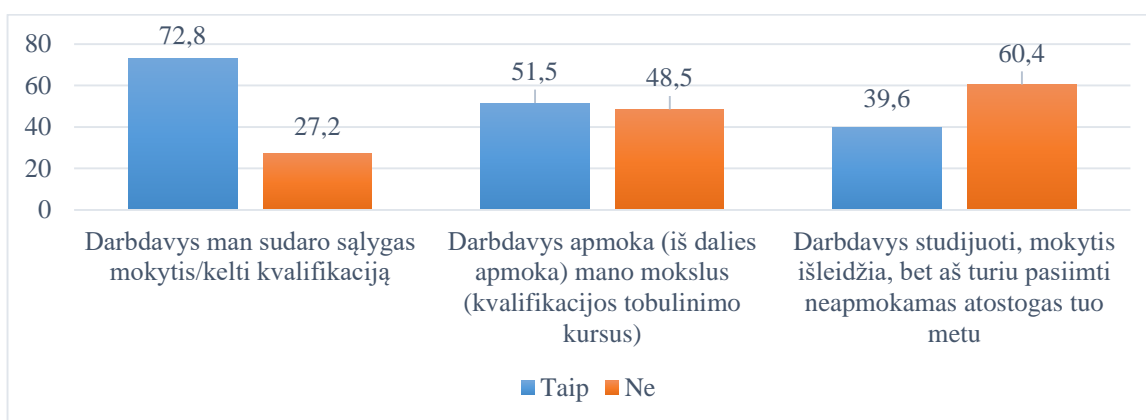
8 lentelė. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal įvykių kontrolės ir gebėjimo įveikti problemas rodiklio indikatorių vertinimus

	Man tinka	Šiek tiek tinka	Man netinka	Nežino, neatsakė
Kai kalbu su darbdaviais, jaučiu, kad jie manęs nesupranta	6	25,1	66	3
Darbe jaučiuosi labai gerai	55,7	38,7	5,1	0,4
Darbas, kurį dirbu, man yra įdomus	62,6	30,6	6,8	0
Darbe dažnai nepasitikiu savimi, abejoju savo jėgomis	8,9	19,1	70,6	1,3
Kai darbe iškyla problemų, aš žinau, kaip jas galiu išspręsti	61,3	35,7	2,1	0,9
Aš noriai einu į darbą	54,9	39,1	5,1	0,9
Iškylus sunkumams darbe, žinau, kur galiu kreiptis pagalbos	69,4	26,4	3	1,3
Darbe jaučiuosi pasimetęs/usi ir sutrikęs/usi	1,3	17,9	77,9	3

Tyrimo rezultatai rodo, kad dirbantis Klaipėdos rajono jaunimas pokalbių su darbdaviais metu jaučiasi nesuprasti. Taip teigia 31,1 proc. dirbančių apklausos dalyvių. 28 proc. respondentų teigia, kad darbe dažnai nepasitiki, abejoja savo jėgomis, o 19,2 proc. jaučiasi pasimetę ir sutrikę.

Pastebėtina tai, kad 61,3 proc. apklausos dalyvių teigia žinantys, kaip spręsti darbe kylančias problemas, o 69,4 proc. respondentų iškilus sunkumams turi, kur kreiptis pagalbos. Aptariant rezultatus galima teigti, kad dauguma tyrimo dalyvių noriai eina į darbą ir jame jaučiasi labai. Taip teigia atitinkamai 54,9 proc. ir 55,7 proc. respondentų.

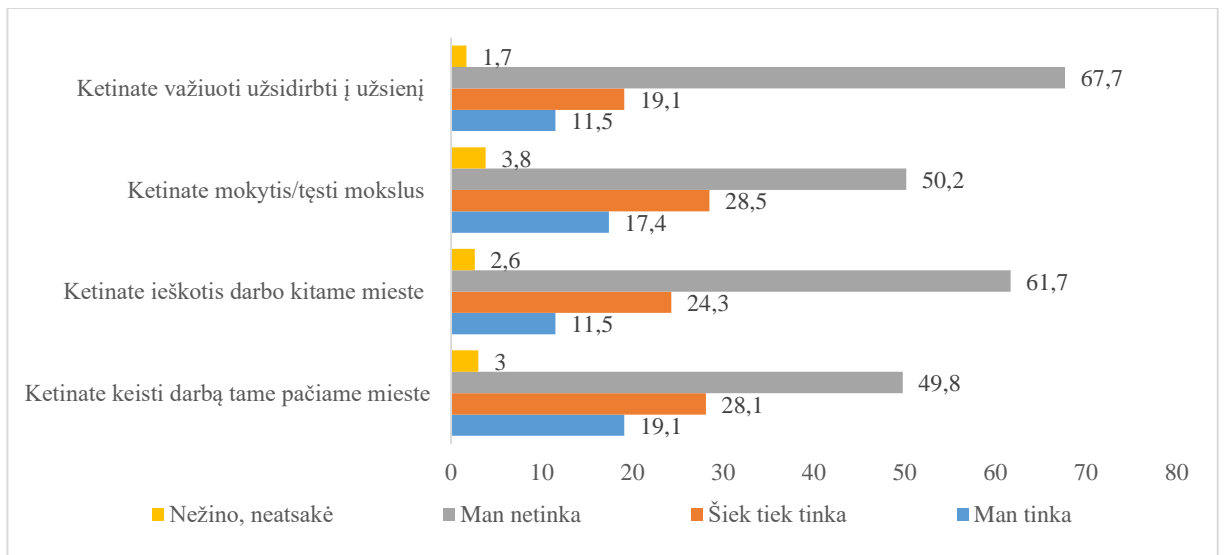
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *ar darbdaviai sudaro sąlygas mokytis/kelti kvalifikaciją*. Atsakymų variantuose buvo pateikiami trys teiginiai matuojami dichotomine skale. 21-ame paveiksle pateikiamas procentinis respondentų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

21 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbdavių sudaromas sąlygas mokytis/kelti kvalifikaciją

Tyrimo rezultatai rodo, jog dažniausiai darbdaviai yra linkę sudaryti sąlygas darbuotojams mokytis, kelti kvalifikaciją. 72,8 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog darbdavys tokias sąlygas sudaro. 51,5 proc. respondentų paminėjo, kad darbdavys apmoka ar bent iš dalies apmoka mokymąsi, kvalifikacijos kėlimo kursus ir net 60,4 proc. dirbančių tyrimo dalyvių paminėjo, jog jiems nėra būtina imti neapmokamas atostogas kvalifikacijos kėlimo ar mokymosi, studijų metu.

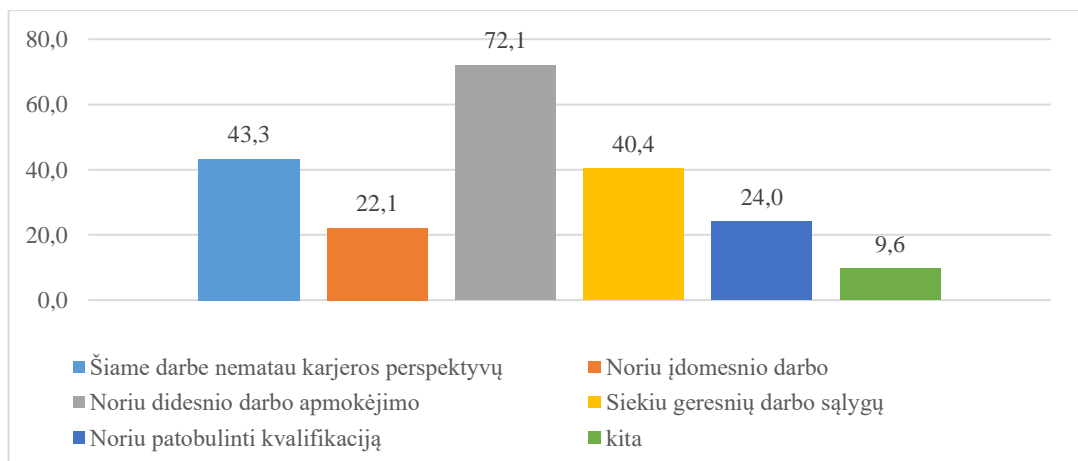
Buvo siekiama išsiaiškinti *dirbančiųjų ketinimus ir pasirengimą keisti darbo ir gyvenamąją vietą priklausomai nuo studijų ar naujos darbo vietos*. Respondentams buvo pateikti keturi teiginiai, vertinami keturių rangų skale. 22-ame paveiksle pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

22 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal ketinimus keisti darbo vietą

Tyrimo rezultatai rodo, kad po 11,5 proc. darbo rinkoje dalyvaujančių apklaustųjų ketina išvykti dirbti į užsienį arba darbo ieškoti kitame mieste, o 19,1 proc. apklausos dalyvių darbą ketina keisti tame pačiame mieste. 17,4 proc. apklausos dalyvių teigia, turintys planų mokytis/tęsti mokslus. Kiek didesnis kiekis respondentų atskleidė neaktualizuotus ketinimus išvykti dirbti į užsienį (19,1 proc.), ieškoti darbo kitame mieste (28,1 proc.), tęsti mokslus (28,5 proc.) ar keisti darbą tame pačiame mieste (28,1 proc.). Šie respondentai vertindami teiginius, susijusius su darbo vietos keitimu pasirinko atsakymą „Šiek tiek tinka“. Iš viso ketinantys keisti darbo vietą teigia 44,3 proc. apklausoje dalyvavusių respondentų.

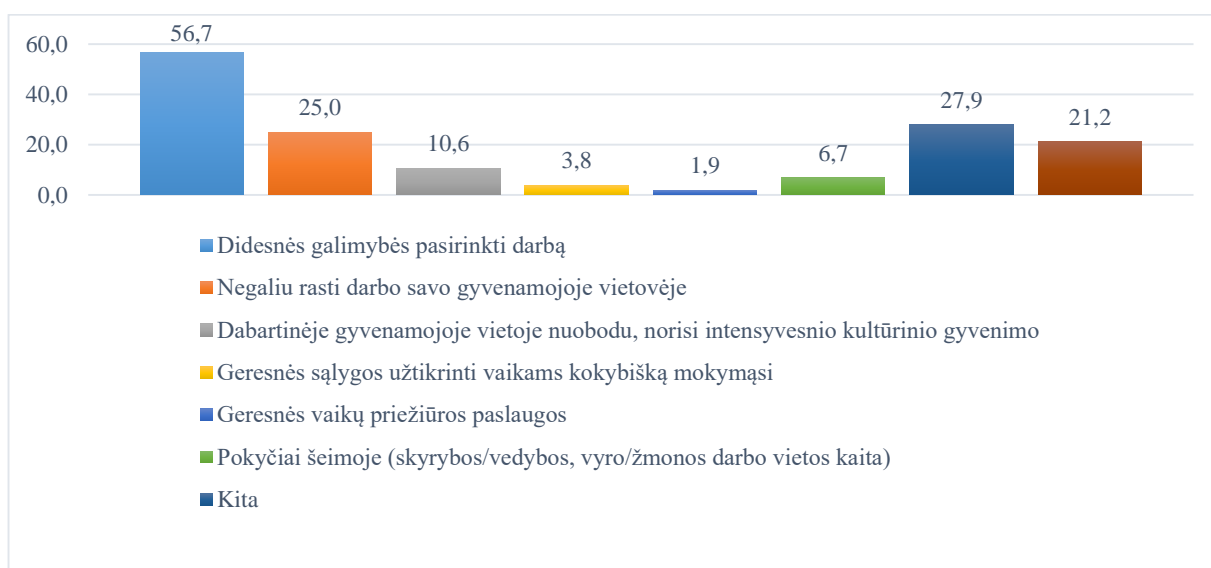
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kokios priežastys yra svarbiausios priimant sprendimą keisti darbo vietą*. Klausimyne buvo pateiktos penkios priežastys, iš kurių buvo leidžiama pasirinkti ne daugiau kaip tris svarbiausias. 23-iaame paveiksle pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų grupėje.

23 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo vietos keitimo priežastingumą

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, jog svarbiausia darbo vietos keitimo priežastis dirbančių respondentų grupėje yra didesnis darbo užmokestis (72,1 proc.). 43,3 proc. respondentų svarbia priežastimi priimant sprendimą keisti darbo vietą laiko karjeros perspektyvų nematymą esamoje darbovietėje bei geresnių darbo sąlygų siekį (40,4 proc.). Stebima situacija, jog tik 22,1 proc. ir 24 proc. apklaustųjų atitinkamai svarbia darbo keitimo priežastimi laiko turimo darbo įdomumą ir galimybes tobulinti kvalifikaciją. Tokie tyrimo rezultatai leidžia teigti, jog dirbantiems respondentams itin reikšmingas yra materialinės gerovės palaikymas.

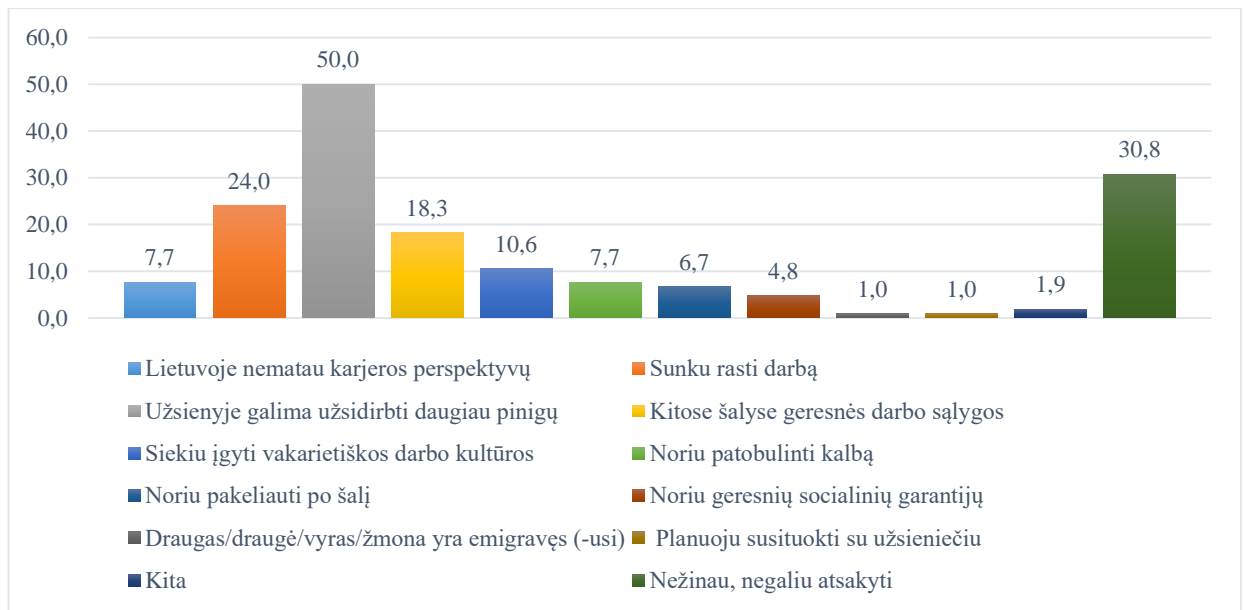
Tyrimo metu buvo tikslinamasi, *dėl kokių priežasčių respondentai, norintys keisti darbą, yra linkę jo ieškoti kietame mieste*. Rezultatus iliustruoja 24-as paveikslas. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas dirbančiųjų ir norinčiųjų keisti darbą grupėje.

24 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal priežastis, sąlygojančias darbo vietos keitimą tame pačiame mieste

Tyrimo rezultatai rodo, jog svarbiausiomis priežastimis respondentai yra linkę įvardyti didesnes galimybes kitame mieste rasti darbą (56,7 proc.) ir negalėjimą rasti darbo dabartinėje gyvenamojoje vietoje (25 proc.). Ne mažiau svarbu pažymėti, jog 27,9 proc. apklaustųjų pasirinkdami galimas darbo paieškų ir profesinės migracijos į kitą miestą priežastis pasirinko atsakymą „Kita“, 21,2 proc. – rinkosi atsakymą „Nežinau“.

Taip pat buvo siekiama išsiaiškinti, *kokios priežastys lemia respondentų nuostatas ir pastangas ieškoti darbo užsienyje*. Tiriamiesiems buvo pateikta dešimt priežasčių ir buvo prašoma pasirinkti ne daugiau kaip tris svarbiausias. Pateikiamas procentinis respondentų pasiskirstymas dirbančiųjų ir ketinančių keisti darbą grupėje (25 pav.).

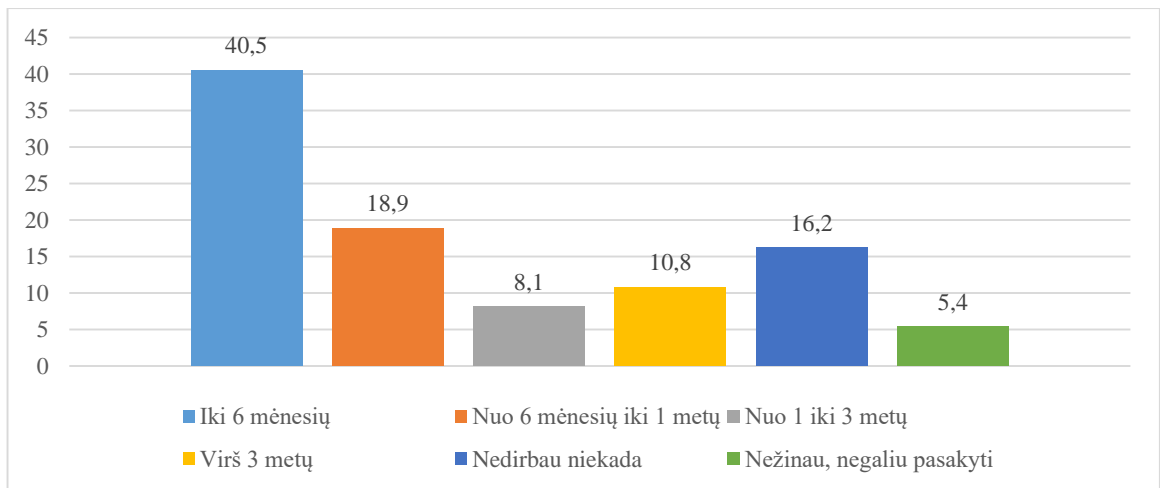

25 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal priežastis, sąlygojančias darbo paiešką užsienyje

Tyrimo duomenys rodo, jog ketinimą ieškoti darbo užsienyje dažniausiai lemia siekis uždirbti daugiau pinigų. Taip man 50 proc. respondentų. 24 proc. apklaustųjų teigė, jog esamoje gyvenamoje vietovėje jiems sunku rasti darbą ir 18,3 proc. respondentų pažymėjo, jog ketina emigruoti dėl geresnių darbo sąlygų užsienyje. Aktualu ir tai, kad net 30,8 proc. apklaustųjų rinkosi atsakymą „Nežinau, negaliu atsakyti“. Tokie tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaidą, jog ketinimai emigruoti ir ieškoti darbo užsienyje yra sąlygojami ne tik objektyvių priežasčių, bet ir subjektyvaus, santykinai neigiamo požiūrio į gyvenimo sąlygas Lietuvoje.

2.5.NEDARBAS

Tyrimo dalyvavo 37 (8,1 proc.) respondentai, kurie *tyrimo metu niekur nesimokė, nestudijavo ir nedirbo*. Buvo siekiama išsiaiškinti šių respondentų nedarbo aplinkybes. Pirmiausia buvo tikslinamasi, *kiek laiko jie nedirba*. Šis rodiklis matuojamas 5 rangų nedarbo trukmės skale nuo „niekada nedirbau“ iki „virš 3 metų“. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančių, nestudijuojančių ir nesimokančių grupėje (26 pav.).

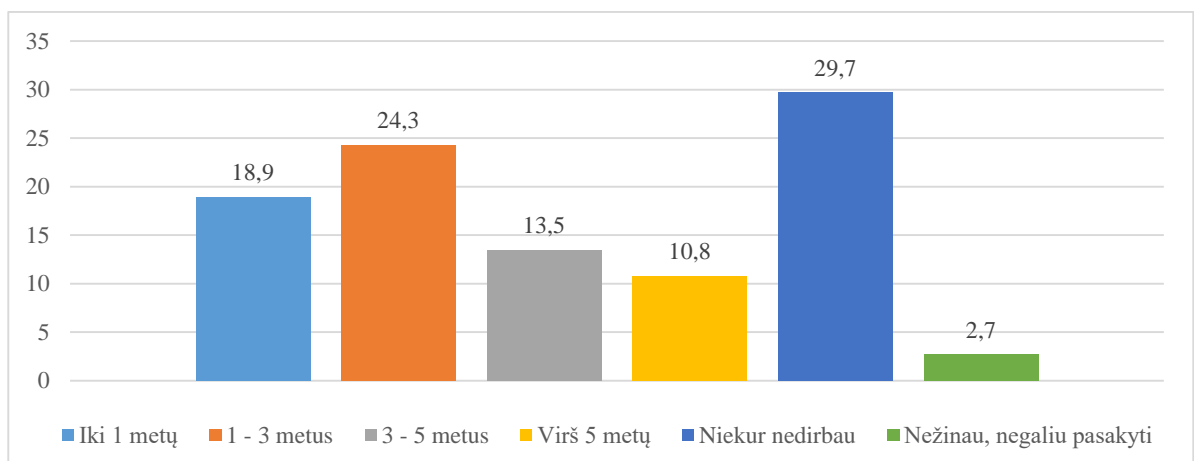

26 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas paskutinio nedarbo trukmės atžvilgiu

Tyrimo metu gauti rezultatai rodo, kad net 40,5 proc. nesimokančių, nestudijuojančių ir nedirbančių tyrimo dalyvių yra trumpalaikiai bedarbiai. Jie nurodė, kad darbo neturi iki 6 mėnesių.

18,9 proc. apklausos dalyvių teigia nedirbantys, nestudijuojantys ir nesimokantys 6-12 mėnesių ir 16,2 proc. pažymėjo, kad nedirbo niekada.

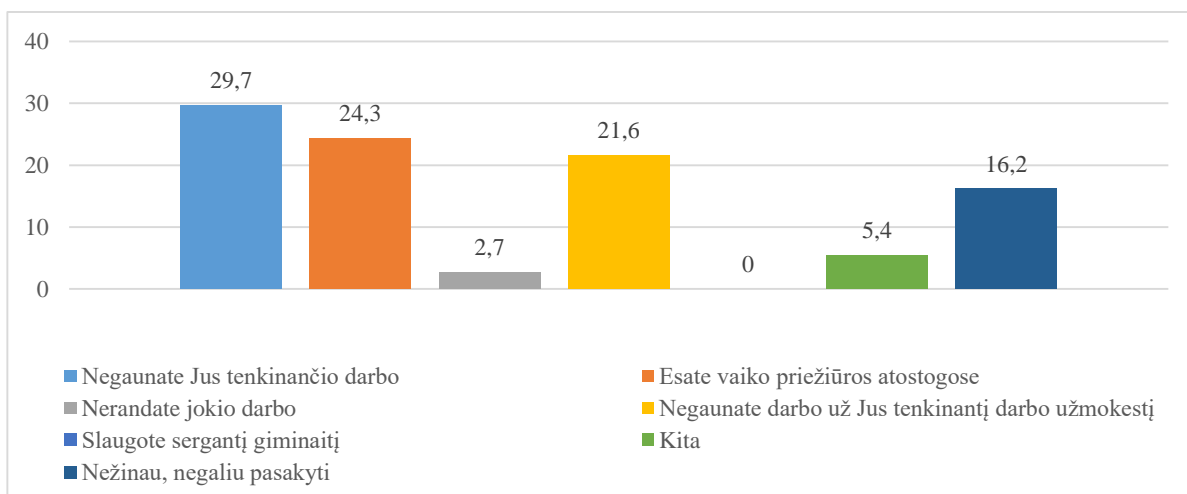
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kiek *laiko niekur nedirbantys respondantai išdirbo paskutinėje darbovietėje*. Šis rodiklis matuojamas 5 rangų darbo trukmės skale nuo „niekada nedirbau“ iki „virš 5 metų“. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje (27 pav.).

27 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo trukmę paskutinėje darbovietėje

Tyrimo rezultatai rodo, jog 29,7 proc. respondentų nėra niekur dirbę. 24,3 proc. respondentų pažymėjo, jog paskutinėje darbovietėje dirbo 1-3 metus, o 18,9 proc. – iki vienerių metų. Apytikriai po dešimtadalį respondentų atsakė, jog paskutinėje darbovietėje dirbo 3-5 metus (13,5 proc.) arba daugiau nei 5 metus (10,8 proc.).

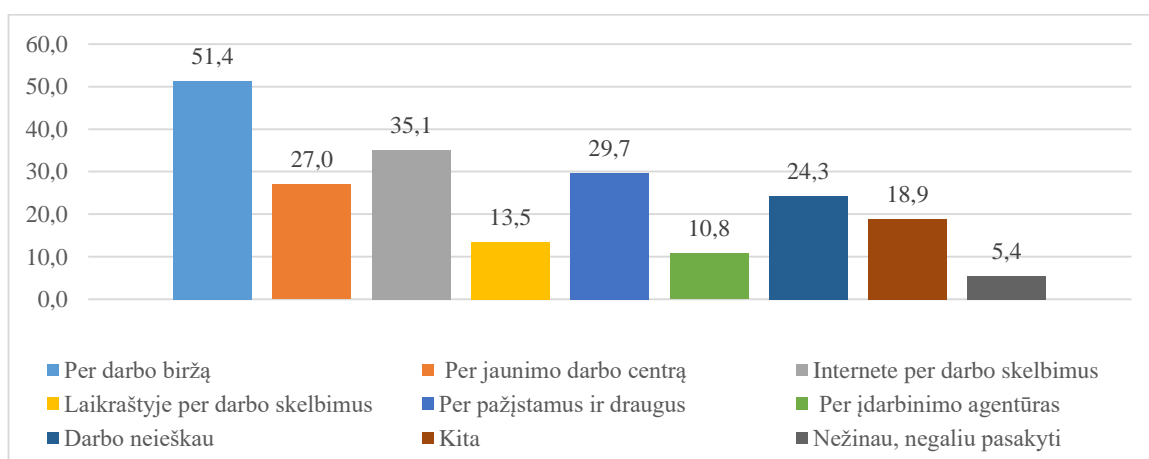
Buvo tikslinamasi, kokios priežastys lėmė respondentų nedarbą. Tyrimo dalyviams suteikta galimybė pasirinkti vieną iš penkių pateiktų nedarbo priežasčių. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje (28 pav.).

28 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal svarbiausias nedarbo priežastis

Didžioji dauguma, t. y. 29,7 proc. respondentų pagrindine nedarbo priežastimi įvardina tai, jog negauna juos tenkinančio darbo. 24,3 proc. apklausos dalyvių pažymėjo, kad yra vaiko priežiūros atostogose, 21,6 proc. teigia, kad jų netenkina darbo vietose siūlomas užmokestis.

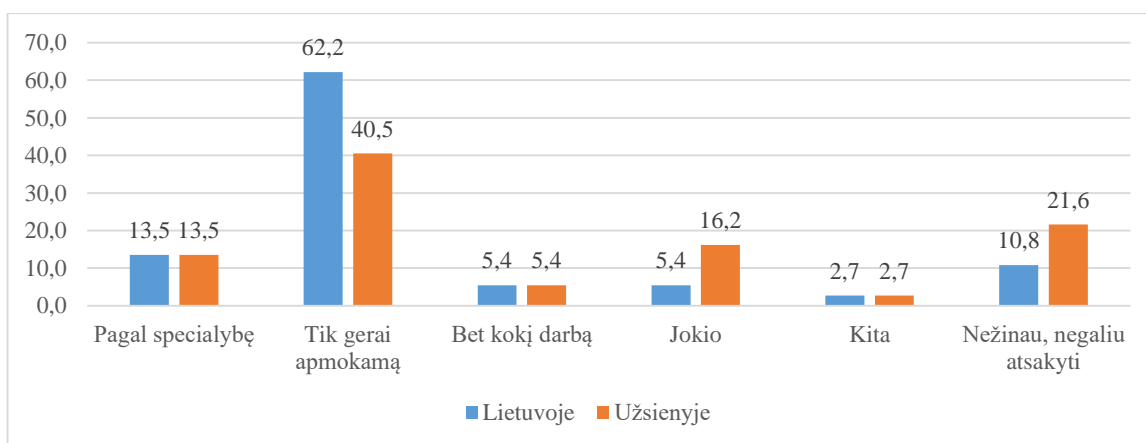
Tokią nedirbančių, nesimokančių ir nestudijuojančių respondentų pateikiamą informaciją buvo siekiama papildyti būdais, kuriais respondantai yra linkę ieškoti potencialios darbo vietos. Klausimyne buvo suteikta galimybė pasirinkti visus aktualius atsakymų variantus. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančiųjų ir nesimokančiųjų grupėje (29 pav.).

29 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal darbo paieškos būdus

Tyrimo duomenys rodo, jog šiuo metu nedirbantys dažniausias renkasi darbo paiešką per darbo biržą (51,4 proc.). Kiti du populiarūs darbo paieškos būdai šioje respondentų grupėje yra darbo ieškojimas internetiniuose portaluose per darbo skelbimus (35,1 proc.) ir per pažįstamus/ draugus (29,7 proc.). 27 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog ieškodami darbo naudojami Jaunimo darbo centro paslaugomis, o 24,3 proc. respondentų akcentavo, jog šiuo metu darbo neieško. Šie duomenys bent iš dalies paaiškinami tuo, kad toks pat kiekis respondentų šiuo metu yra nedirbantys dėl vaiko priežiūros atostogų. Tik 13,5 proc. respondentų darbo ieško per darbo skelbimus laikraščiuose ir 10,8 proc. – per įdarbinimo agentūras.

Tyrimo metu buvo domimasi, *kokią darbą niekur nedirbantys asmenys sutiktų dirbti Lietuvoje ir užsienyje*. Tyrimo dalyviams buvo pateikta po keturis pageidaujamo darbo požymius, suteikiant galimybę pasirinkti po vieną pageidaujamą požymį darbui Lietuvoje ir užsienyje. Pateikiamas procentinis atsakymų pasiskirstymas nedirbančių, nestudijuojančių ir nesimokančių grupėje (30 pav.).

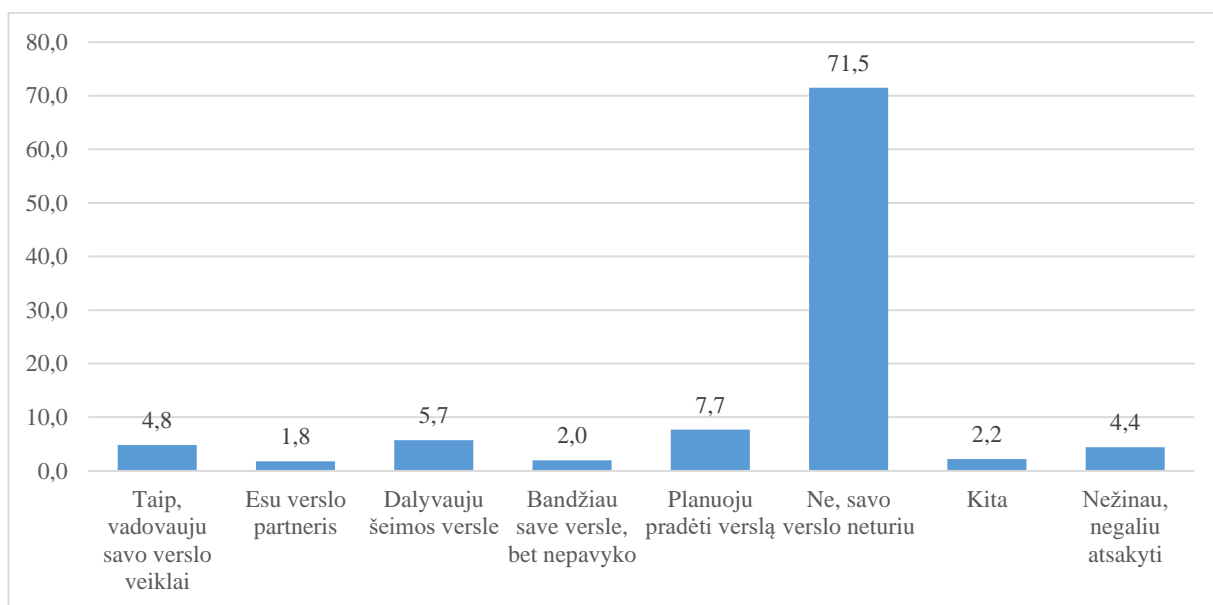
30 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pageidaujamo darbo požymius Lietuvoje ir užsienyje

Tyrimo rezultatai rodo, kad daugiausiai respondentų sutiktų dirbti tik gerai apmokamą darbą. Darbui Lietuvoje šį kriterijų pasirinko 62,2 proc. apklaustųjų, o darbui užsienyje – 40,5 proc. 13,5 proc. respondentų pažymėjo, jog tiek Lietuvoje, tiek užsienyje yra linkę dirbti darbą tik pagal įgytą išsilavinimą, specialybę. Taip pat vienodas kiekis respondentų (po 5,4 proc.) pažymėjo, jog sutiktų dirbti bet kokį darbą.

Stebimas reikšmingesnis skirtumas atsakymo „Nežinau, negaliu atsakyti“ pasirinkime, t. y. kokį darbą sutiktų dirbti Lietuvoje, nežino 10,8 proc. respondentų, o užsienyje – 21,6 proc. Aktualu pastebėti, jog Lietuvoje nesutiktų dirbti jokio darbo 5,4 proc. apklaustųjų, o tuo tarpu užsienyje – 16,2 proc.

2.6.VERSLUMAS

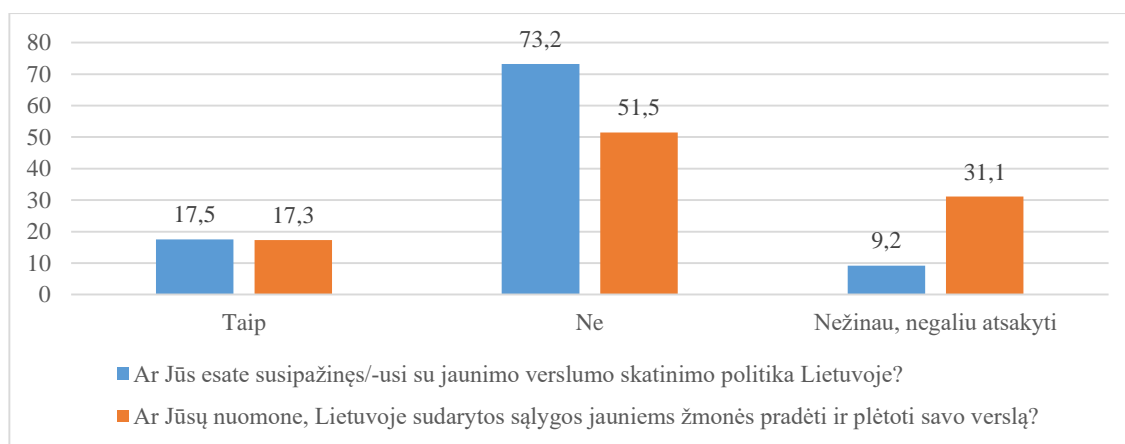
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kokios nuostatos ir patirtis dalyvaujant versle, kuriant jį*. Respondentų verslumo rodiklis matuojamas klausimu apie nuosavo verslo turėjimą, dalyvavimą šeimos versle ir kt. Pateikiami visos tyrimo imties procentiniai atsakymų variantų pasiskirstymai (31 pav.).

31 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal jų verslumo rodiklį

Tyrimo duomenys leidžia teigti, jog dauguma (71,5 proc.) tyrimo dalyvių neturi savo verslo ir nėra kitaip susiję su verslo kūrimu bei dalyvavimu jame. Skirtingose verslo veiklose (vadovauja savo verslo veiklai, yra verslo partneris ar dalyvauja šeimos versle) dalyvaujantys teigė 12,3 proc. respondentų. 7,7 proc. tyrimo dalyvių teigė planuojantys pradėti verslą. Šiuos duomenis papildė ir informacija apie tai, kad tik 5 proc. apklaustųjų paminėjo, kad pagrindinis jų pajamų šaltinis – pelnas iš verslo.

Respondentų verslumo rodiklius papildė informacija apie tai, *kiek tyrimo dalyviams yra tekę susipažinti su jaunimo verslumo skatinimo politika ir kaip respondentai vertina sudarytas sąlygas jauniems žmonėms pradėti ir plėtoti verslą* (32 pav.).

32 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal susipažinimą su jaunimo verslumo skatinimo politika ir sąlygų jauniems žmonėms pradėti ir plėtoti verslą vertinimą

Tyrimo rezultatai rodo, jog 73,2 proc. apklaustųjų nėra susipažinę su jaunimo verslumo skatinimo politika Lietuvoje, 9,2 proc. respondentų tuo abejoja ir tik 17,5 proc. apklaustųjų jaunimo atstovų pažymėjo, jog jiems teko susipažinti su jaunimo verslumo skatinimo politika. Šiuos duomenis papildoma informacija apie tai, jog 51,5 proc. respondentų mano, kad Lietuvoje nėra sudarytos palankios sąlygos jauniems žmonėms pradėti ir plėtoti verslą. Verslo kūrimo ir plėtojimo sąlygų Lietuvoje palankumu jaunimui abejoja 31,1 proc. apklaustųjų.

2.7.LAISVALAIKIS

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip Klaipėdos rajono jaunimas yra linkęs leisti laisvalaikį. Tiriamiesiems buvo apibrėžta, jog laisvalaikiu laikytinas laikas yra laisvas nuo darbo, mokslo ir studijų. Respondentų buvo teirujamasi, kokioms laisvalaikio veikloms ir kiek laiko skiria, koks yra pasitenkinimo savo laisvalaikiu lygis, kaip vertina individualias galimybes turiningai leisti laisvalaikį. Šios klausimų grupės rezultatai skaičiuojami visai tyrimo imčiai.

Tyrimo metu respondentų buvo prašoma įvertinti, *kaip dažniausiai jie leidžia laisvalaikį*. Jiems buvo pateikta 12 laisvalaikio leidimo formų ir buvo prašoma jas įvertinti 4 rangų skalėje nuo „Labai dažnai“ iki „Niekada“ (9 lentelė).

9 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal laisvalaikio veiklų dažnumą

	Labai dažnai	Dažnai	Retai	Niekada	Nežino, neatsakė
Skaitau knygą	10,3	18	48,7	19,7	3,3
Žiūriu TV	16,9	38,2	34,4	10,1	0,4
Žaidžiu kompiuteriu	13,6	23,9	32,7	29,4	0,4

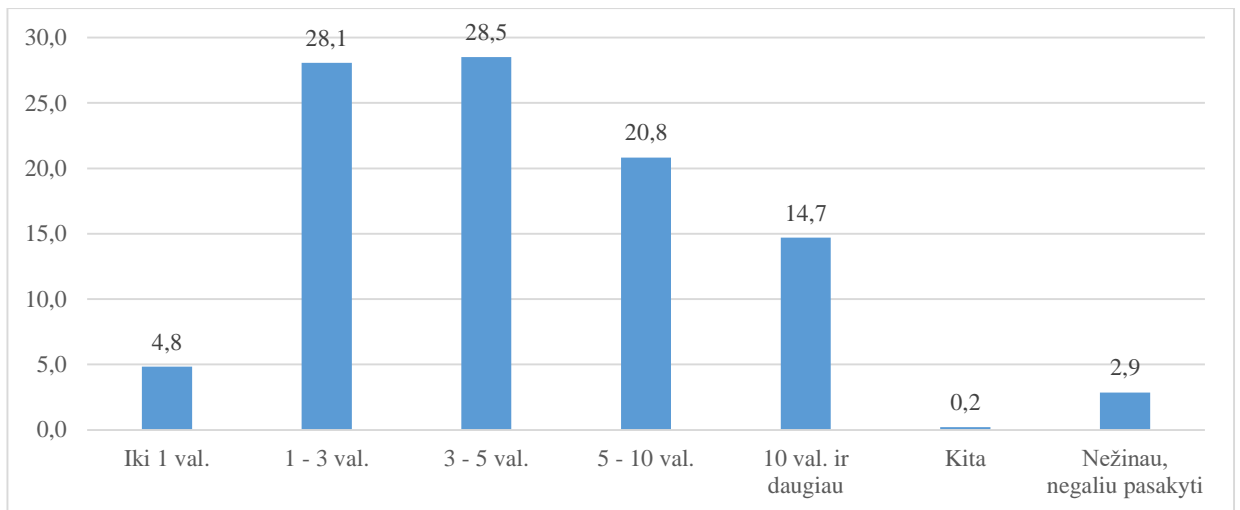
Sportuoju namie/klube	15,6	32,9	38,2	12,9	0,4
Einu pasivaikščioti	22,6	42,3	29,6	4,6	0,9
Einu į teatrą, koncertus, parodas	4,8	19,5	53,1	21,7	0,9
Einu į parduotuves	11,4	36,4	41	10,7	0,4
Lankau saviraiškos užsiėmimus/būrelius	10,5	10,7	29,2	47,8	1,8
Lankausi naktiniuose klubuose/kavinėse	3,9	12,1	41	41,4	1,5
Susitinku su draugais	30,7	48,7	18,9	1,1	0,7
Skiriu laika savo hobiui	27,9	37,7	25,4	6,4	2,6
Dalyvauju organizacijų veikloje (NVO, jaunimo ir kt.)	6,6	10,3	27	53,1	3,1

Tyrimo rezultatai rodo, jog Klaipėdos rajone gyvenančiam jaunimui būdingiausia skirti laiką bendravimui ir susitikimams su draugais. 79,4 proc. respondentų ši laisvalaikio leidimo forma buvo įvertinta kaip dažna arba labai dažna. 65,6 proc. tiriamųjų labai dažnai ir dažnai laisvą laiką skiria hobiams, 64,9 proc., pasivaikščiojimui – 64,9 proc., televizijos žiūrėjimui – 55,1 proc. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad net 44,5 proc. respondentų televiziją žiūri retai arba nežiūri visai. 48,5 proc. tyrimo dalyvių teigė, jog namie ar sporto klube sportuoja labai dažnai arba dažnai ir šiek tiek daugiau respondentų, t. y. 51,1 proc. apklaustųjų sportine veikla užsiiminėja retai arba visiškai nepropaguoja.

37,5 proc. respondentų paminėjo labai dažnai arba dažnai žaidžiantys kompiuterinius žaidimus. Šie duomenys gali būti siejami su viena iš tyrimo tikslinių grupių, t. y. mokiniais (14-18 metų respondentais), kuriems žaidimas kompiuterinius žaidimus yra santykinai populiarus užsiėmimas. 53,3 proc. apklaustų 14-18 metų amžiaus respondentų pažymėjo, kad kompiuterinius žaidimus žaidžia dažnai arba labai dažnai. Tuo tarpu 19-24 metų ir 25-29 metų apklausos dalyviai teigia kompiuterinius žaidimus žaidžiantys retai arba visiškai neužsiimantys šia veikla. Taip teigia atitinkamai 58 proc. ir 86,8 proc. respondentų.

Analizuojant tyrimo rezultatus pastebima, kad žymiai rečiau (arba visai nepropaguoja) respondentai laisvą laiką leidžia skaitydami knygas (68,4 proc.), lankydami teatre, parodose (74,8 proc.), pramogaudami naktiniuose klubuose/kavinėse (82,4 proc.), lankydami saviraiškos būrelius ir užsiėmimus (77 proc.) bei dalyvaudami NVO veiklose (80,1 proc.).

Tyrimo metu buvo domimasi tuo, kiek vidutiniškai laisvo laiko respondentai turi darbo dienomis (33 pav.).

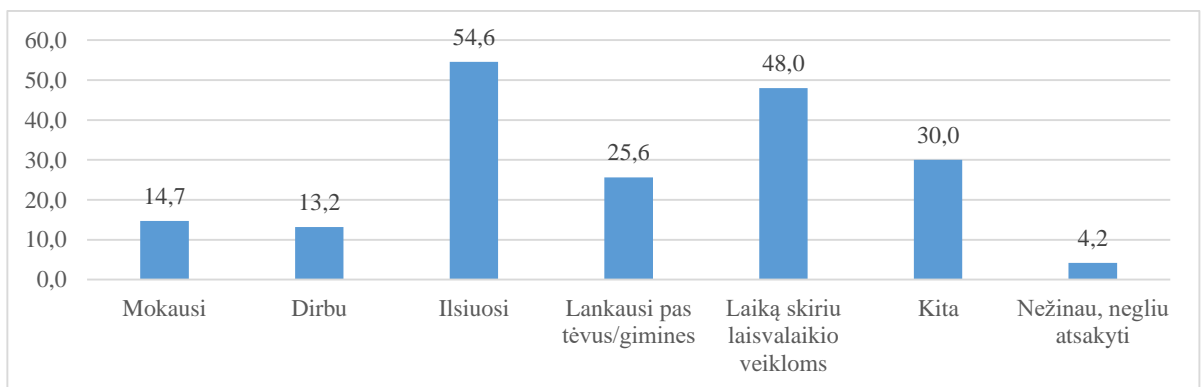

33 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal laisvalaikį skiriamą laiką darbo dienomis

Tyrimo rezultatai rodo, jog darbo dienomis respondentai laisvalaikį skiria iki 5 valandų. 28,1 proc. respondentų laisvalaikio veiklomis užsiiminėja 1-3 val., o 28,5 proc. – 3-5 val. Tačiau net 20,8 proc. respondentų darbo dienomis laisvalaikį skiria 5-10 val. ir 14,7 proc. – 10 ir daugiau val.

Nustatytas statistiškai reikšmingas koreliacinis ryšys tarp laiko, skiriamo laisvalaikiiui ir respondentų veiklos tipo. Daugiausia laiko laisvalaikiiui skiria mokiniai (Pearson χ^2 , $p=0,003$).

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kokios veiklos respondentams yra būdingos savaitgaliais* (34 pav.). Respondentų buvo prašoma pasirinkti du aktualiausius atsakymų variantus.

34 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal savaitgalio veiklas

Tyrimo rezultatai rodo, jog savaitgaliais tiriamiesiems labiausiai būdinga ilsėtis (54,6 proc.) bei skirti laiką laisvalaikio veikloms (48 proc.). 25,6 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog savaitgaliais lankosi pas tėvus/ gimines. Stebima situacija, jog mokymuisi ir darbui savaitgalius yra linkę skirti kiek daugiau nei dešimtadalis apklaustųjų (atitinkamai 14,7 proc. ir 13,2 proc.).

Apklaustos metu buvo siekiama patikslinti, *kiek Klaipėdos rajone gyvenančiam jaunimui būdingos kultūrinės veiklos per pastaruosius šešis mėnesius* (10 lentelė). Pateikiamų veiklų dažnumą

buvo prašoma įvertinti pažymint vieną iš galimų atsakymo variantų (Daugiau nei 6 kartus; 2-6 kartus; 1 kartą; Nei karto; Nežinau).

10 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal dalyvavimo kultūrinėse veiklose dažnumą

	Daugiau nei 6 kartus	2 - 6 kartus	1 kartą	Nei karto	Nežino, neatsakė
Lankėtės muziejuje	1,1	12,7	27	56,8	2,4
Lankėtės teatre	1,8	15,4	28,5	53,5	0,9
Ėjote į kiną	5,3	45	28,5	21,1	0,2
Skaitėte knygas (ne pagal mokyklinę, studijų programą)	18,6	27	23	30,3	1,1
Lankėtės parodoje	1,1	5,7	28,1	64,3	0,9
Lankėtės koncerte	2,9	17,3	36,4	42,8	0,7

Išanalizavus tyrimo metu gautus duomenis galima teigti, kad skaitymas lieka dominuojančia laisvalaikio veikla. Daugiau nei 6 kartus skaitė knygas 18,6 proc. respondentų. 27 proc. apklaustųjų teigė per paskutinius 6 mėn. skaitę 2-6 kartus. Taip pat savaitgaliais populiariu lankytis kino teatruose. Kiek mažiau nei pusė (45 proc.) apklaustųjų teigė ėję į kiną 2-6 kartus ir beveik trečdalis (28,5 proc.) – bent vieną kartą.

Kitos kultūrinės veiklos kaip koncertų, teatrų, muziejų bei parodų lankymas daugumos respondentų per pastaruosius 6 mėn. buvo nevykdytos (atitinkamai 42,8 proc.; 53,5 proc.; 56,8 proc.; 64,3 proc.).

Buvo siekiama išsiaiškinti, *kiek respondantai yra patenkinti savo laisvalaikiu bei kaip vertina savo galimybes pasirinkti norimas laisvalaikio leidimo formas*. Tiriamiesiems buvo pateikiami 5 galimi vertinimo variantai, t. y. Visiškai sutinku; Sutinku; Nesutinku, Visiškai nesutinku, Nežinau. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (11 lentelė).

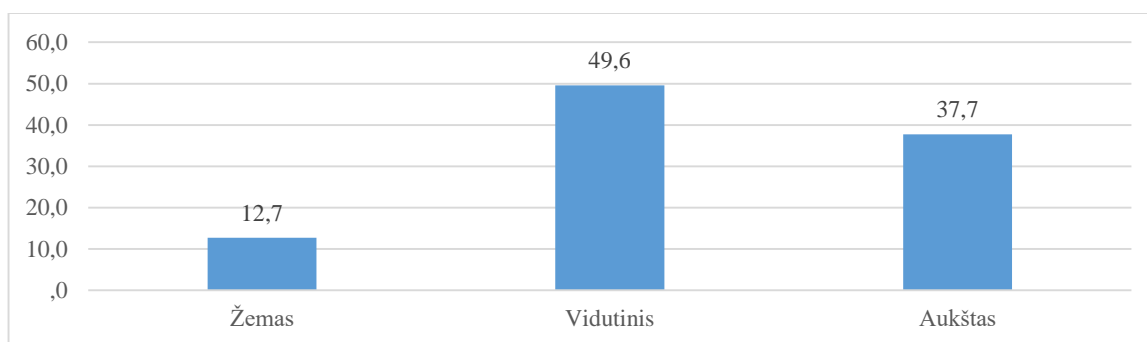
11 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal pasitenkinimo laisvalaikiu ir galimybių pasirinkti norimas laisvalaikio leidimo formas vertinimą

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Esu patenkintas (-a) savo laisvalaikiu	32,9	45,8	19,1	1,8	0,4
Turiu daug galimybių įdomiai praleisti laisvalaikį	34,9	40,6	19,7	4,2	0,7
Turiu pakankamai lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio formą	24,1	37,5	27	11	0,4

Tyrimo rezultatai rodo, kad Klaipėdos rajone gyvenančiam jaunimui iš esmės yra būdingos pozityvios nuostatos pasitenkinimo savo laisvalaikiu ir galimybėmis pasirinkti norimas laisvalaikio formas atžvilgiu. Savo laisvalaikiu yra patenkinti 78,7 proc. apklaustųjų, o 75,5 proc. tyrimo dalyvių mano, kad turi daug galimybių įdomiai leisti laisvą laiką. Tačiau reikia pažymėti, jog daugiau nei trečdalis (38 proc.) respondentų pažymi, jog nemano, turintys pakankamai lėšų norimoms laisvalaikio formoms.

2.8.DRAUGAI

Tyrimo metu buvo siekiama paanalizuoti jaunimo socialinių santykių turinį, kiekį, kokybę. *Santykių su draugais kokybės suminis rodiklis* matuojamas 5 indikatoriais. Gautų rezultatų reikšmės sumuojamos ir gaunamas suminis santykių su draugais kokybės rodiklis, kurio reikšmės kinta nuo 5 iki 20 balų, kur 5 balai žymi silpnus ir nepalaikomus santykius su draugais, o 20 balų – stiprius ir palaikomus. Svarbu tai, kad santykių kokybė siejasi su socialinio palaikymo gavimo tikimybe ir turiniu artimoje socialinėje aplinkoje. Gautus įverčius galima suskirstyti į grupes: 5-10 balų – būdingas žemo lygio socialinis palaikymas arba jo nebuvimas, 11-15 balų – vidutinio lygio socialinis palaikymas, 16-20 balų – aukšto lygio socialinis palaikymas (35 pav.).

35 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal santykių su draugais kokybės vertinimą

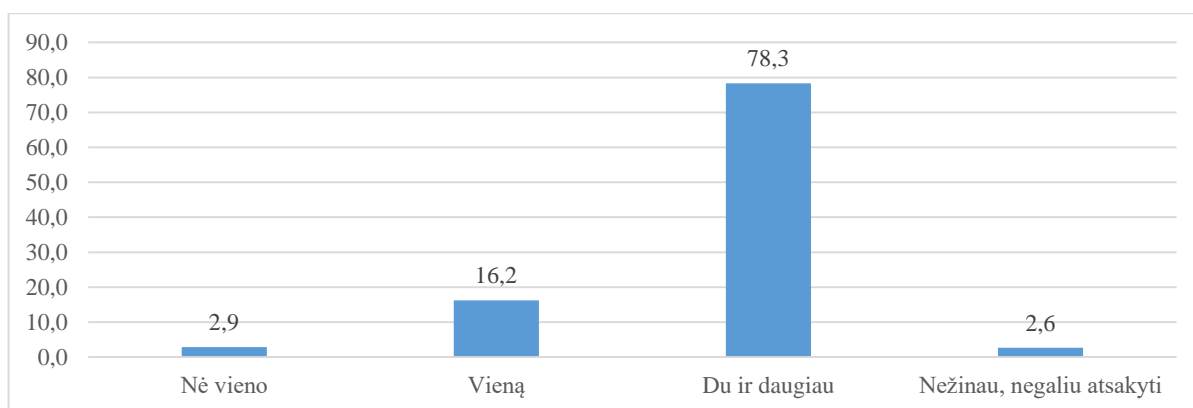
Tyrimo rezultatai rodo, jog tiriamiesiems būdingi vidutinės kokybės santykiai su draugais. Gautas įverčių vidurkis siekia 14,8 balo. Pusei tyrimo dalyvių būdingas vidutinis socialinis palaikymas suformuojamas per vidutinės kokybės draugiškus santykius. Aukštos kokybės santykiai su draugais ir aukštos kokybės socialinis palaikymas būdingas 37,7 proc. respondentų. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos (12 lentelė).

12 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal santykių su draugais pasitenkinimo vertinimą

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku	Nežino, neatsakė
Esu patenkintas (-a) tuo, kaip draugai su manimi bendrauja	7,7	7,7	57,5	26,1	1,1
Esu patenkintas (-a) tuo, kaip aš ir mano draugai praleidžiame laisvalaikį	7,5	11,8	54,6	24,6	1,5
Aš galiu kreiptis į savo draugus pagalbos	6,6	5,7	53,9	31,4	2,4
Su savo draugais galiu bendrauti atvirai ir išsakyti tai, ką jaučiu	24,3	11,4	54,4	6,8	3,1
Aš pasitikiu savo draugais	5,7	8,8	55,3	26,5	3,7

Tyrimo metu paaiškėjo, jog respondentams būdingas vidutinis arba aukštas pasitenkinimas santykiais su draugais, tačiau net 35,7 proc. tiriamųjų pažymėjo negalintys su savo draugais bendrauti atvirai ir išsakyti tai, ką jaučia. Tokie tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad pasitenkinimą su draugais kiekvienas respondentas suvokia ir matuoja remdamasis subjektyviais vertinimo matais. Tai sąlygoja santykinės abejones, neužtikrintumą, ar draugai tinkamai supras išreiškiamas mintis bei nepasitikėjimą savimi priimant išgyvenimus, bent iš dalies prieštaraujančius visuomenėje paplitusioms normoms.

Buvo siekta išsiaiškinti, *kiek platūs socialiniai kontaktai būdingi tyrimo respondentams, t. y. paprastai tariant kiek artimų draugų turi respondentai* (36 pav.).

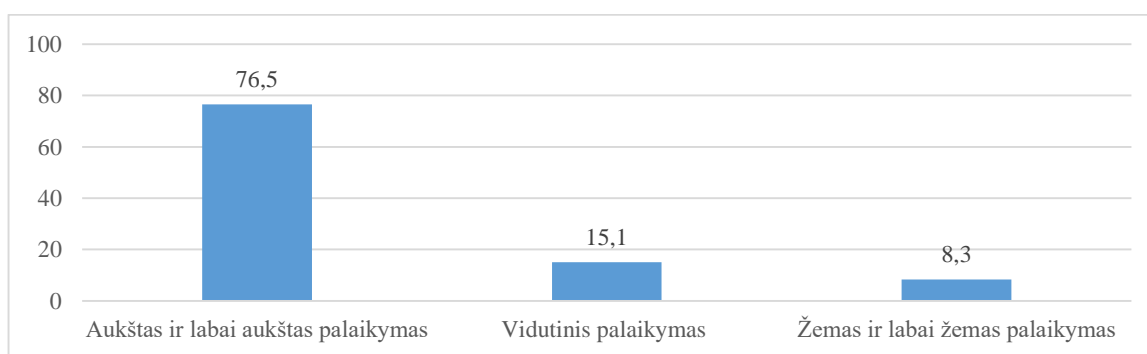

36 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal turimų draugų skaičių

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, jog dauguma (78,3 proc.) Klaipėdos rajone gyvenančio jaunimo turi du ir daugiau draugų. Šiuos duomenis apie socialinių kontaktų platumą papildė tai, kad 50,2 proc. respondentų naujus draugiškus santykius užmezga lengvai. Taip pat 17,1 proc. apklaustųjų akcentavo, jog naujų draugų jiems susirasti yra labai lengva. Tačiau 23,7 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad naujų draugų randa sunkiai arba labai sunkiai (4,8 proc.). Atkreiptinas dėmesys, kad tokius tyrimo

rezultatus bent iš dalies galėjo sąlygoti kaimo vietovių gyventojai, kuriems dėl konkrečioje gyvenamoje vietovėje esančio mažesnio gyventojų tankumo yra santykinai ribotos galimybės plėsti ir palaikyti artimus santykius su draugais.

Tyrimo metu buvo siekiama įvertinti *Klaipėdos rajono jaunimo turimo socialinio palaikymo parametrus*. Vertinta, ar respondentai apskritai sulaukia paramos ir palaikymo socialinėje aplinkoje. Socialinio palaikymo rodiklis matuojamas 7 dichotominiais indikatoriais, įvardijančiais įvairius socialinio palaikymo būdus. Kiekvienam tiriamajam skaičiuojami indikatoriai, kuriems pasirinktas atsakymo variantas „Taip“. Gaunamas rodiklis, kuris kinta nuo 0 iki 7 balų, kur 0 balų žymi, kad socialinio palaikymo ir paramos nėra, o 7 balai – stiprų socialinį palaikymą ir paramą. Įverčius galima suskirstyti į tokias grupes: žemas socialinio palaikymo lygis (0-3 balai), vidutinis (4-5 balai) ir aukštas (6-7 balai) (37 pav.).

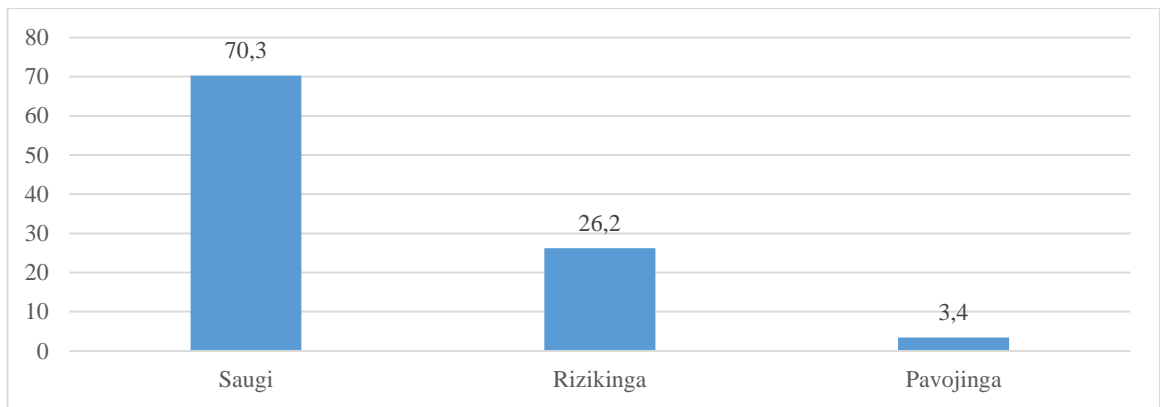

37 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal gaunamą socialinį palaikymą ir paramą

Nustatyta, kad vidutinė socialinio palaikymo reikšmė yra 6 balai. Tai rodo, kad respondentai sulaukia aukšto ir labai aukšto socialinio palaikymo ir paramos. Dauguma apklaustųjų (76,5 proc.) sulaukia aukšto ir labai aukšto socialinio palaikymo, 15,1 proc. – vidutinio ir 8,3 proc. – žemo ir labai žemo lygio socialinio palaikymo.

2.9.KAIMYNYSTĖ

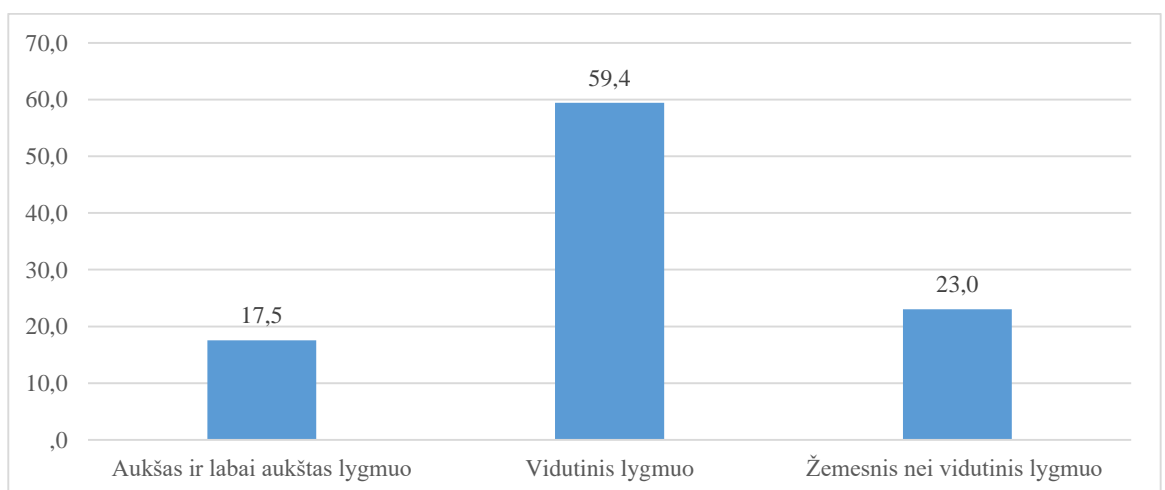
Šios srities rodikliai aprėpia kaimynystės saugumą ir pasitenkinimą ja. *Kaimynystės saugumo suminį rodiklį* sudaro 8 dichotominiai teiginiai, matuojantys, kaip tiriamieji suvokia, ką žino apie kaimynystėje vykstančius nusikaltimus, nelegalias veiklas, mažinančias kaimynystės saugumą. Skaičiuojami visi neigiami atsakymai ir gaunamas rodiklis, kintantis nuo 0 iki 8 balų. 8 balai žymi saugiausią kaimynystę. Įverčius galima suskirstyti į grupes: saugi (8 balai), rizikinga (5-7 balai) ir pavojinga (0-4 balai) kaimynystė.

38 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas kaimynystės saugumo rodiklio atžvilgiu

Nustatyta, kad vidutinė kaimynystės saugumo rodiklio reikšmė yra 7,4 balo. Tai rodo, kad kaimynystės saugumo rodiklis priskirtinas rizikingos kaimynystės grupei, tačiau jis artimas saugios kaimynystės grupei. Dauguma respondentų (70,3 proc.) gyvena saugios kaimynystės aplinkoje, o ketvirtis respondentų (26,2 proc.) gyvena rizikingos kaimynystės aplinkoje.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kiek respondantai yra patenkinti savo kaimynyste*. Tai suminis rodiklis matuojamas 7 indikatoriais, kurie apima santykių su kaimynais patirtį, esminius socialinės kontrolės aspektus, pasitenkinimą įvairiais santykių ypatumais. Indikatoriai vertinami keturių rangų skale. Kiekvienam tiriamajam indikatorių rangų reikšmės sumuojamos ir gaunamas suminis pasitenkinimo kaimynyste rodiklis, kurio reikšmės kinta nuo 7 iki 28 balų, kur 28 balai reiškia žemą pasitenkinimo kaimynyste rodiklį, o 7 balai – aukštą. Įverčius galima skirstyti į grupes: aukštas ir labai aukštas lygis (7-14 balų), vidutinis lygis (15-21 balas) ir žemas lygis (22-28 balai) (39 pav.).

39 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal pasitenkinimo kaimynyste ir santykiais joje vertinimą

Tyrimo rezultatai rodo, kad pasitenkinimas kaimynyste yra vidutinio lygio (18,3 balo). Daugiau nei pusė (59,4 proc.) apklaustųjų pasižymi vidutiniu pasitenkinimo kaimynyste lygiu.

Aukštu ir labai aukštu pasitenkinimo kaimynystėje lygiu pasižymi 17,5 proc. respondentų ir 23 proc. – žemesniu nei vidutiniu pasitenkinimo kaimynystėje lygiu. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos (13 lentelė).

13 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal pasitenkinimą kaimynystėje ir santykiais joje

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Kaimynystėje gyvenantys suaugusieji domisi, ką veikia vaikai ir jaunimas	9,6	43,6	24,6	6,6	15,6
Jei jūs blogai pasielgtumėte, kaimynystėje gyvenantys suaugusieji turbūt praneštų apie tai Jūsų tėvams/šeimos nariams	14,5	42,5	19,7	7,5	15,8
Kaimynystėje, kurioje gyvenate, yra daugybė dalykų, kuriais gali užsiimti jaunimas	7,7	33,1	42,1	9,9	7
Jei Jums iškiltų problemų, yra kaimynų, į kuriuos galėtumėte kreiptis pagalbos	14,5	53,7	20	6,6	5,3
Jaučiuosi saugus (-i) savo kaimynystėje	26,8	60,3	8,6	1,1	8,6
Jums patinka rajonas, kaimas, vietovė, kurioje gyvenate	33,1	51,1	10,7	2,9	2,2
Žmonės, gyvenantys Jūsų kaimynystėje, yra linkę vieni kitiems padėti	18,6	51,5	17,5	3,3	9

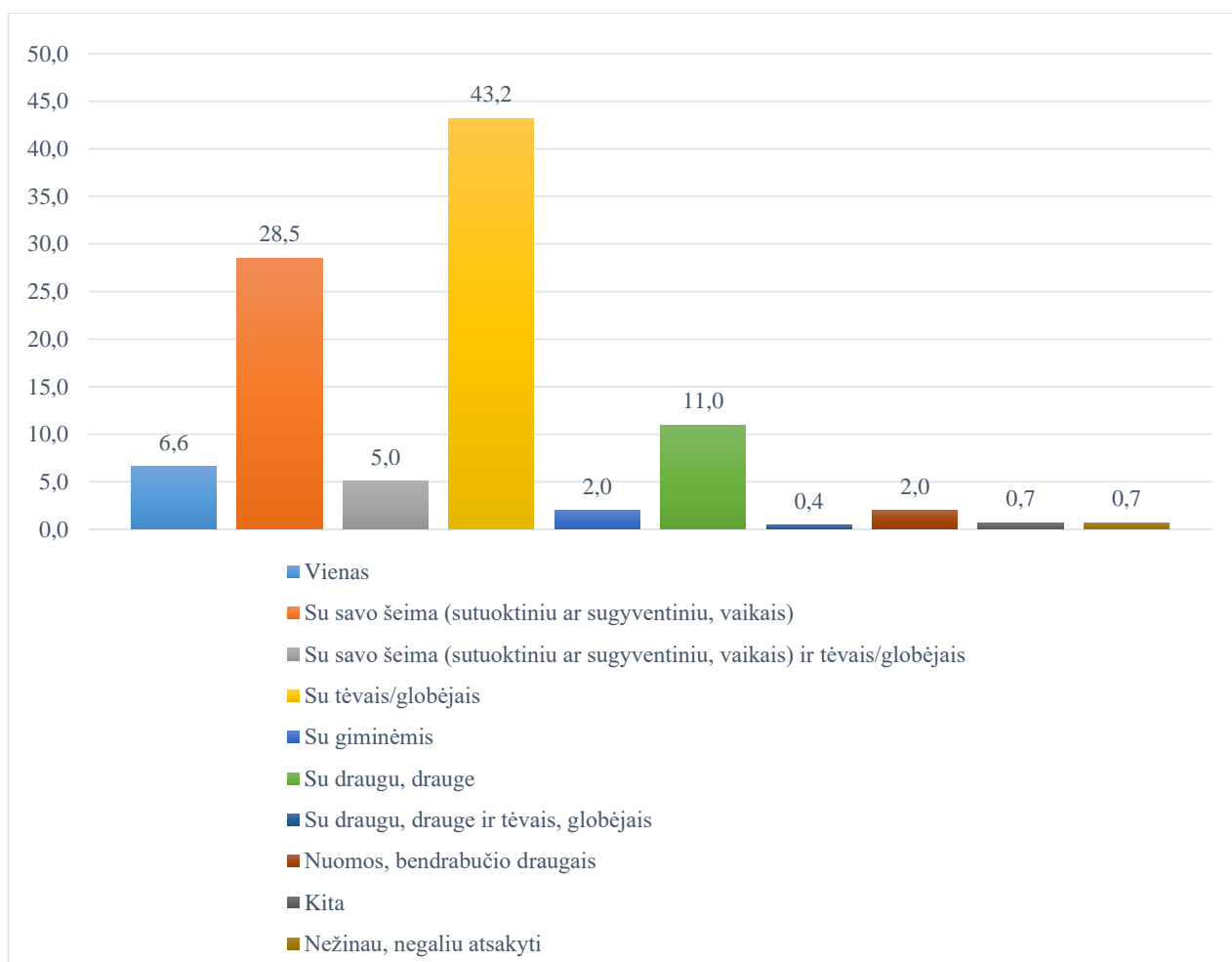
Tyrimo rezultatai rodo, kad nors ir pasitenkinimas kaimynystėje yra vidutinio lygio (18,3 balų), tačiau kai kurių šio suminio rodiklio indikatorių vertinimų duomenys atskleidžia jautriausius santykių kaimynystėje aspektus. Klaipėdos rajono jaunimas labiausiai nesutinka su tuo, kad kaimynystėje yra pakankamai veiklos galimybių jaunimui. 52 proc. tiriamųjų teigia, kad veiklų jaunimui kaimynystėje nepakanka.

Kai kurie tyrimo duomenys leidžia daryti prielaidą, jog jaunimui kaimynystėje stinga bendruomeniškumo. 46,8 proc. apklaustųjų nemano, kad jų gyvenamoje aplinkoje suaugusieji domisi tuo, ką veikia vaikai ir jaunimas, o 43 proc. respondentų teigia, kad, blogai pasielgus, kaimynystėje gyvenantys žmonės apie tai neinformuotų respondentų šeimos narių.

2.10. GYVENIMO SĄLYGOS

Jaunimo gyvenimo sąlygoms apibūdinti buvo pasirinktos kelios rodiklių grupės. Jas sudaro rodikliai apie būsto sąlygas, materialinę padėtį. Būsto sąlygos apibūdinamos trimis rodikliais.

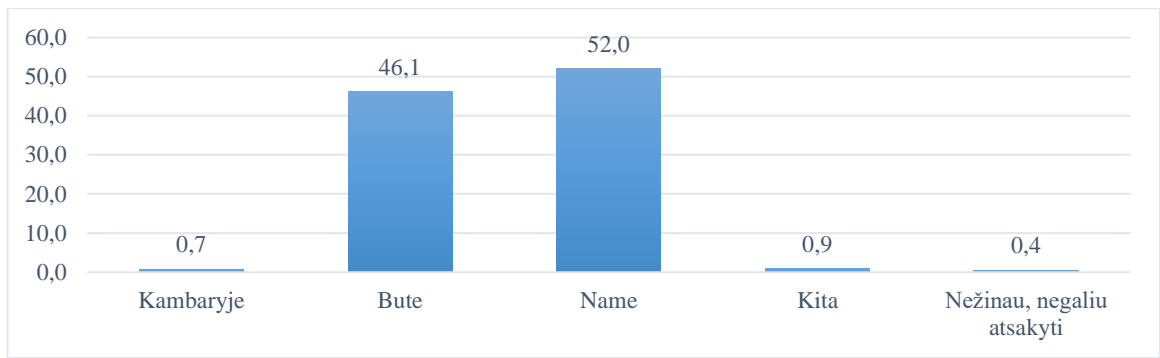
Pirmiausia buvo tikslinama, *su kuo respondantai gyvena*. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (40 pav.).

40 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal tai, su kuo gyveno tyrimo metu

Tyrimo rezultatai rodo, jog 43,2 proc. apklaustųjų gyvena su tėvais, globėjais. Tokius tyrimo rezultatus bent iš dalies paaiškina tai, jog tyrime dalyvavo ir 14-18 metų amžiaus jaunimas (35,9 proc. visos tyrimo imties). 28,5 proc. apklaustųjų nurodė gyvenantys su savo šeima (sutuoktiniu ar sugyventiniu, vaikais) ir 11 proc. – su draugu, drauge. Taip pat 6,6 proc. apklaustųjų nurodė, kad gyvena vieni, o 5 proc. – su sutuoktiniu, vaikais ir tėvais. Nustatyta, kad su tėvais, globėjais dažniau gyvena kaimo vietovių gyventojai (Pearsono χ^2 , $p=0,002$).

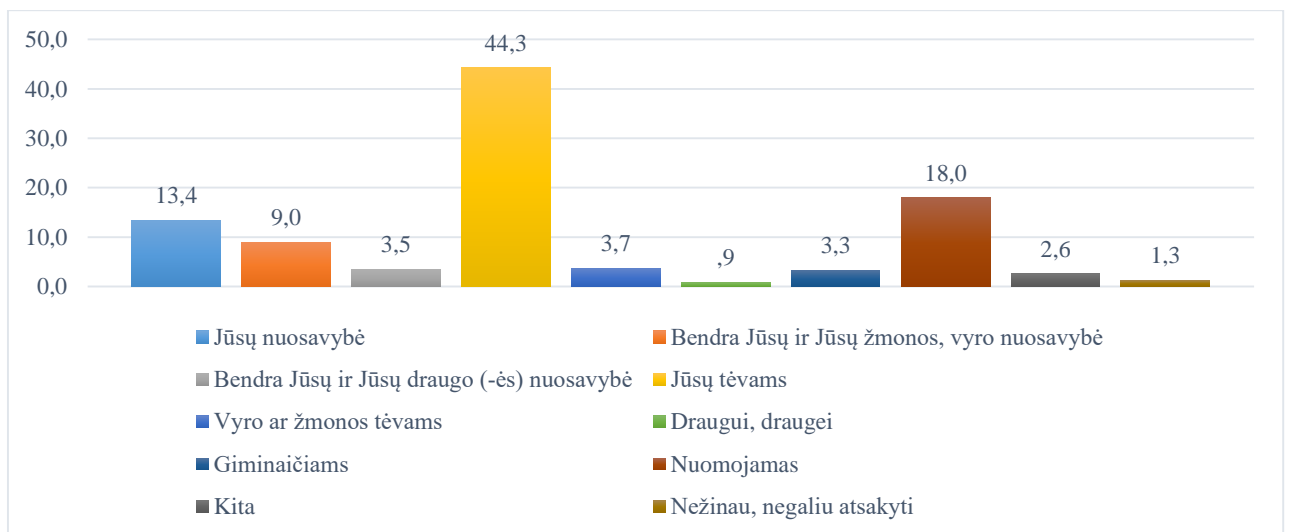
Taip pat buvo renkama informacija apie tai, *kokio tipo būste gyvena respondentai*. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (41 pav.).

41 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal gyvenamojo būsto tipą

52 proc. apklaustųjų nurodė gyvenantys name, o 46,1 proc. – bute.

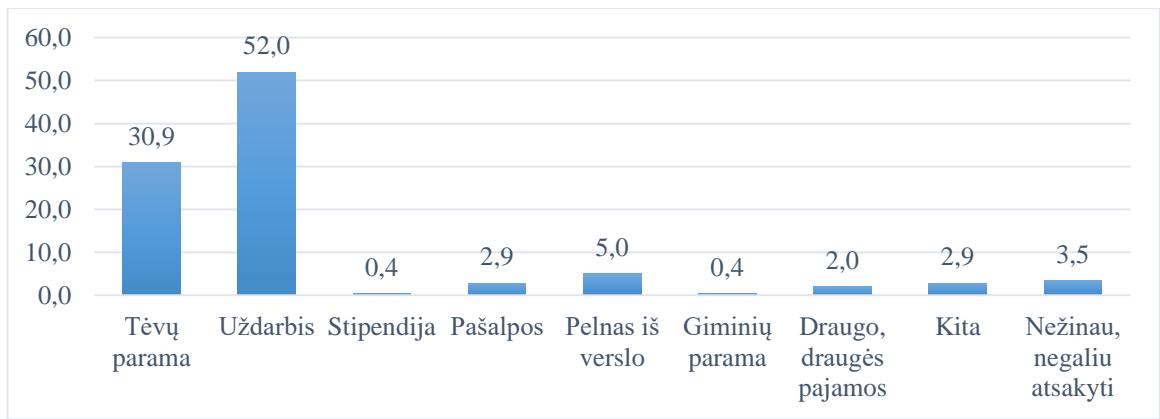
Taip pat buvo renkama informacija apie tai, *kam nuosavybės teise priklauso būstas, kuriame tyrimo metu gyveno respondantai*. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (42 pav.)

42 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal gyvenamosios vietos nuosavybę

Tyrimo rezultatai rodo, jog 44,3 proc. respondentų gyvena jų tėvams priklausančiame būste, 18 proc. – nuomojasi ir tik penktadalis (22,4 proc.) gyvena jiems ar jų sutuoktiniams nuosavybės teise priklausančiame būste.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, *kokie yra respondentų pajamų šaltiniai*. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (43 pav.).

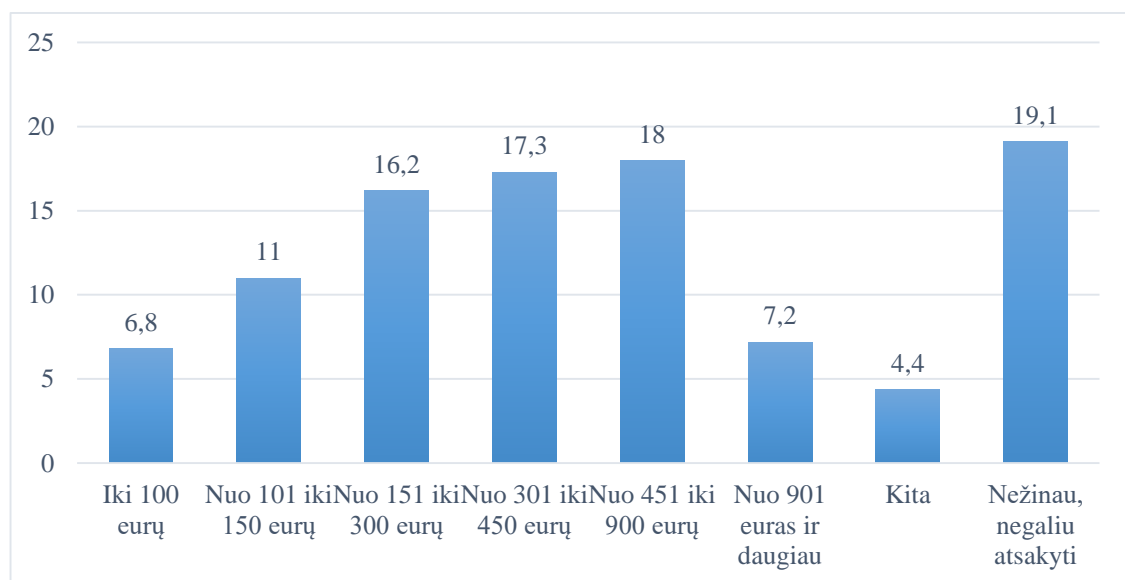

43 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pagrindinius pajamų šaltinius

52 proc. respondentų pagrindiniu pajamų šaltiniu nurodė uždarbį, 30,9 proc. – tėvų paramą. Šiuos duomenis bent iš dalies galima paaiškinti tuo, jog 37,5 proc. tyrimo imties yra mokyklose besimokantys mokiniai.

Aktualu tai, kad tik 5 proc. apklaustųjų paminėjo, kad pagrindinis jų pajamų šaltinis – pelnas iš verslo. Tai papildoma duomenys apie tai, jog 6,6 proc. apklaustųjų pažymėjo turintys asmeninį verslą ar verslą kartu su partneriais.

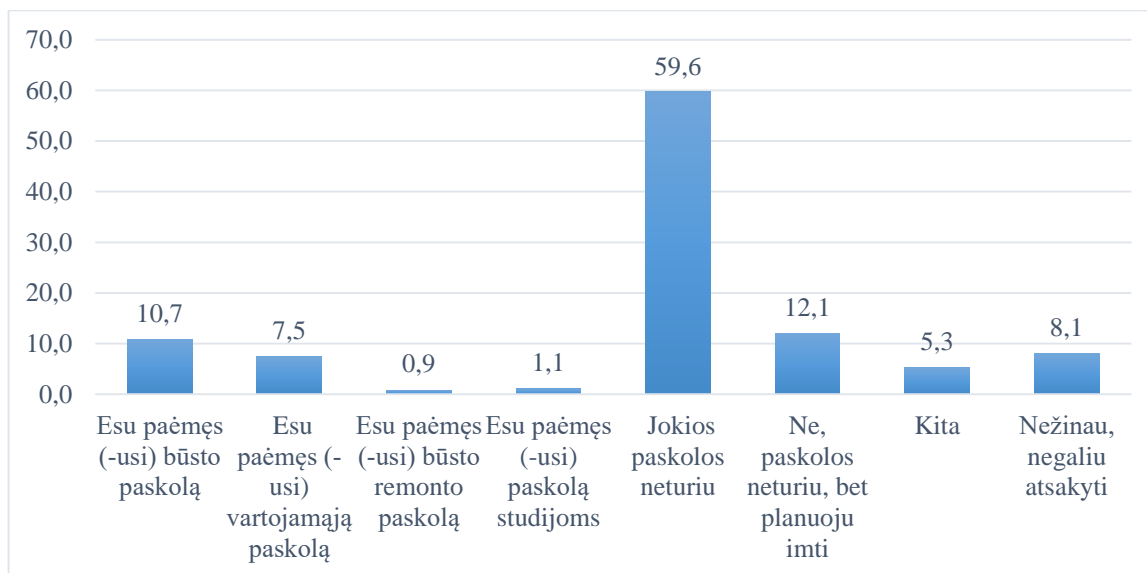
Buvo renkama informacija apie tai, *kiek pajamų per mėnesį tenka vienam asmeniui respondentų šeimose*. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (44 pav.).

44 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal vienam šeimai tenkančias pajamas

18 proc. respondentų pažymėjo, jog vienam jų šeimai nariui per mėnesį tenka 451 – 900 eurų; 17,3 proc. – 301-450 eurų; 16,2 proc. – 151-300 eurų. Tik 7,2 proc. respondentų pažymėjo, jog kiekvienam jų šeimai nariui kas mėnesį tenka daugiau nei 901 euras.

Taip pat buvo tikslinama informacija apie tai, kiek Klaipėdos rajono jaunimas turi paėmę paskolą.. Respondentų buvo prašoma pasirinkti iš pateiktų atsakymų, paliekant galimybę pasirinkti ir atsakymus „kita“ bei „nežinau, negaliu atsakyti“. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (45 pav.).

45 pav. Respondentų atsakymų procentinis pasiskirstymas pagal paskolų atžvilgiu

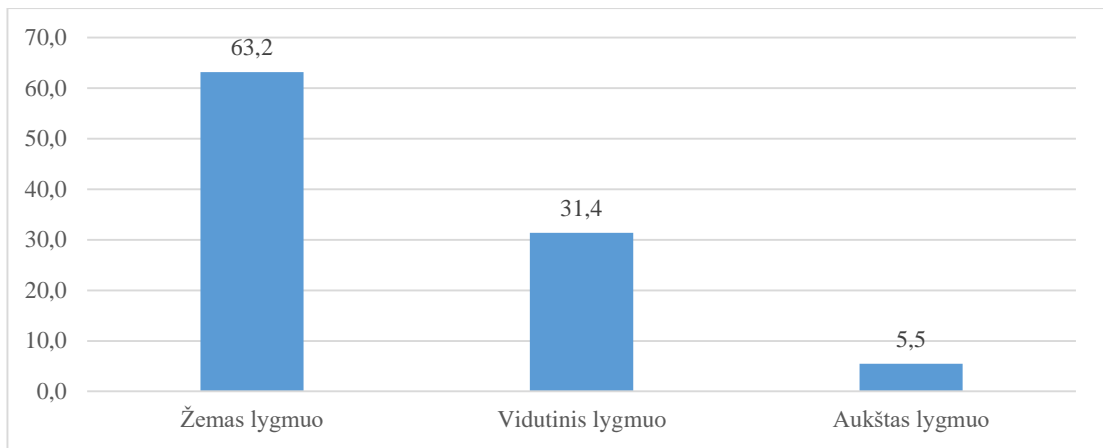
Tyrimo duomenys rodo, kad 59,6 proc. apklaustųjų neturi paėmę jokios paskolos. Šiuos duomenis bent iš dalies patikslina tai, jog 37,5 proc. visų respondentų tyrimo metu mokėsi ir 10,7 proc. studijavo.

10,7 proc. apklaustųjų nurodė, jog yra paėmę būsto, 7,5 proc. – vartojamąją paskolą ir 12,1 proc. respondentų ketina imti paskolą.

2.11. DALYVAVIMAS

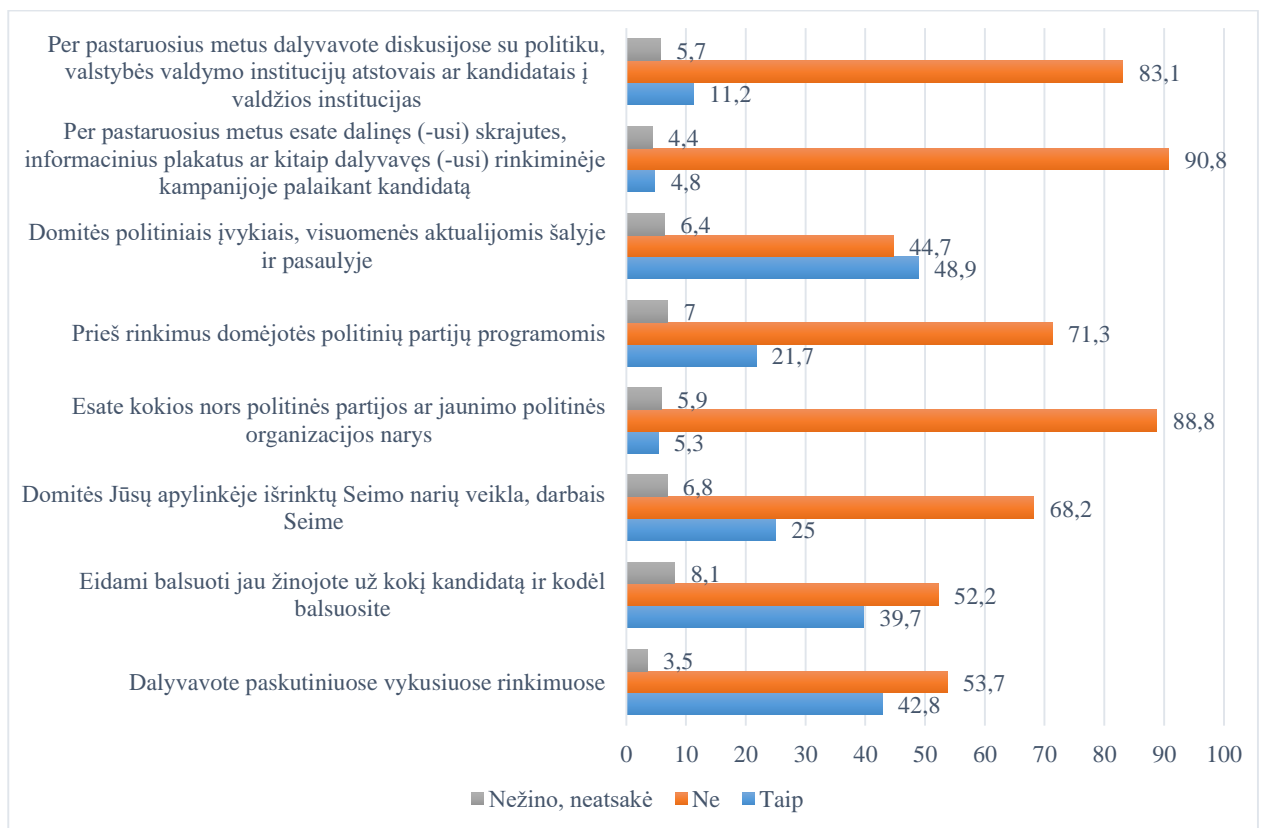
Klaipėdos rajono jaunimo problematikos tyrime dalyvavimo sąvoka apima įvairias pilietinio, politinio, socialinio aktyvumo formas. Tyrime naudojami rodikliai, skirti pačių tiriamųjų politiniam-pilietiniam, pilietiniam-labdaringam ir visuomeniniam (savivaldoje) aktyvumui nustatyti, taip pat rodikliai, skirti išsiaiškinti jaunuolių aplinkos politinį, pilietinį, visuomeninį aktyvumą.

Politinio-pilietinio aktyvumo suminis rodiklis matuojamas 8 indikatoriais. Šio rodiklio įverčių reikšmės kinta nuo 0 iki 8 balų, kur 0 reiškia visišką pasyvumą, o 8 – didelį aktyvumą. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemas aktyvumas (0-2 balai), vidutinis aktyvumas (3-5 balai) ir aukštas aktyvumas (6-8 balai) (46 pav.).

46 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pilietinio aktyvumą

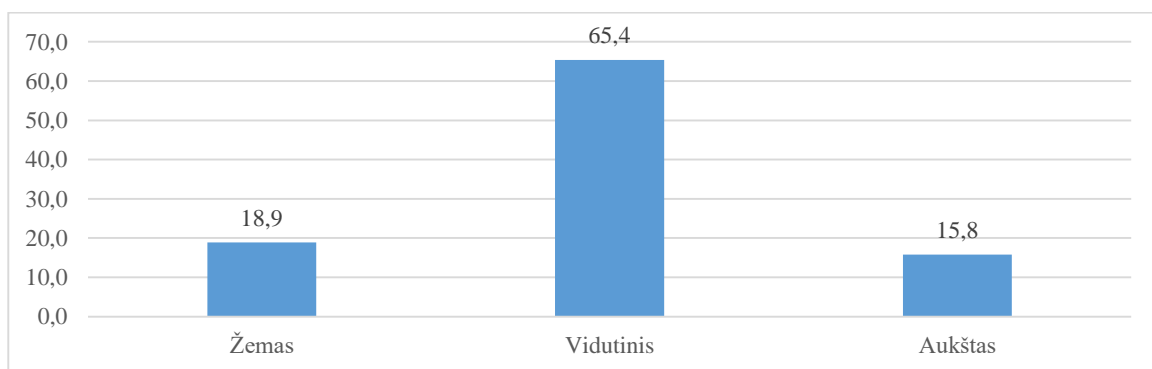
Vidutinė politinio-pilietinio aktyvumo rodiklio reikšmė – 2 balai. Tai rodo, kad Klaipėdos rajono jaunimo politinio-pilietinio aktyvumo lygis yra žemas. Tai būdinga 63,2 proc. apklaustųjų. 31,4 proc. respondentų pasižymi vidutiniu politiniu-pilietiniu aktyvumu ir tik 5,5 proc. – aukštu. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos (47 pav.).

47 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal pilietinio aktyvumo indikatorių vertinimus

Tyrimo rezultatai rodo, jog Klaipėdos rajono jaunimui būdingas socialiai pasyvus domėjimasis šalies, gyvenamosios vietos politinėmis, socialinėmis naujienomis. Besidomintys politiniais įvykiais, visuomenės aktualijomis šalyje ir pasaulyje nurodė 48,9 proc. respondentų. 42,8 proc. apklaustųjų teigė, jog dalyvavo paskutiniuose vykusiuose rinkimuose. Tačiau 52,2 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad eidami balsuoti dar nežinojo, už kokį kandidatą balsuos. Tokius tyrimo duomenis bent iš dalies paaiškina 11,2 proc. apklaustųjų (per pastaruosius metus) neaktyvų dalyvavimą diskusijose su politiku, valstybės valdymo institucijų atstovais ar kandidatais į valdžios institucijas. Taip pat tik 21,7 proc. apklaustųjų prieš rinkimus domėjosi politinių partijų programomis ir tik 25 proc. domisi jų renkamų Seimo narių veikla, darbais Seime.

Aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo suminis rodiklis matuojamas 5 indikatoriais, identifikuojančiais politinio-pilietinio aktyvumo apraiškas jaunimą supančių žmonių (tėvų, mokytojų, draugų) veikloje. Aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo rodiklio reikšmės kinta nuo 5 iki 20 balų, kur 20 reiškia žemą, o 5 – aukštą aplinkos politinį-pilietinį aktyvumą. Įverčiai skirstytini į grupes: žemo (16-20 balų), vidutinio (11-15 balų) ir aukšto (5-10 balų) lygio (48 pav.).

48 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos politinį-pilietinį aktyvumą

Aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo rodiklio vidutinė reikšmė – 13,4 balo. 65,4 proc. respondentų gyvena vidutinio, 18,9 proc. – žemo ir tik 15,8 proc. – aukšto pilietinio-politinio aktyvumo aplinkoje. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos (14 lentelė).

14 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo indikatorius

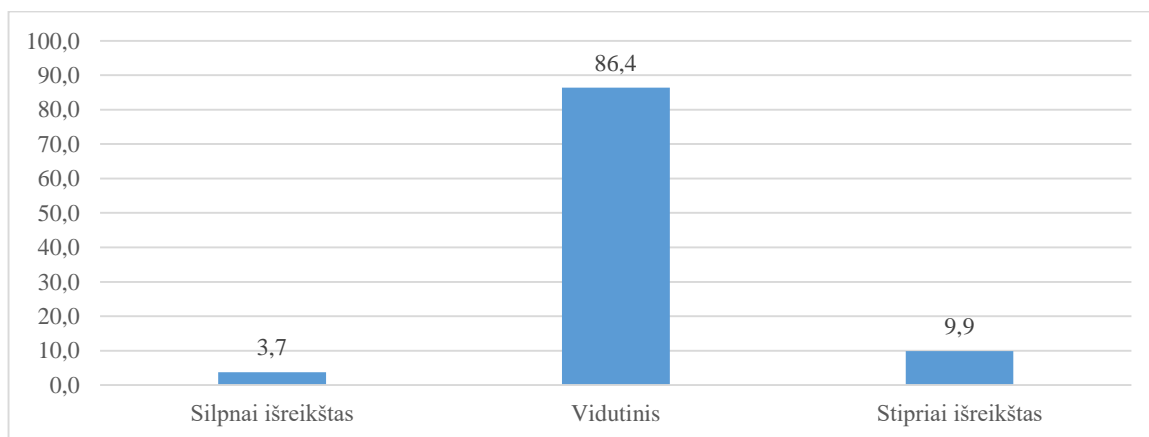
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Jūsų vienas iš tėvų yra/buvo politinės partijos narys	3,5	5,5	41	45,2	4,8
Jūsų tėvai kalbasi, kalbėdavosi tarpusavyje apie politinius įvykius šalyje, aktualijas	13,4	48,5	20,6	10,7	6,8

Jūs su savo tėvais, globėjais kalbatės, kalbėdavotės apie politinius įvykius šalyje, aktualijas	11,8	44,7	25,4	13,4	4,6
Jūsų mokytojai, dėstytojai skatina, skatino domėtis politiniais įvykiais šalyje, aktualijomis	9,6	32,5	35,7	15,1	7
Su savo draugais kalbatės, diskutuojate apie politinius įvykius šalyje	6,8	38,8	33,1	18,2	3,1

Tyrimo rezultatai rodo, jog bendras Klaipėdos rajono jaunimo aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo rodiklis yra vidutinio lygio, tačiau tyrimo dalyviams tik iš dalies yra būdinga su bendraamžiais, draugais aptarti politinius įvykius šalyje. 51,3 proc. apklaustųjų toks elgesys nėra būdingas. Taip pat 50,8 proc. respondentų yra nebūdinga gauti paskatinimų iš aplinkos domėtis politiniais įvykiais šalyje.

Išryškėja tendencija, jog politinių įvykių aptarimas Klaipėdos rajono jaunimui labiau būdingas šeimos aplinkoje. 61,9 proc. respondentų patvirtino, kad jų tėvai, globėjai kalbasi, kalbėdavosi tarpusavyje apie politinius įvykius šalyje, o 56,5 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad jie su savo tėvais ir globėjais patys aptaria, aptardavo politinius įvykius ir aktualijas.

Požiūrio į politiką negatyvumo suminis rodiklis matuojamas 6 indiktoriais. Šio rodiklio reikšmės kinta nuo 6 iki 24 balų, kur 24 žymi silpnai išreikšto negatyvumo lygio, o 6 – stipriai išreikšto negatyvumo lygio požiūrį į politiką. Įverčiai skirstytini į grupes: silpnai išreikštas (18-24 balai), vidutinis (12-17 balų) ir stipriai išreikštas (6-11 balų) požiūrio į politiką negatyvumo lygis.

49 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal požiūrį į politiką

Požiūrio į politiką negatyvumo rodiklio vidutinė reikšmė siekia 14,3. Vadinasi, Klaipėdos rajono jaunimo nuostatos į politiką ir politikus yra vidutiniškai išreikšto negatyvumo lygio. 86,4 proc. respondentų pasižymi vidutiniškai išreikštu negatyvumu požiūryje į politiką, politikus. 9,9 proc. apklaustųjų būdingas stipriai išreikštas negatyvumas požiūryje į politiką ir politikus ir tik 3,7 proc. tyrimo dalyvių pasižymi silpnai išreikštu požiūrio į politiką, politikus negatyvumu. Tokie tyrimo

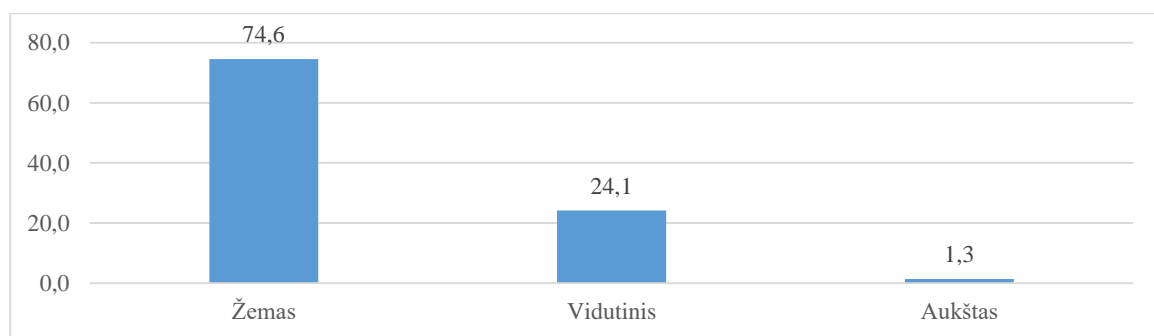
rezultatai leidžia teigti, jog dauguma Klaipėdos rajono jaunimo nepasitiki politikais. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja kai kurios tendencijos (15 lentelė).

15 lentelė. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal požiūrį į politiką

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Politika yra „nešvarus“ reikalas	25,2	43,9	15,1	1,3	14,5
Į politiką žmonės eina siekdami tarnauti visuomenei	2,4	24,3	46,5	14	12,7
Visos partijos vienodai blogos	9,2	24,3	44,5	5	16,9
Manote, kad galite pakeisti, valdyti savo gyvenimą, įsijungdami į politines veiklas	3,3	18,9	49,1	10,5	18,2
Jūsų gerove turi pasirūpinti valstybė	9,4	31,4	38,8	6,4	14
Jei patektumėte į valdžią, elgtumėtės taip pat, kaip ir dabar valdžioje esantys asmenys	4,6	9,4	44,1	22,6	19,3

Tyrimo rezultatai rodo, jog dauguma Klaipėdos rajono jaunimo nepasitiki politikais. 69,1 proc. apklaustųjų sutinka, kad politika yra nešvarus reikalas. 60,5 proc. apklaustųjų nesutinka su tuo, kad „į politiką žmonės eina siekdami tarnauti visuomenei“. 66,7 proc. respondentų taip pat nemano, kad jei patektų į valdžią, elgtųsi taip pat, kaip ir dabar valdžioje esantys asmenys. Iš dalies politinį jaunimo pasyvumą paaiškina ir tai, jog 59,6 proc. apklaustųjų nemano, kad gali pakeisti, valdyti savo gyvenimą, įsijungdami į politines veiklas.

Tyrimo metu buvo renkama informacija apie *pilietiškumo-labdaringumo apraiškas*. Šis suminis rodiklis matuojamas 6 indikatoriais. Pilietiškumo-labdaringumo rodiklio reikšmės kinta nuo 63 iki 24 balų, kur 24 balai žymi žemą, o 6 – aukštą pilietiškumo-labdaringumo lygį. Įverčiai skirstytini į grupes: žemas pilietiškumo-labdaringumo lygis – 18-24 balai, vidutinis – 12-17 balų ir aukštas – 6-11 balų.

50 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimą pilietiškumo-labdaringumo veiklose

Pilietiškumo-labdarungumo rodiklio vidutinė reikšmė siekia 19,5 balo. Todėl galima teigti, kad Klaipėdos rajono jaunimui būdingas žemas pilietiškumo-labdarungumo lygis. 74,6 proc. apklaustųjų buvo nustatytas žemas pilietiškumo-labdarungumo lygis, 24,1 proc. – vidutinis ir tik 1,3 proc. respondentų priskiriami aukšto pilietiškumo-labdarungumo kategorijai. Detaliau analizuojant šio suminio rodiklio indikatorių rezultatus išryškėja tam tikros tendencijos (16 lentelė).

16 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimą pilietiškumo-labdarungumo veiklose

	Labai dažnai	Dažnai	Retai	Niekada	Nežino, neatsakė
Dalyvavote pilietinėse akcijose	3,5	9,2	32,7	49,6	5
Dalyvavote labdaros renginiuose	1,5	7,2	32,5	53,3	5,5
Dalyvavote viešose diskusijose ar susirinkimuose gyvenamojoje, mokymosi vietoje, darbe	2,2	12,5	29,2	49,6	6,6
Dalyvavote gyvenamosios vietos, miesto renginiuose	7,5	27,6	30,2	30	4,4
Siuntėte sms, skambinote aukodami įvairių paramos/labdaros akcijų metu	3,7	15,6	38,6	39	3,1
Pasirašėte peticiją (elektroninį ar popierinį variantą)	3,3	7,9	31,1	51,5	6,1

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, jog Klaipėdos rajono jaunimo pilietiškumas pasireiškia per dalyvavimą gyvenamosios vietos, miesto renginiuose. Šiomis veiklomis dažnai arba labai dažnai įvardijo užsiimantys 35,1 proc. respondentų. Tačiau tikėtina, jog respondentų nuomone, dalyvavimas miesto renginiuose apima ir lankymąsi miesto šventėse ir kituose pramoginiuose renginiuose.

Tačiau 49,6 proc. apklaustųjų teigia, jog niekada nedalyvauja pilietinėse akcijose, o 32,7 proc. respondentų pilietinėse akcijose dalyvauja retai. Miesto renginiuose retai dalyvauja 30,2 proc. arba visai nedalyvaujantys 39 proc. apklaustųjų. Šie rezultatai papildo duomenis apie respondentų pilietinį-socialinį pasyvumą.

Analizuojant tyrimo rezultatus nustatyta, jog 19,3 proc. respondentų dažnai arba labai dažnai siunčia sms, skambina aukodami įvairių paramos/labdaros akcijų metu. Taigi, galima daryti prielaidą, jog Klaipėdos rajono jaunimui būdingos minimalaus kiekio pastangų reikalaujančios pilietiško-labdaringo elgesio apraiškos.

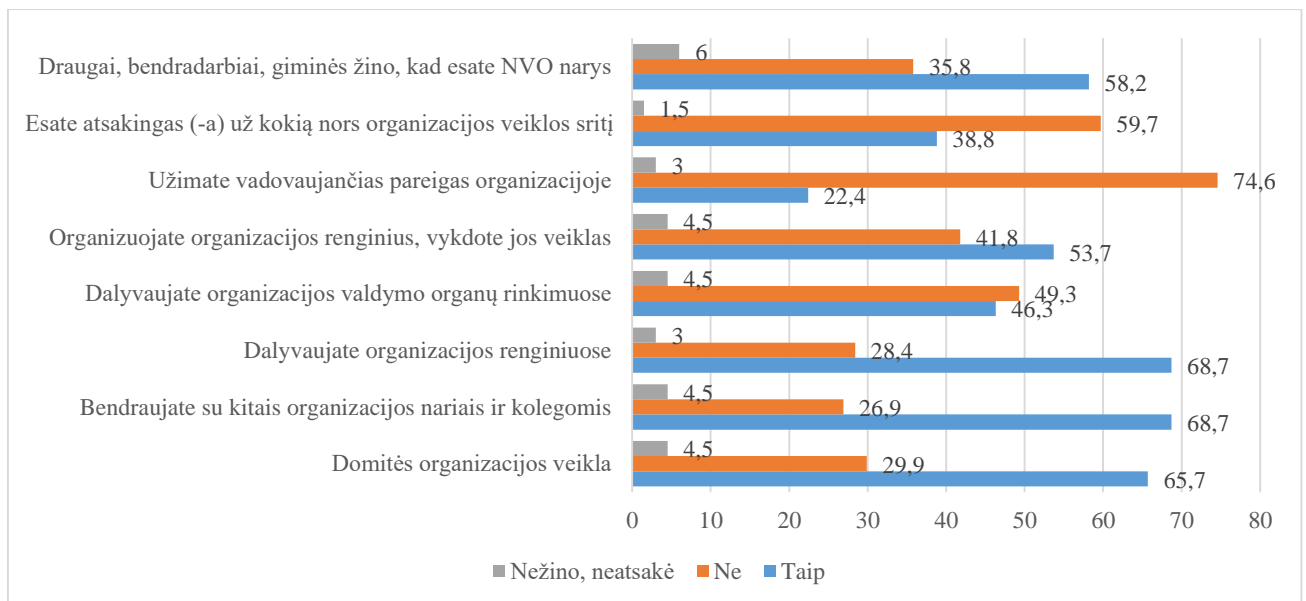
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kiek Klaipėdos rajono jaunimui yra būdinga dalyvauti nevyriausybinių organizacijų (NVO) veikloje. Pirmiausia buvo tikslinamasi, kiek tyrimo respondentų yra nevyriausybinių organizacijų nariai (51 pav.).

51 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal narystę NVO

14,7 proc. tyrimo respondentų pažymėjo, kad yra nevyriausybinių organizacijų nariai ir net 85,3 proc. teigia nepriklausantys jokiai NVO. Šie rezultatai leidžia teigti, jog Klaipėdos rajono jaunimui nėra būdinga narystė nevyriausybiniuose visuomeniniuose organizacijose.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kokiu lygiu tyrime dalyvavę NVO nariai yra įsitraukę į jų veiklas*. Dalyvavimo NVO veikloje (įsitraukimo) rodiklis vertinamas respondentams pateiktais teiginiais, atspindinčiais dalyvavimo/įsitraukimo/įsipareigojimo organizacijai lygius. Pateikiami procentiniai atsakymų pasiskirstymai, apskaičiuoti respondentų, priklausančių įvairioms NVO, grupėje (N = 67 respondentai) (51 pav.).

52 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal įsitraukimą į NVO veiklas

Dauguma apklaustų nevyriausybinių organizacijų narių domisi organizacijos veikla (65,7 proc.), bendrauja su kitais organizacijos nariais bei kolegomis ir dalyvauja organizacijos renginiuose (po 68,7 proc.), juos organizuoja (53,7 proc.). 49,3 proc. apklaustųjų dalyvauja organizacijos valdymo organų rinkimuose, 38,8 proc. yra atsakingi už kokią nors organizacijos veiklos sritį. 58,2 proc. respondentų akcentavo, jog jų draugai, bendradarbiai, giminės žino apie jų narystę organizacijoje.

Taip pat buvo *siekiama išsiaiškinti dalyvavimo NVO motyvus*. Tiriamiesiems pateikta 10 motyvus apibūdinančių teiginių, kurie buvo matuojami 4 rangų skale nuo „visiškai sutinku“ iki „visiškai nesutinku“. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (17 lentelė). Rodiklis skaičiuotas tyrimo imties daliai, kurią sudarė nevyriausybinėms organizacijoms priklausantys asmenys.

17 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimo NVO veiklose motyvus

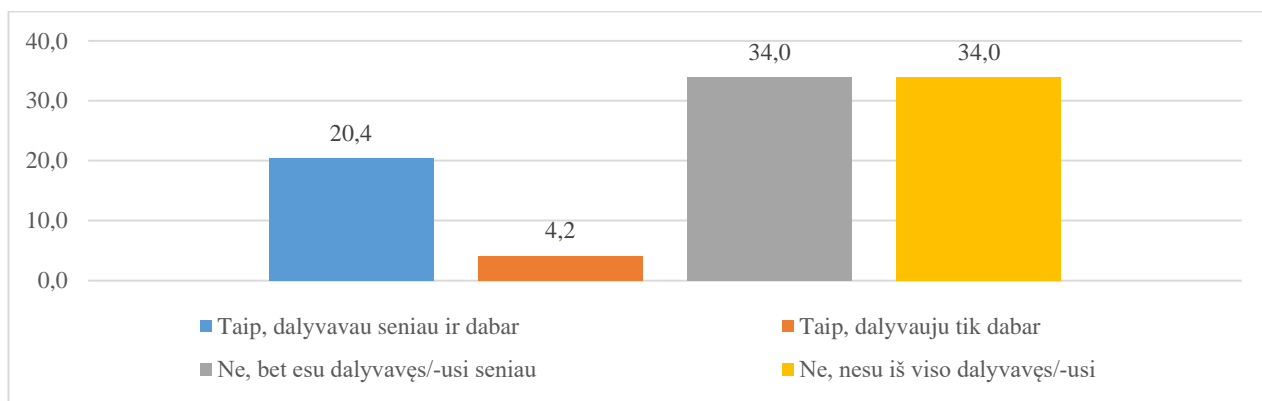
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Patrauklios idėjos	35,8	44,8	9	4,5	6
Patrauklios veiklos formos	37,3	41,8	13,4	3	4,5
Mano draugų, artimųjų dalyvavimas	29,9	29,9	29,9	4,5	6
Įdomus lyderis	26,9	32,8	32,8	3	4,5
Draugų rato plėtimas	29,9	38,8	22,4	3	6
Galimybės įgyti naujų gebėjimų ir žinių, kurios bus naudingos ateityje	41,8	35,8	13,4	3	6
Galimybės susitikti, bendrauti su įdomiais žmonėmis	38,8	44,8	7,5	4,5	4,5
Didesnio pasitikėjimo savimi įgijimas	34,3	40,3	16,4	3	6
Kontaktų su svarbiais asmenimis užmezgimas	32,8	37,3	20,9	1,5	7,5
Dalinimasis turimomis žiniomis ir gebėjimais	44,8	34,3	14,9	1,5	4,5

Tyrimo rezultatai rodo, kad dažniausiai jaunimą dalyvauti nevyriausybinių organizacijų veiklose skatina galimybės susipažinti ir bendrauti su įdomiais žmonėmis. Su šio veiksnio svarba sutiko arba visiškai sutiko 83,6 proc. apklaustųjų. 80,6 proc. tyrimo dalyvių teigia, kad dalyvauti NVO veiklose skatina patrauklios organizacijų idėjos; dalinimasis žiniomis ir gebėjimais bei patrauklios veiklos formos (po 79,1 proc.). 77,6 proc. respondentų motyvuoja galimybė įgyti naujų žinių ir gebėjimų, kurie gali būti naudingi ateityje, o 74,6 proc. – didesnio pasitikėjimo savimi įgijimas.

Kiti veiksniai, galintys skatinti jaunimą įsitraukti į NVO veiklas taip pat buvo laikomi reikšmingais, tačiau išryškėjo tendencija, kad įdomus lyderis (35,8 proc.), artimųjų ar draugų dalyvavimas konkrečios NVO veikloje (34,4 proc.), siekis praplėsti draugų ratą ir kontaktų su svarbiais asmenimis užmezgimas (22,4 proc.) respondentų nebuvo laikomi motyvais, skatinančiais dalyvavimą NVO veiklose.

Atsižvelgiant į tai, kad dalyvavimas nevyriausybinių organizacijų veiklose nereikalauja narystės pačioje organizacijoje, buvo siekiama išsiaiškinti, *kiek Klaipėdos rajono jaunimui yra*

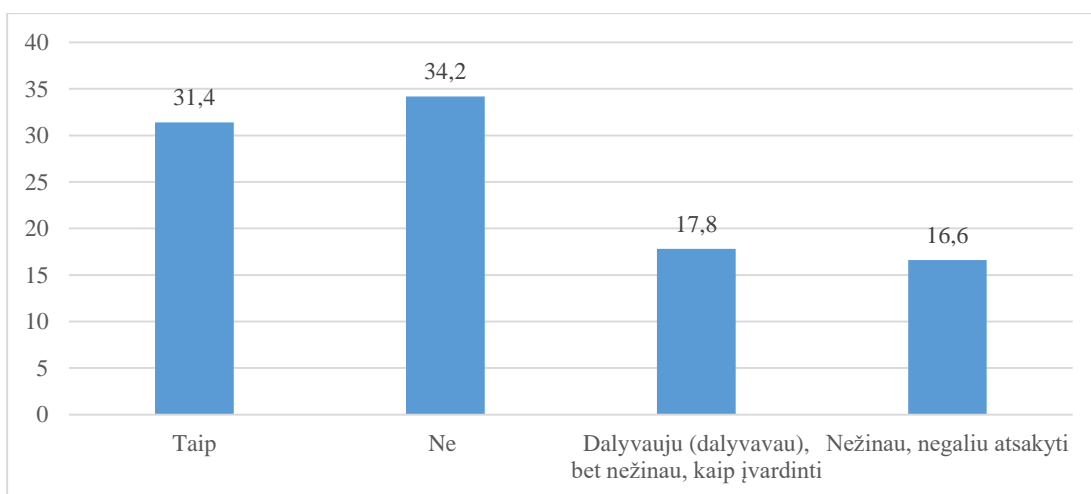
būdinga dalyvauti savanoriškose veiklose per pastaruosius 6 mėnesius. Savanoriška veikla traktuojama kaip darbas be piniginio atlygio, pasirinktas ir dirbamas savo valia/noru, nėra atliekamas šeimos nariams ar giminėms. Suminis rodiklis matuojamas keturių rangų skale. 53-iame paveiksle pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus. Skaičiavimai atlikti visai tyrimo imčiai.

53 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal dalyvavimą savanoriškoje veikloje

Tyrimo rezultatai rodo, jog 20,4 proc. tyrimo dalyvių ir seniau dalyvavo, ir dabar dalyvauja savanoriškoje veikloje. Dar 4,2 proc. akcentavo, jog anksčiau nebuvo savanoriais, tačiau šiuo metu vykdo šią veiklą. Po 34 proc. respondentų pažymėjo, jog savanoriavę yra anksčiau, bet šiuo metu nevykdo šios veiklos, arba nėra buvo savanoriais visiškai.

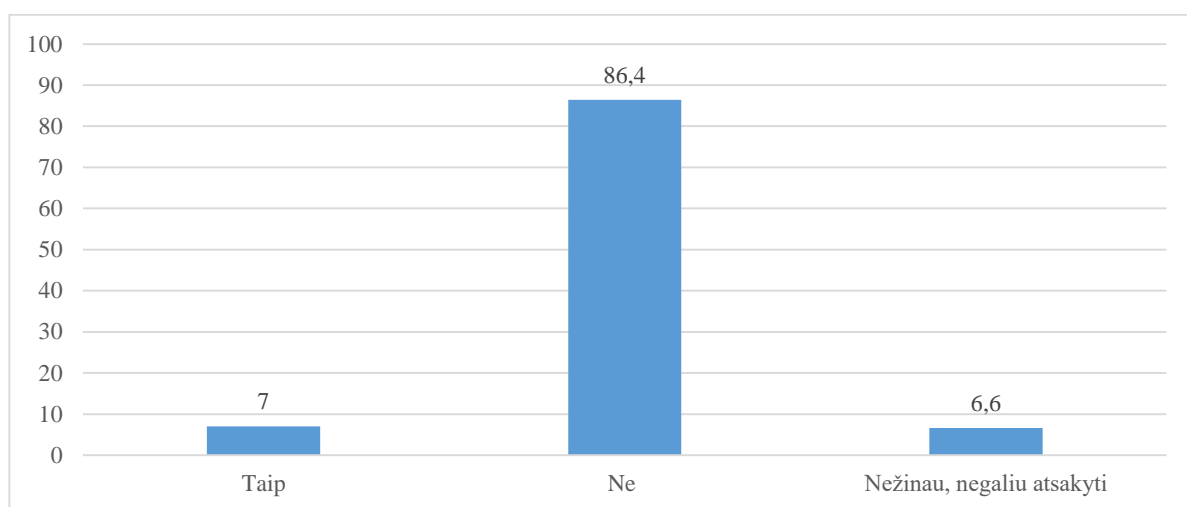
Taip pat tyrimo metu buvo siekiama *patikslinti, ar respondentai galėtų įvardinti, kokioje savanoriškoje veikloje dalyvauja/ dalyvavo*. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

54 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal galimybes įvardinti, kokioje savanoriškoje veikloje dalyvauja/ dalyvavo

31,4 proc. respondentų paminėjo, jog gali įvardyti, kokiose savanoriškose veiklose dalyvauja. 34,2 proc. atsakydami į šį klausimą pasirinko atsakymą „Ne“. 17,8 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog dalyvauja arba anksčiau dalyvavo savanoriškoje veikloje, tačiau įvardinti negali. Likę 16,6 proc. apklaustųjų pasirinko atsakymą „Nežinau, negaliu atsakyti“. Tokio atsakymo pasirinkimas bent iš dalies sietinas su respondentų abejonėmis dėl galimybių įvardinti konkrečias jų savanoriškas veiklas.

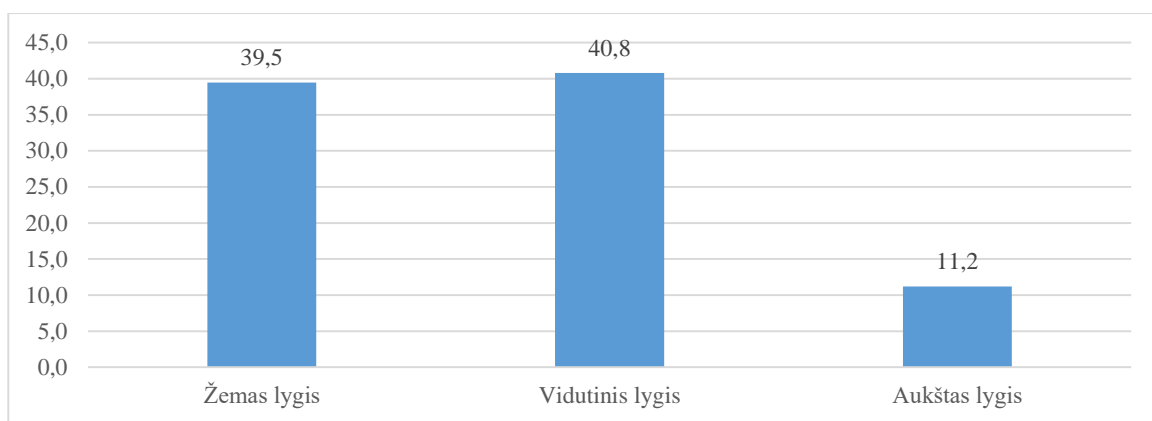
Tyrimo metu buvo renkama informacija apie *respondentų priklausymą kokiai nors neformaliai grupei ar stiliui* (pvz., reperiai, metalistai, gotai, baikeriai, pankai, rokeriai, hipiai, skinhedai ir kt.). Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (55 pav.).

55 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal priklausymą neformaliai grupei

7 proc. apklaustųjų save identifikuoja kaip neformalios grupės atstovus, o 6,6 proc. respondentų šiuo klausimu abejoja.

Tyrimo metu buvo vertinamas *aplinkos (tėvų, draugų) pilietiškumo ir labdaringumas*. Šis suminis rodiklis matuojamas 7 indikatoriais, atspindinčiais tyrimo dalyvių tėvų, draugų pilietinio aktyvumo ir labdaringumo apraiškas. Šio rodiklio reikšmės kinta nuo 7 iki 28 balų, kur 28 balai reiškia žemą aplinkos pilietiškumo ir labdaringumo lygį, o 7 balai – aukštą. Įverčiai skirstytini į tokias grupes: žemas aplinkos pilietiškumo-labdaringumo lygis – 22-28 balai, vidutinis – 16-21 balas ir aukštas – 7-15 balų.

56 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos pilietiškumo ir labdaringumo lygį

Aplinkos pilietiškumo ir labdaringumo rodiklio vidutinė reikšmė yra 21,51 balo. Tai reiškia, kad aplinka, kurioje gyvena Klaipėdos rajono jaunuoliai, yra žemo pilietinio-labdaringo aktyvumo. 39,5 proc. respondentų priskirtini gyvenantiems žemo pilietiškumo ir labdaringumo aplinkoje. 40,8 proc. apklaustųjų gyvena vidutinio pilietiškumo ir labdaringumo aplinkoje ir tik 11,2 proc. Klaipėdos rajono jaunimo nurodė gyvenantys aukšto pilietiškumo ir labdaringumo aplinkoje. Šiuos duomenis papildė išsamesnė atsakymų skirstymo analizė (18 lentelė).

18 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal aplinkos pilietiškumo ir labdaringumo vertinimus

	Labai dažnai	Dažnai	Retai	Niekada	Nežinau
Vienas iš mano tėvų dalyvauja NVO veikloje, yra/buvo narys	3,7	4,2	12,7	68,9	10,5
Mano tėvai padeda kaimynams	13,4	46,5	29,8	5	5,3
Aš kartu su tėvais padedu/esu padėjęs (-usi) kaimynams	10,5	34,6	40,8	9,9	4,2
Nereikalingus daiktus paprastai surenkame ir atiduodame žmonėms arba labdaringoms organizacijoms	12,1	25,4	38,4	18	6,1
Mano tėvai aukoja labdaros/paramos akcijų metu	5,9	25,2	35,7	22,8	10,3
Mano draugai aukoja labdaros/paramos akcijų metu	2,2	19,3	36,6	16	25,9
Mano aplinkos žmonės palankiai atsiliepia apie nevyriausybinę organizaciją/visuomeninę veiklą	4,4	26,5	26,1	13,6	29,4

68,9 proc. respondentų nurodė, jog jų tėvai niekada nedalyvavo NVO veikloje, nebuvo jų nariais. Tačiau stebima situacija, jog respondentų tėvai dažnai (46,5 proc.) ar bent jau retai (29,8 proc.) padeda kaimynams. Šiuos duomenis bent iš dalies papildė tai, kad 34,6 proc. apklaustųjų dažnai, kartu su tėvais padeda kaimynams. Vertinant šiuos du indikatorius rečiausiai buvo pasirenkami atsakymai „Niekada“ ir „Nežinau“.

25,4 proc. respondentų teigia, kad dažnai nereikalingus daiktus surenka ir atiduoda žmonėms arba labdaringsoms organizacijoms. Tačiau retai tai daro 38,4 proc. apklausos dalyvių arba niekada to nedaro 18 proc. respondentų.

Panašiai pasiskirsto respondentų tėvų polinkio aukoti labdaros/paramos akcijų metu vertinimas. Šis reiškinys dažnai realizuojamas 25,2 proc. apklausos dalyvių, o retai – 35,7 proc. Tačiau 22,8 proc. respondentų paminėjo, jog jų šeimoms tai nebūdinga.

Vertinant visuomenės pilietiškumo nuostatas, stipriai išsiskyrė respondentų draugų aukojimo labdaros/paramos akcijų metu intensyvumas ir aktyvumas. Nors 55,9 proc. apklaustųjų įvardijo, jog tarp draugų ši veikla realizuojama dažnai ar bent jau retai, tačiau 16 proc. apklaustųjų pasirinko atsakymą „Niekada“ ir net 25,9 proc. apklaustųjų teigė nežinantys, ar jų draugai aukoja labdaros/paramos akcijų metu.

Panašiai pasiskirstė respondentų atsakymai į teiginį „Mano aplinkos žmonės palankiai atsiliepiama apie nevyriausybinės organizacijos/visuomeninę veiklą“. Nors 52,6 proc. apklaustųjų teigė, jog jų aplinkoje ši tendencija būdinga dažnai ar bent jau retai, tačiau net 29,4 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog nežino, ar jų aplinkoje yra palankiai atsiliepiama apie NVO ir pilietines veiklas.

Tokie tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaidą, jog pilietinio aktyvumo, nevyriausybinių organizacijų veiklos kol kas reikšmingoje Klaipėdos rajono jaunimo populiacijos dalyje nėra populiaros ar laikomos svarbiomis.

Tyrimo metu buvo siekiama nustatyti respondentų nuostatas pilietinės visuomenės atžvilgiu. Pateikti teiginiai apie nuostatas matuojami 4 rangų skale. 19-oje lentelėje pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

19 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal nuostatas pilietinės visuomenės atžvilgiu

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku	Nežino, neatsakė
Jūs saugiai jaučiatės savo šalyje	9	55	29,2	2,2	4,6
Jūs jaučiatės laisvas (-a) pilietiškai, visuomeniškai veikti	14,5	58,1	19,5	3,3	4,6
Piliečių veikla yra palaikoma bendrapiliečių, aplinkinių, artimųjų	9	52,6	24,1	3,5	10,7
Žmonės, dalyvaujantys pilietinėse veiklose, laikomi keistuoliais	3,5	21,9	50	13,2	11,4
Žmonės, dalyvaujantys pilietinėse veiklose, įtarinėjami turintys savanaudiškų interesų	7,2	30,7	39,7	9	13,4
Tik silpni ir nevykėliai dalyvauja nevyriausybinių organizacijų/visuomeninėje veikloje	2,9	7	43,6	33,6	12,9

Tyrimo rezultatai rodo, kad respondentai saugiai jaučiasi Lietuvoje. Su tuo sutiko arba visiškai sutiko 64 proc. apklaustųjų. Taip pat Klaipėdos rajono jaunimas jaučiasi laisvas pilietiškai,

visuomeniškai veikti. 14,5 proc. apklaustųjų visiškai sutinka, o 58,1 proc. sutinka su šia nuostata. Net 61,6 proc. tyrimo dalyvių mano, jog pilietiškos veiklos yra palaikomos bendrapiliečių, aplinkinių, artimųjų.

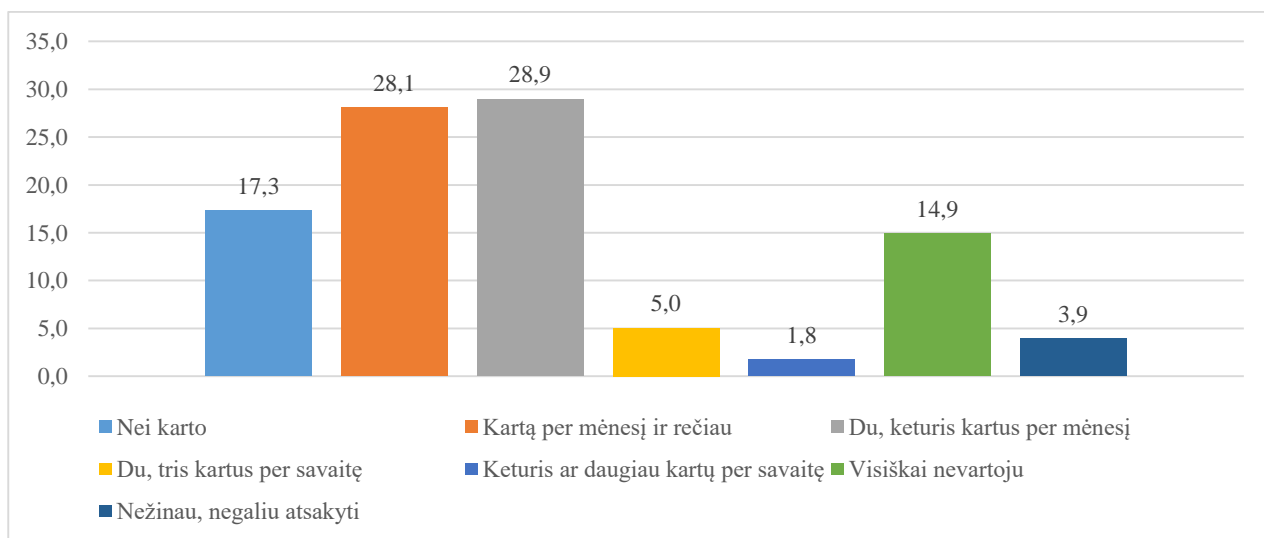
Asmenys, dalyvaujantis pilietinėse veiklose, respondentų nuomone, nėra laikomi keistuoliais. Taip teigia 63,2 proc. apklaustųjų. Šiuos duomenis bent iš dalies papildo tai, kad Klaipėdos rajono jaunimas nelinkęs sutikti su teiginiu, kad „Tik silpni ir nevykėliai dalyvauja nevyriausybinių organizacijų/visuomeninėje veikloje“. Su šiuo teiginiu nesutiko 43,6 proc. ir visiškai nesutiko 33,6 proc. apklaustųjų.

Visgi stebima tendencija, jog pilietiškomis veiklomis užsiimantys asmenys yra vertinami prieštarigai. Teiginys „Žmonės, dalyvaujantys pilietinėse veiklose, įtarinėjami turintys savanaudiškų interesų“ Klaipėdos rajono jaunimo tyrimo respondentų buvo vertinamas prieštarigai. Su šiuo teiginiu sutiko 30,7 proc. respondentų ir nesutiko 39,7 proc. apklaustųjų. Tai bent iš dalies padeda paaiškinti santykinai žemo visuomenės pilietinio aktyvumo priežastis.

2.12. ŽALINGI ĮPROČIAI

Šioje tyrimo dalyje vertinamas žalingų įpročių, priklausomybių paplitimas jaunimo populiacijoje.

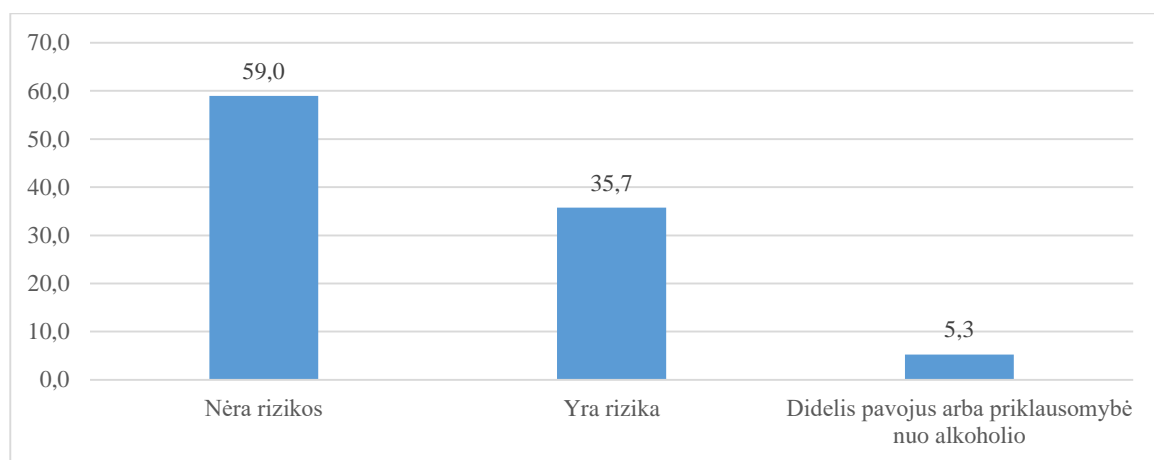
Pirmiausia buvo siekiama išsiaiškinti, *kaip dažnai jaunimas vartojo alkoholį per paskutinius 6 mėn.* Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (57 pav.).

57 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimą per pastaruosius 6 mėn.

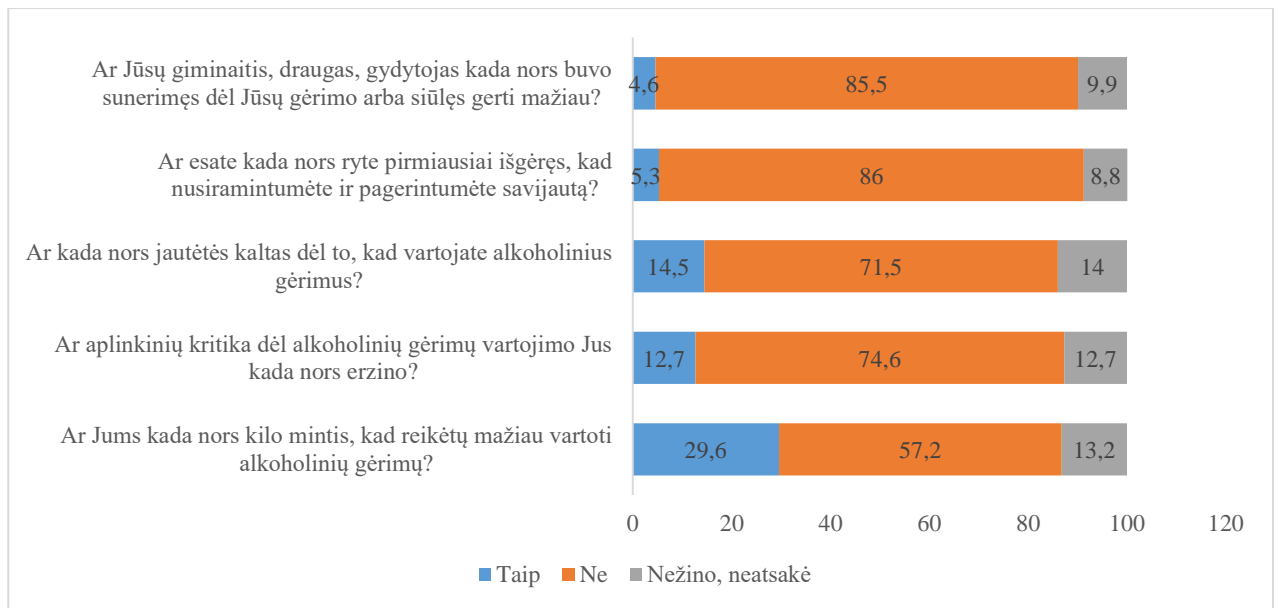
Per paskutinius pusę metų 28,1 proc. respondentų alkoholinius gėrimus vartojo kartą per mėnesį ar rečiau, 28,9 proc. – du, keturis kartus per mėnesį, o 6,8 proc. – keletą kartų per savaitę. Tačiau 17,3 proc. apklaustųjų teigia alkoholio nevartoję, o 14,9 proc. tyrimo dalyvių įvardijo, jog nevartoja visai.

Tyrimo metu buvo siekiama gauti informacijos apie *alkoholio vartojimo įpročius, kurie gali sąlygoti priklausomybės nuo alkoholio atsiradimą*. Šis suminis rodiklis matuojamas 5 dichotominiais teiginiais apie alkoholio vartojimo įpročius. Rodiklio reikšmės kinta nuo 0 iki 5 balų. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: nėra rizikos – 0 balų, rizika – 1-2 balai ir didelis pavojus arba priklausomybė nuo alkoholio – 3-5 balai.

58 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimo įpročius

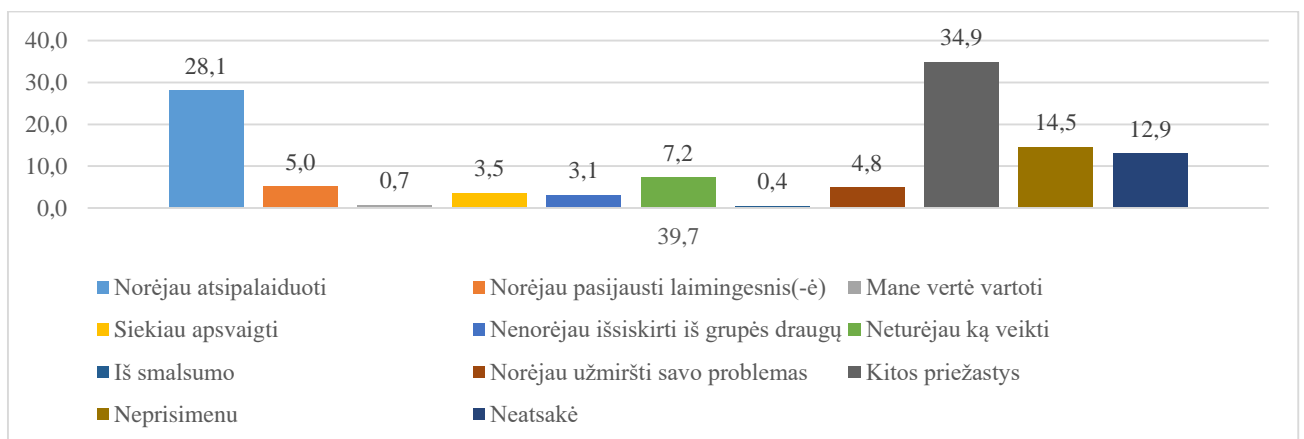
Priklausomybės nuo alkoholio rodiklio vidutinė reikšmė – 0,67. Tai rodo nedidelę priklausomybės nuo alkoholio riziką. Tyrimo rezultatai rodo, kad 59 proc. Klaipėdos rajono jaunimo tyrimo metu neturėjo priklausomybės nuo alkoholio rizikos. 35,7 proc. priklausomybės nuo alkoholio riziką turi ir 5,3 proc. tyrimo dalyvių pasižymi aukšto lygio rizika ar jau besivystančia priklausomybe nuo alkoholio. Šiuos duomenis papildo išsamesnė respondentų atsakymų skirstinio analizė (59 pav.).

59 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimo įpročius

Tyrimo rezultatai rodo, jog Klaipėdos rajono jaunimui būdinga pačiam jausti susirūpinimą dėl alkoholio vartojimo. 29,6 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog jiems yra kilę minčių apie tai, kad vertėtų mažiau vartoti alkoholinių gėrimų. Tik 14,5 proc. apklaustųjų teigė, jog yra jautęsi kalti dėl to, kad vartojo alkoholinius gėrimus. Stebima situacija, jog žymiai rečiau susiduriama su situacija, kai giminaičiai ar gydytojai sunerimsta dėl alkoholio vartojimo. Su šiomis situacijomis susidūrę pažymėjo 4,6 proc. apklaustųjų.

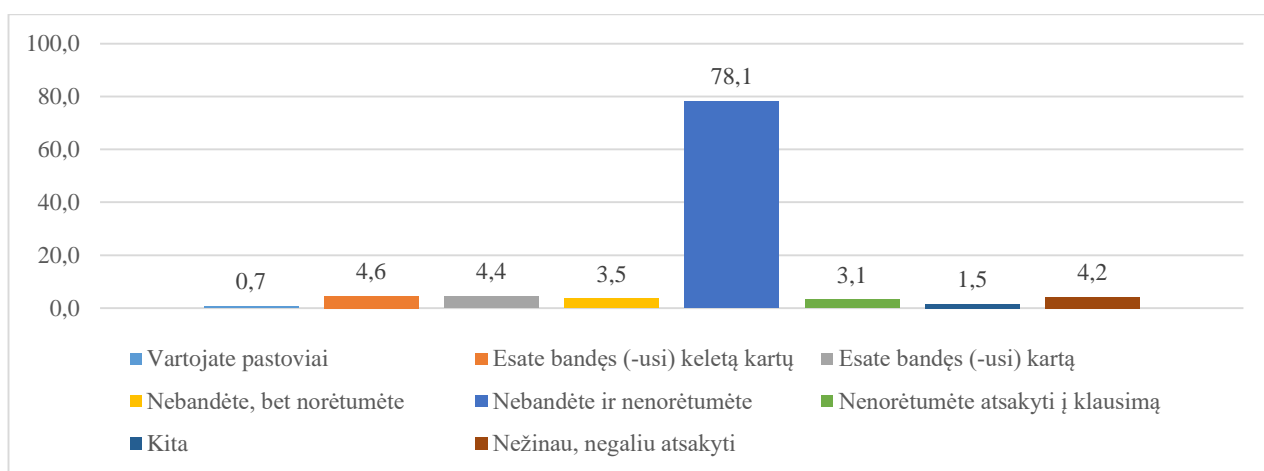
Respondentams buvo pateiktos 9 (su galimybe nurodyti „Kita“) alkoholio vartojimo priežastys. Jų buvo prašoma nurodyti keletą priežasčių, dėl kurių pastarąjį mėnesį respondentai vartojo alkoholį. Pateikiamas respondentų pasirinkimų procentinis pasiskirstymas (60 pav.).

60 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal alkoholio vartojimo priežastis

34,9 proc. respondentų, atsakydami į šį klausimą, pasirinko atsakymą „Kita“. Tačiau 28,1 proc. respondentų vartojo alkoholį norėdami atsipalaiduoti. 14,5 proc. apklaustųjų pasirinko atsakymą „Neprisimenu“, 7,2 proc. – rinkosi pasirinko atsakymą „Neturėjau ką veikti“. Tokie tyrimo rezultatai bent iš dalies paaiškina 35,7 proc. respondentų rizikos formuotis priklausomybei nuo alkoholio išryškėjimą.

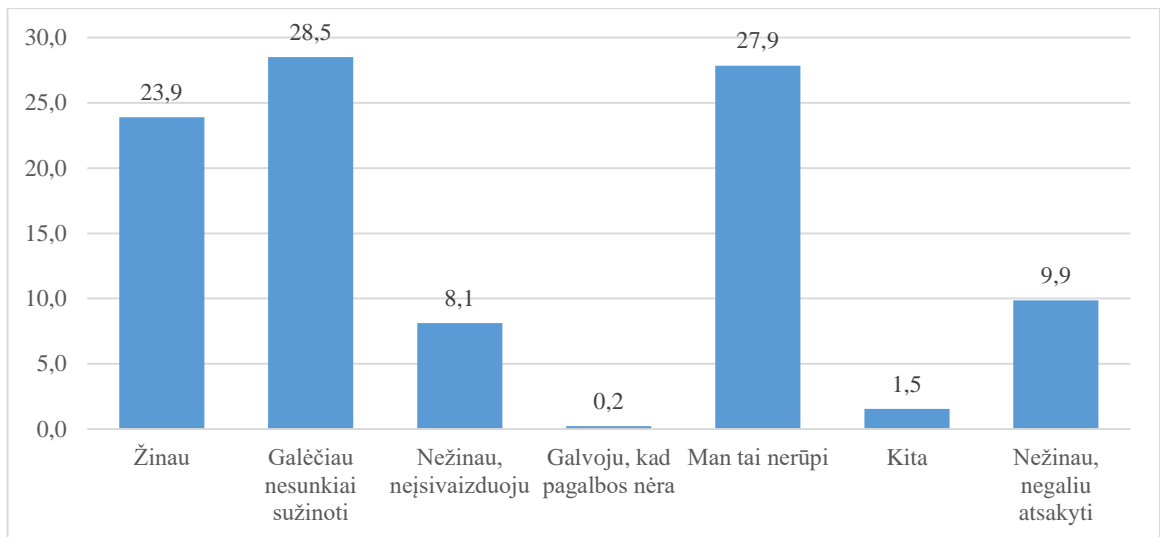
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti *Klaipėdos rajono jaunimo požiūrį į narkotinių medžiagų vartojimą*. Šis rodiklis matuojamas šešių rangų skale. 61-ame paveiksle pateikiamas procentinis tiriamųjų atsakymų pasiskirstymas.

61 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal požiūrį į narkotinių medžiagų vartojimą

78,1 proc. tiriamųjų nėra vartoję ir nenorėtų bandyti narkotikų. 4,6 proc. teigia bandę vartoti keletą kartų, 4,4 proc. – 1 kartą. 0,7 proc. respondentų vartoja nuolat. 8,8 proc. tyrimo dalyvių pasirinko atsakymus „Nenorėčiau atsakyti į klausimą“, „Kita“ „Nežinau, negaliu atsakyti“.

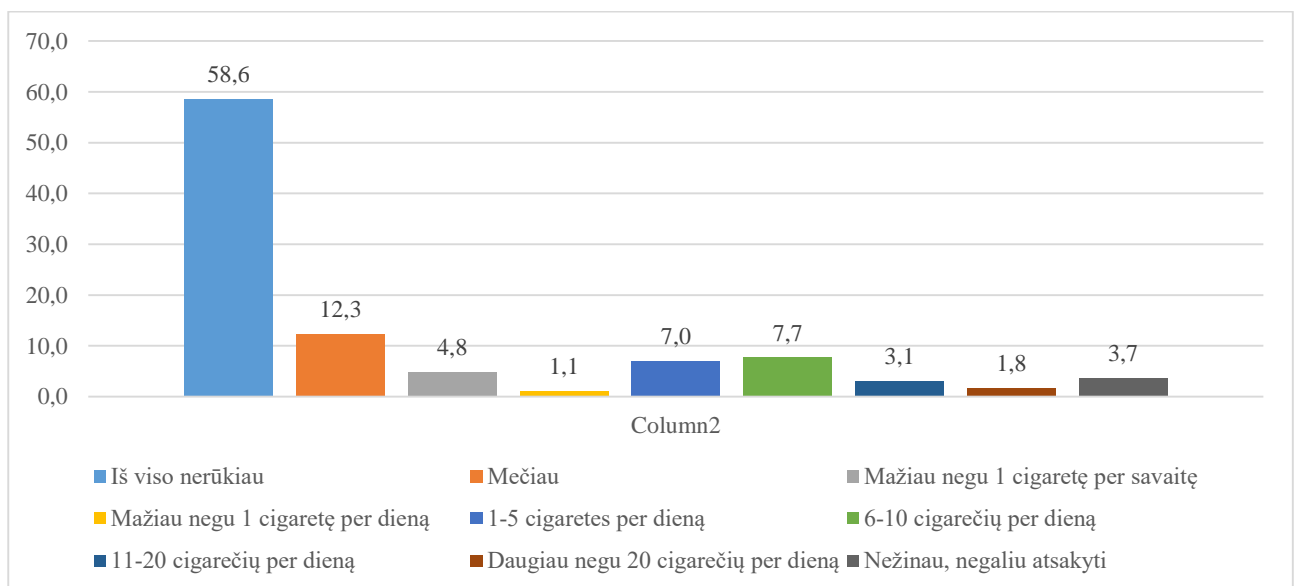
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *ar Klaipėdos rajono jaunimas žinoti, kur galima kreiptis pagalbos dėl narkotikų vartojimo*. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal atsakymų variantus (62 pav.).

62 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal informuotumą apie pagalbos dėl narkotinių medžiagų vartojimo šaltinius

27,9 proc. respondentų teigė, jog jiems neaktuali pagalbos dėl narkotinių medžiagų vartojimo informacija. 28,5 proc. teigė galintys nesunkiai tai sužinoti. Dar 23,9 proc. apklaustųjų akcentavo, jog žino, kur reikėtų kreiptis pagalbos. Tačiau net 19,7 proc. apklaustųjų pasirinko atsakymus „Nežinau, neįsivaizduoju“, „Nežinau, negaliu atsakyti“, „Kita“, „Galvoju, kad pagalbos nėra“.

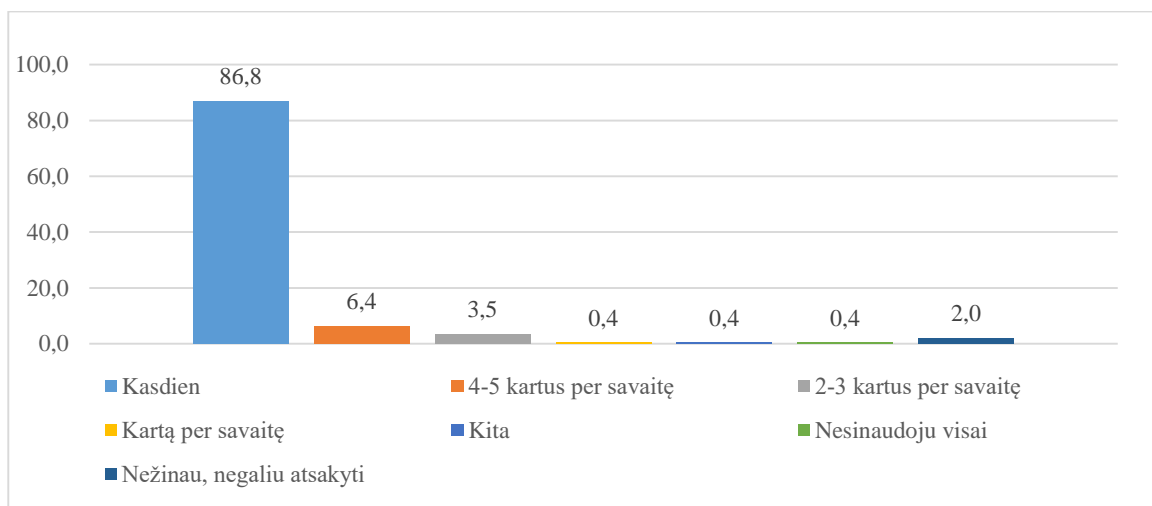
Tyrimo metu buvo tikslinamasi ir tai, kiek tyrimo respondentai per paskutinį mėnesį rūkė. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal atsakymų variantus (63 pav.).

63 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas rūkymo atžvilgiu

58,6 proc. respondentų pasirinko atsakymą „Iš viso nerūkiu“. Dar 12,3 proc. pažymėjo, kad metė rūkyti. Taip pat 5,9 proc. paminėjo, jog rūkė mažiau nei vieną cigaretę per dieną, 23,3 proc. – rūko kiekvieną dieną.

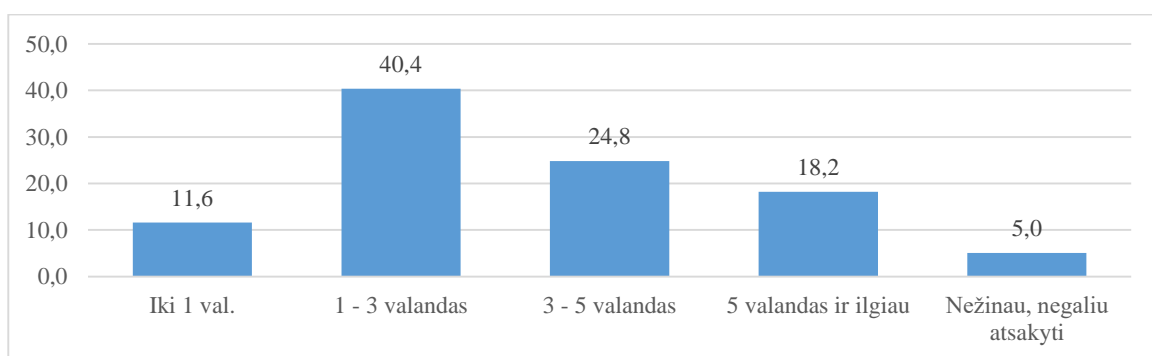
Tyrimo metu buvo domimasi, *kiek vidutiniškai laiko per dieną praleidžia internete*. Pirmiausia buvo tikslinamasi, *kaip dažnai per paskutinį mėnesį naudojosi internetu*.

64 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal naudojimosi internetu dažnumą

86,8 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad internetu naudojasi kasdien ir tik 3,2 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog internetu naudojasi kartą per savaitę ar rečiau.

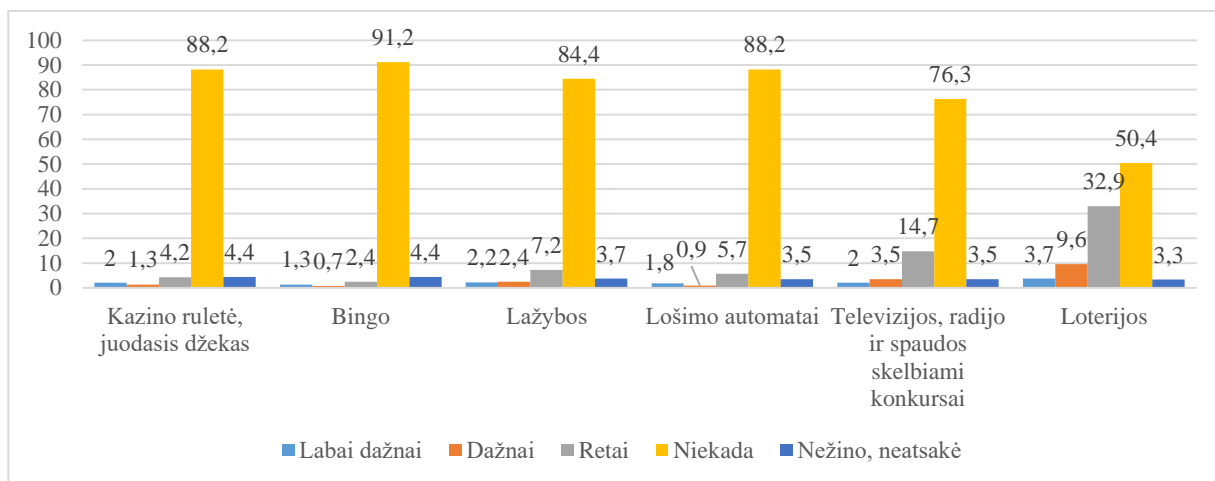
Taip pat buvo tikslinamasi, *kiek laiko per dieną tiriamieji praleidžia internete*. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal atsakymų variantus (65 pav.).

65 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal laiką, skiriamą naršymui internete

Tyrimo rezultatai rodo, kad 52 proc. respondentų kasdien internete praleidžia ne daugiau nei 3 valandas. Tačiau 24,8 proc. respondentų kasdien internete praleidžia 3-5 valandas, o 18,2 proc. – daugiau nei 5 valandas. Pastarieji rezultatai gali būti siejami su tuo, kad didesnioji dalis respondentų yra dirbantys asmenys, kuriems internetas yra reikalingas tiesioginėms pareigoms atlikti.

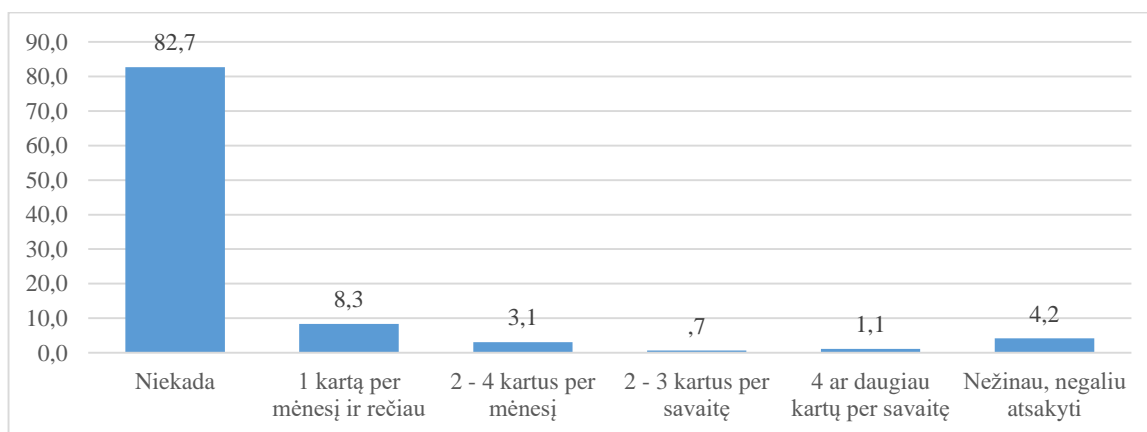
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kiek respondentams būdingas polinkis įvairiems lošimams. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (66 pav.).

66 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal polinkį įvairiems lošimams

Dažniausiai pasitaikantis lošimo būdas yra loterijos. 46,2 proc. respondentų bent retkarčiais perka loterijos bilietus. 20,2 proc. teko dalyvauti televizijos, radijo ir spaudos skelbiamuose konkursuose. Lažybose teko dalyvauti 11,8 proc. apklaustųjų, lošti automatais – 8,4 proc. Tokie tyrimo rezultatai leidžia teigti, jog įvairūs lošimai būdingi tik nedidelei Klaipėdos rajono jaunimo daliai.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kiek respondentams būdingas raminamųjų vaistų vartojimas per paskutinius pusę metų. Pateikiamas procentinis tiriamųjų atsakymų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (67 pav.).

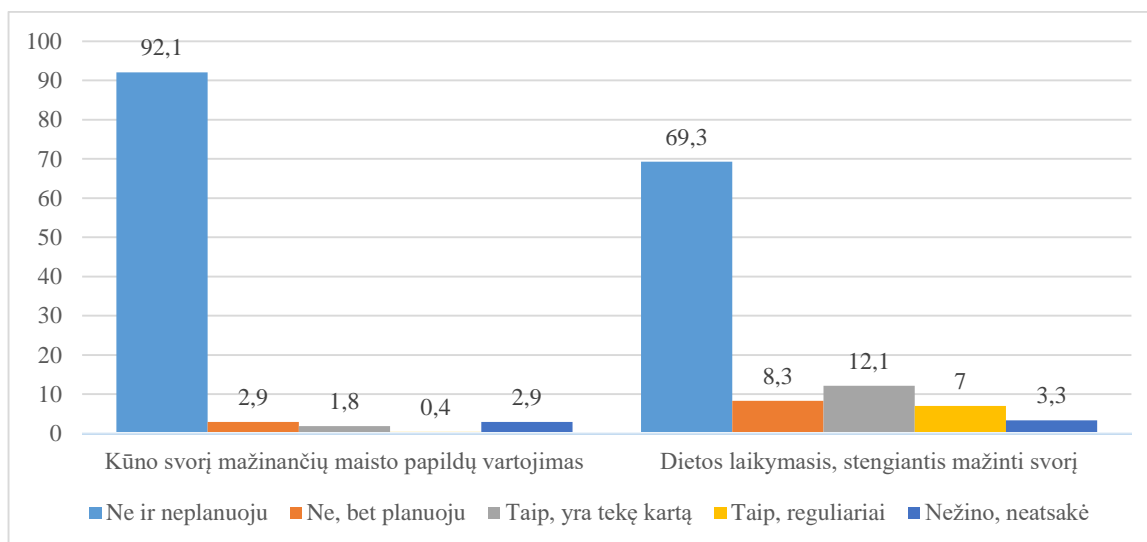
67 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal migdomųjų/raminamųjų vaistų vartojimą

Didžioji dauguma (82,7 proc.) respondentų per paskutinius pusę metų nevartojo jokių migdomųjų/raminamųjų vaistų. 8,3 proc. teigia vartoję 1 kartą per mėnesį ar rečiau. 3,1 proc. apklaustųjų migdomuosius arba raminamuosius vaistus vartojo 2–4 kartus per mėnesį.

2.13. MITYBA IR POILSIS

Ši rodiklių grupė sudaryta iš fizinės savijautos, subjektyvaus sveikatos būklės vertinimo, miego trukmės, sveikos gyvensenos rodiklių.

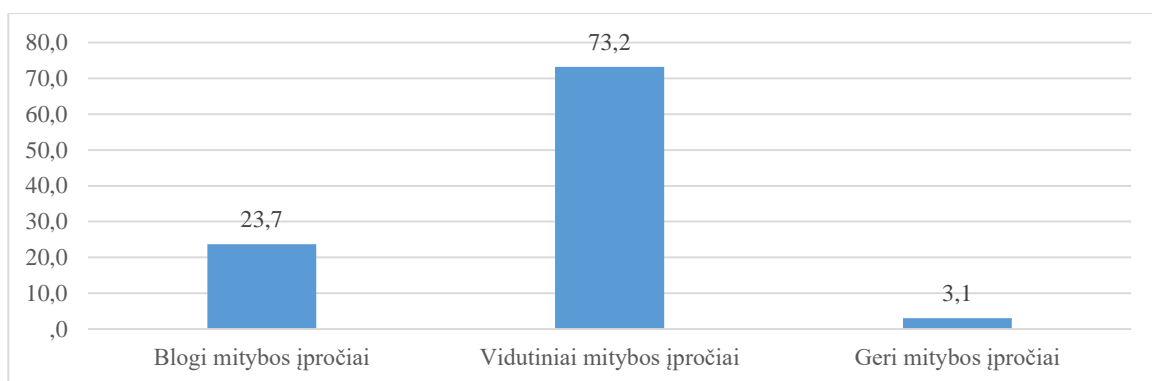
Tyrimo metu buvo siekiama įvertinti, kiek tyrimo respondentams būdingas siekis mažinti svorį. Buvo tiriami *kūno svorį mažinančiųjų papildų vartojimas ir dietų laikymasis*. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus.

68 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal svorio mažinimo būdus

Tyrimo duomenys leidžia teigti, kad 92,1 proc. respondentų neplanuoja vartoti kūno svorį mažinančiųjų maisto papildų bei 69,3 proc. neketina laikytis dietų. 8,3 proc. apklaustųjų teigia planuojantys, laikytis dietų, o 12,1 proc. – yra tekę bent kartą jų laikytis. 7 proc. respondentų reguliariai laikosi svorį mažinančiųjų dietų.

Tyrimo metu buvo siekiama įvertinti *respondentų mitybos įpročius*. Šis suminis rodiklis, matuojamas 8 indikatoriais. Kiekvienas indikatorius vertinamas keturių rangų skale. Tiriamųjų buvo prašoma nurodyti, kiek kartų per savaitę (pastarąjį mėnesį) jie valgė pusryčius, vakarienę, vartojo „sveikus“ ir „nesveikus“ produktus. Suminio gerų/teisingų/sveikų valgymo įpročių rodiklio reikšmės kinta nuo 8 iki 32 balų. 8 balai žymi blogus/neteisingus/nesveikus, o 32 balai – gerus/teisingus/sveikus valgymo įpročius. Įverčiai skirstytini į grupes: blogi – 8-16 balų, vidutiniai – 17-24 balai ir geri – 25-32 balai (69 pav.).

69 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal mitybos įpročius

Gerų/teisingų/sveikų valgyimo įpročių rodiklio vidutinė reikšmė – 18,4. Tai reiškia, kad Klaipėdos rajono jaunuoliams būdingi vidutiniški sveikos mitybos įpročiai. Jais pasižymi 73,2 proc. apklaustųjų. 3,1 proc. tyrimo dalyvių mitybos įpročiai geri, o 23,7 proc. – blogi. Šiuos duomenis papildo išsamesnė respondentų atsakymų skirstinio analizė (20 lentelė.).

20 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal mitybos įpročius

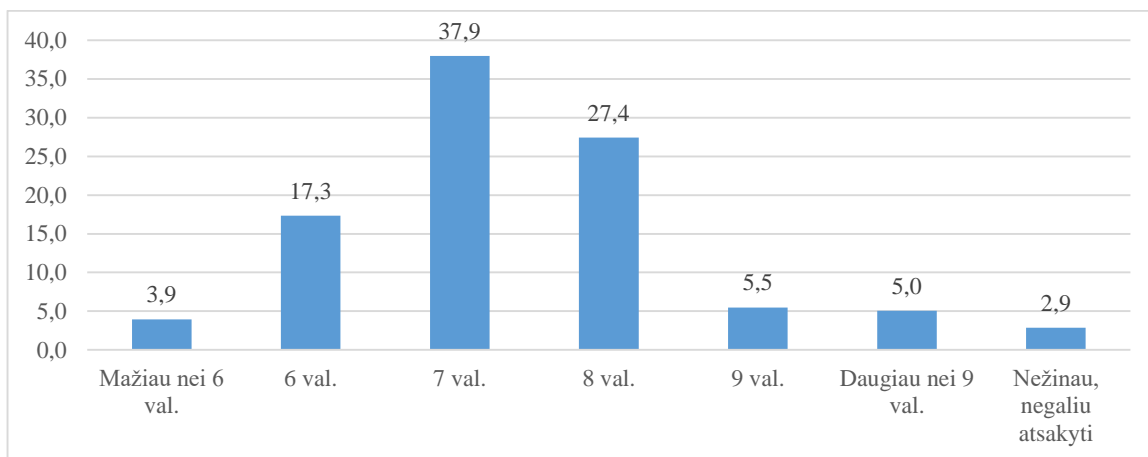
	Kasdieną	Keletą kartų per savaitę	Tik savaitgaliais	Niekada	Nežino, neatsakė
Valgote pusryčius, pietus ir vakarienę	66,2	20,6	7	3,9	2,2
Valgote tik pusryčius ir vakarienę	15,6	21,3	4,2	49,8	9,2
Valgote vaisius ir daržoves	41,2	46,3	9	0,9	2,6
Valgote „čipsus" ir pan.	4,2	22,4	45,6	20,8	7
Valgote saldumynus	17,1	49,6	25,7	4,4	3,3
Geriate saldžius gazuotus gėrimus	5,3	28,5	30,9	29,6	5,7
Geriate pieną	21,1	36,8	7,5	29,6	5
Geriate natūralų vandenį (nevirintą ir negazuotą)	82,2	10,7	1,8	2,4	2,9

Tyrimo rezultatai rodo, jog Klaipėdos rajono jaunimui būdinga valgyti tris kartus per dieną. Kas dieną taip besimaitinantys nurodė 66,2 proc. apklaustųjų. Valgantys tik pusryčius ir vakarienę bent keletą kartų per savaitę nurodė 36,9 proc. apklaustųjų. Absoliuti dauguma, t. y. 87,5 proc. tyrimo dalyvių, nurodė, kad bent keletą kartų per savaitę valgo vaisius ir daržoves ir 92,9 proc. – bent keletą kartų per savaitę geria negazuoto, nevirinto vandens. Kasdien tokį vandenį geria 82,2 proc. tyrimo dalyvių.

Apžvelgiant netinkamus mitybos įpročius išryškėjo tendencija, jog labiausiai tarp respondentų yra paplitęs saldumynų vartojimas. 17,1 proc. respondentų saldumynus vartoja kasdien, 49,6 proc. –

keletą kartų per savaitę, 30,1 proc. – tik savaitgaliais arba niekada. Greta to, 33,8 proc. tyrimo dalyvių bent keletą kartų per savaitę vartoja saldžius gazuotus gėrimus, o bulvių traškučius keletą kartų per savaitę nurodė valgantys 22,4 proc. respondentų, savaitgaliais – 45,6 proc.

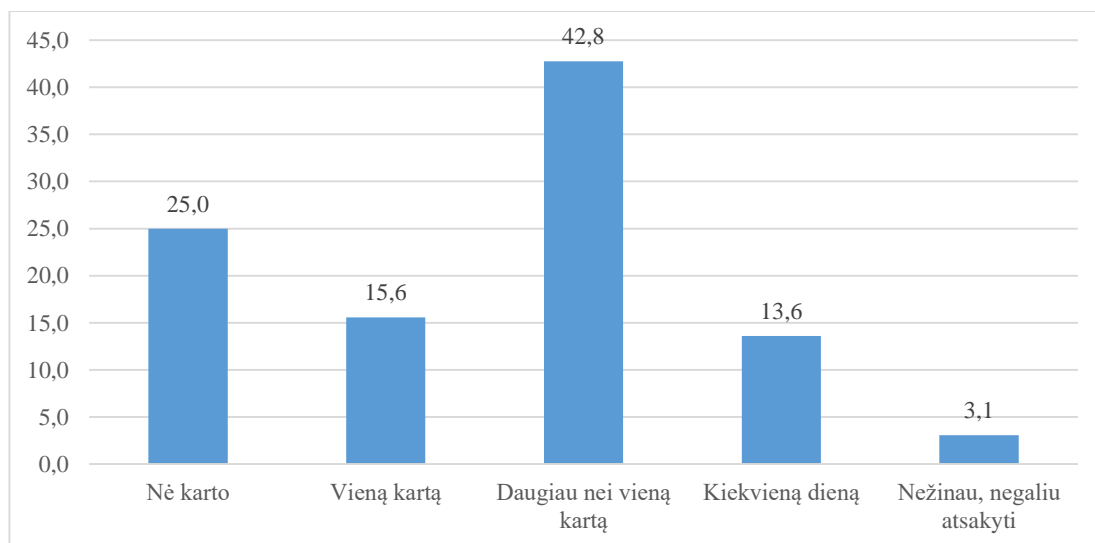
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kiek laiko per parą respondantai skiria miegui*. Rodiklis matuojamas 6 rangų skale. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (70 pav.).

70 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal miegui skiriamą laiką

37,9 proc. tyrimo dalyvių per pastarąjį mėnesį miegojo 7 val. per parą. 27,4 proc. – 8 val., 17,3 proc. – 6 valandas. 13,4 proc. respondentų miegojo 9 val.

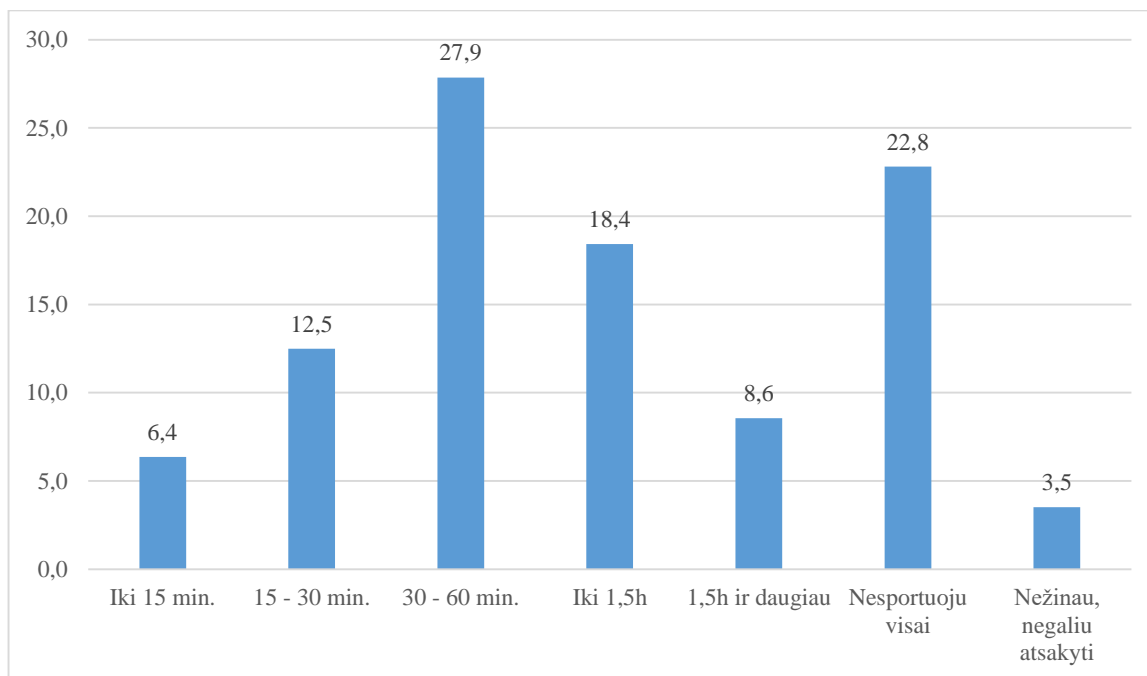
Tyrimo metu buvo siekiama įvertinti *respondentų fizinę aktyvumą*. Pirmiausia buvo vertinama, *kiek kartų per savaitę sportuojama*. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (71 pav.).

71 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal fizinę aktyvumą (N=401)

42,8 proc. respondentų sportuoja bent kelis kartus per savaitę, 15,6 proc. – kartą per savaitę ir 25 proc. – išvis nesportuoja. Kiekvieną dieną sportuojantys teigia tik 13,6 proc. apklaustųjų.

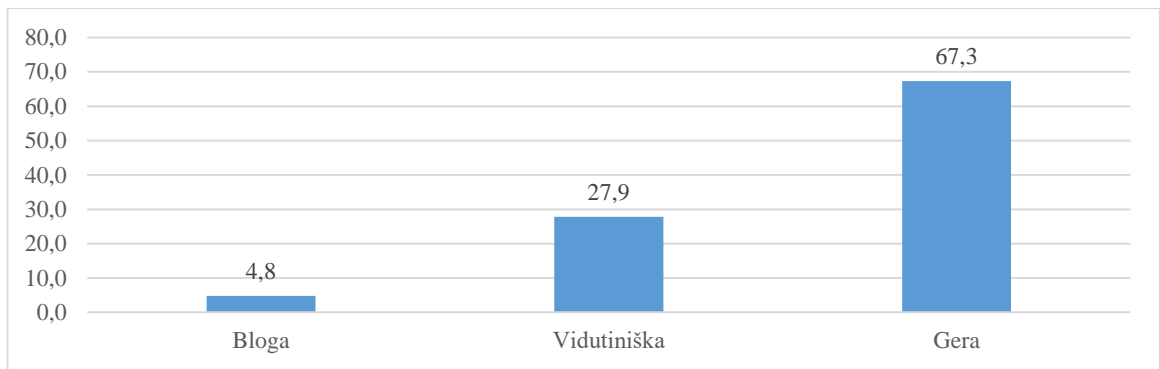
Taip pat buvo renkama informacija apie tai, *kiek vidutiniškai laiko vienu kartu sportuojama* (72 pav.).

72 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal vienkartinio fizinio aktyvumo trukmę

Sportui vienu kartu dažniausiai yra skiriama trukmė 30-60 minučių. Tiek laiko sportinei veiklai skiria 27,9 proc. respondentų. 18,4 proc. sportuoja iki 1,5 val., 8,6 proc. – 1,5 val. ir daugiau, 12,5 proc. – 15-30 min., 6,4 proc. – iki 15 min.. Tačiau stebima situacija, jog 22,8 proc. apklaustųjų nesportuoja visai.

Tyrimo metu taip pat buvo siekiama įvertinti *Klaipėdos rajono jaunimo bendrą fizinės sveikatos būklę*. Fizinės savijautos suminio rodiklio įverčių reikšmės kinta nuo 4 iki 16 balų, kur 4 balai žymi blogą/silpną, o 16 balų – gerą fizinę sveikatą. Įverčius galima skirstyti į tokias grupes: bloga – 4-7 balai, vidutiniška – 8-12 balų ir gera – 13-16 balų.

73 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal fizinės sveikatos rodiklį

Vidutinė fizinės savijautos rodiklio reikšmė – 12,9. Šis rodiklis patenka tarp vidutinės ir geros fizinės sveikatos kategorijų. 67,3 proc. tiriamųjų pasižymi gera fizine savijauta, 27,9 proc. – vidutiniška. Tik 4,8 proc. būdinga bloga savijauta. Detalesnė fizinės sveikatos suminio rodiklio indikatorių informacija pateikiama 21-oje lentelėje.

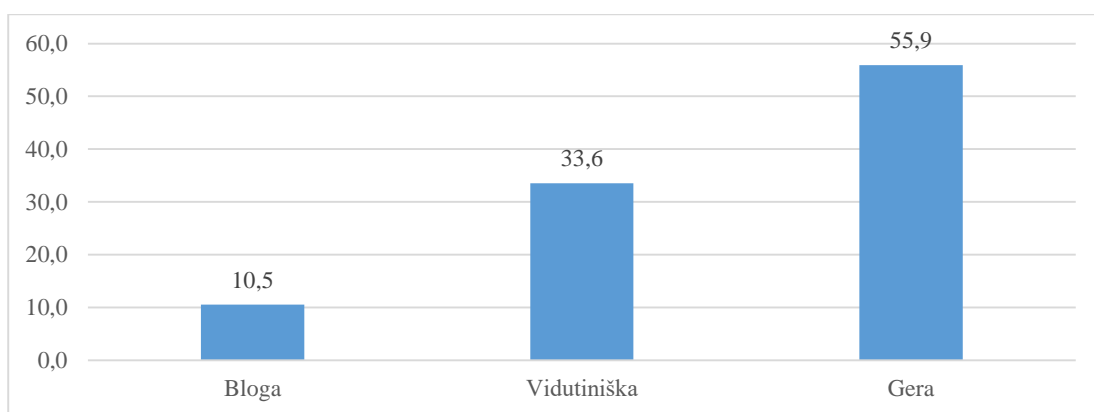
21 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal fizinę savijautą

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Niekada	Nežino, neatsakė
Skaudėjo galvą	4,8	10,1	47,4	34,6	3,1
Skaudėjo nugarą	6,1	10,3	38,2	42,8	2,6
Skaudėjo skrandį	1,5	6,1	28,7	59,6	3,9
Vartojo vaistus nuo skausmo	1,5	7,5	28,7	59,2	3,1

Klaipėdos rajono jaunimui būdingesni nugaros ir galvos skausmai. Dešimtdaliui (10,1 proc.) apklaustųjų pažymėjo, jog jiems būdingi dažni galvos skausmai ir pusei (47,4 proc.) apklaustųjų šie negalavimai pasitaiko kartais. Nugaros skausmai dažni 10,3 proc. apklaustųjų ir 38,3 proc. – pasitaiko kartais. Tačiau tik 6,1 proc. tyrimo dalyvių pažymėjo, kad vaistus nuo skausmo vartoja dažnai ir beveik trečdalis (28,7 proc.) – kartais.

2.14. PSICHOLOGINĖ SAVIJAUTA

Šios grupės rodiklius sudaro psichologinės savijautos, savęs vertinimo ir problemų įveikimo rodikliai. *Psichologinės savijautos suminis rodiklis* apima įvairius emocinius, psichinius nusiskundimus. Tiriamųjų buvo prašoma įvertinti, *kaip dažnai per pastarąjį mėnesį juos kankino nerimas, nemiga, liūdesys ir pan.* Šio rodiklio įverčių reikšmės kinta nuo 8 iki 32 balų, kur 8 balai žymi blogą/silpną, o 32 – gerą psichinę sveikatą. Įverčius galima suskirstyti į tokias grupes: bloga psichologinė sveikata – 8-16 balų, vidutiniška – 17-24 balai ir gera – 25-32 balai (74 pav.).

74 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal psichologinę sveikatą

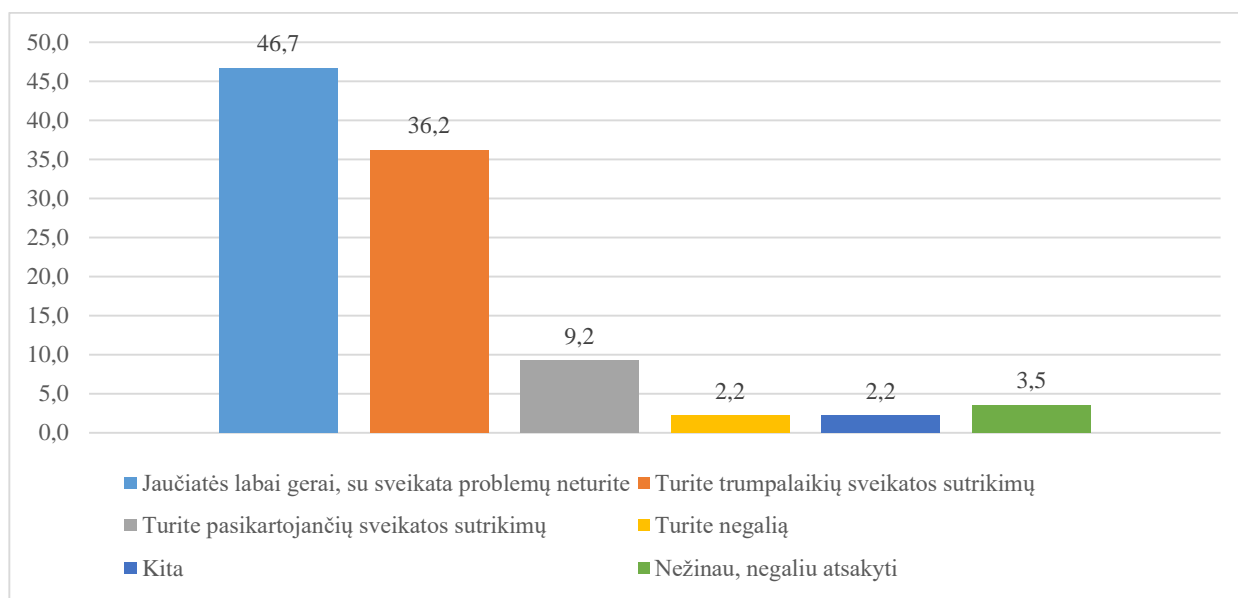
Vidutinė psichinės savijautos suminio rodiklio reikšmė – 24 balai. Taigi, tyrimo dalyvių psichologinė savijauta yra vidutinė. Tai būdinga 33,6 proc. tyrimo dalyvių. 55,9 proc. respondentų būdinga gera psichinė sveikata ir 10,5 proc. pasižymi bloga. Detalesnė psichologinės sveikatos suminio rodiklio indikatorių įvertinimų analizė papildoma suminio rodiklio įverčių perteikiama informacija (22 lentelė).

22 lentelė. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal psichologinę savijautą

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Niekada	Nežino, neatsakė
1. Jautėtės nervingas ar sudirgęs	8,8	22,6	52,2	14	2,4
2. Patyrėte sunkumų užmiegant	5,9	11,2	39,7	39,9	3,3
7. Jautėtės nedarbingas	4,2	13,4	41,7	36,8	3,9
8. Jautėtės blogos nuotaikos	8,1	11,8	59,2	17,8	3,1
9. Skundėtės apetito trūkumu	1,8	5,7	21,9	67,3	3,3
10. Jautėtės liūdnas (-a)	6,8	9	58,1	22,6	3,5
11. Jautėte nerimą	5,9	11,4	52	28,1	2,6
12. Buvote nepatenkintas (-a) tuo, ką darote	6,1	11,4	38,6	40,4	3,5

31,4 proc. respondentų įvardijo, kad labai dažnai arba dažnai jaučiasi nervingi ar sudirgę, ir tik 14 proc. respondentų pažymėjo, jog ši būseną jiems nebūdinga. Dar penktadalis respondentų pažymėjo, jog jie labai dažnai arba dažnai tyrimo metu jautėsi blogos nuotaikos (19,9 proc.). Jų tokios būsenos jiems nebūdingos, pažymėjo 17,8 proc. apklaustųjų.

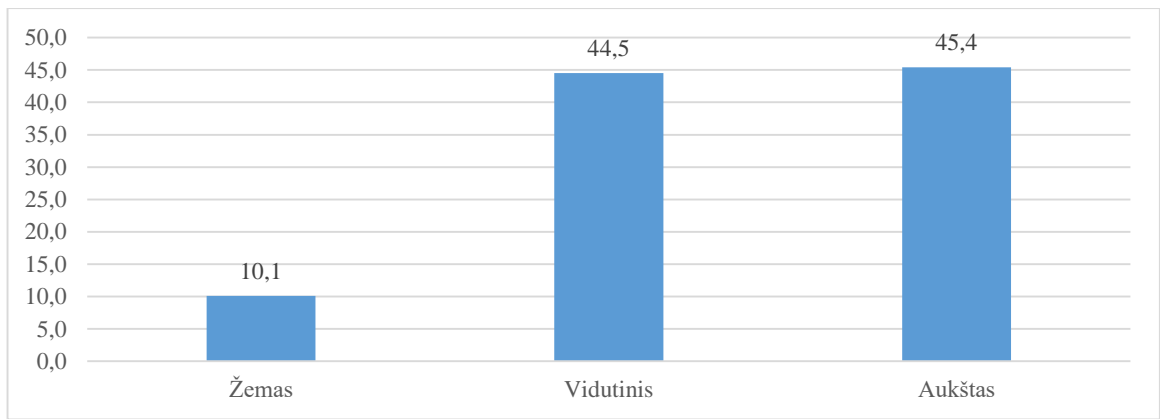
Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *kaip respondentai bendrai vertina savo sveikatą*. Pateikiamas procentinis tiriamųjų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (75 pav.).

75 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal psichologinės sveikatos rodiklį

Didžioji dalis, t. y. 46,7 proc. tiriamųjų jaučiasi gerai, 36,2 proc. turi trumpalaikių sveikatos sutrikimų. 9,2 proc. respondentų pažymėjo turintys pasikartojančių sveikatos sutrikimų, o 2,2 proc. – negalią.

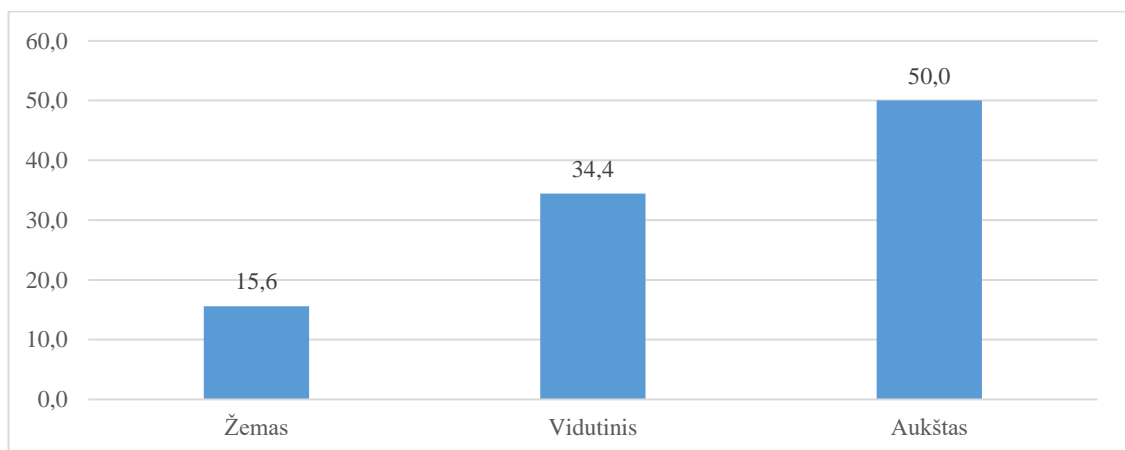
Vertinant įvairius psichinės ir fizinės sveikatos rodiklius, tyrime siekta įvertinti, *kaip respondentai vertina save*. Savęs vertinimo suminis rodiklis matuojamas 10 indikatorių. Kiekvienas indikatorius vertinamas keturių rangų skale. Tiriamųjų buvo prašoma nurodyti, ar jie sutinka su juos apibūdinančiais teiginiais. Suminio savęs vertinimo rodiklio reikšmės kinta nuo 10 iki 40 balų, kur 10 balų reiškia žemą, o 40 – aukštą savivertę. Balus galima suskirstyti į tokias grupes: žemas savęs vertinimas – 10-20 balų), vidutinis – 21-30 balų ir aukštas – 31-40balų (76 pav.).

76 pav. Tiriamųjų procentinis pasiskirstymas pagal savivertės lygį

Savęs vertinimo rodiklio vidutinė reikšmė – 29,2. 44,5 proc. apklausos dalyvių priskirtini vidutinio savęs vertinimo kategorijai. 45,4 proc. pasižymi aukšta saviverte, o 3 proc. būdingas žemas savęs vertinimas.

Tyrimo metu respondentams buvo pateiktas ir *šeimoms narių socialinio palaikymo suminis rodiklis*. Šis rodiklis matuojamas 7 indikatoriais apie tam tikras palaikymą išreiškiančias patirtis iš šeimos, kurioje gyvena. Buvo prašoma įvardyti, *kaip dažnai per paskutines 30 dienų jų šeimos aplinkoje buvo išreikštas palaikymas*. Šio rodiklio reikšmės kinta nuo 7 iki 21 balo, kur 7 balai žymi socialinio palaikymo šeimoje trūkumą, o 21 balas reiškia stipriai išreikštą socialinį palaikymą. Įverčiai skirstytini į grupes: žemas ir labai žemas socialinis palaikymas šeimoje – 7-12 balų, vidutinis – 13-17 balų ir aukštas ar labai aukštas – 18-21 balų (77 pav.).

77 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal šeimos narių socialinį palaikymą

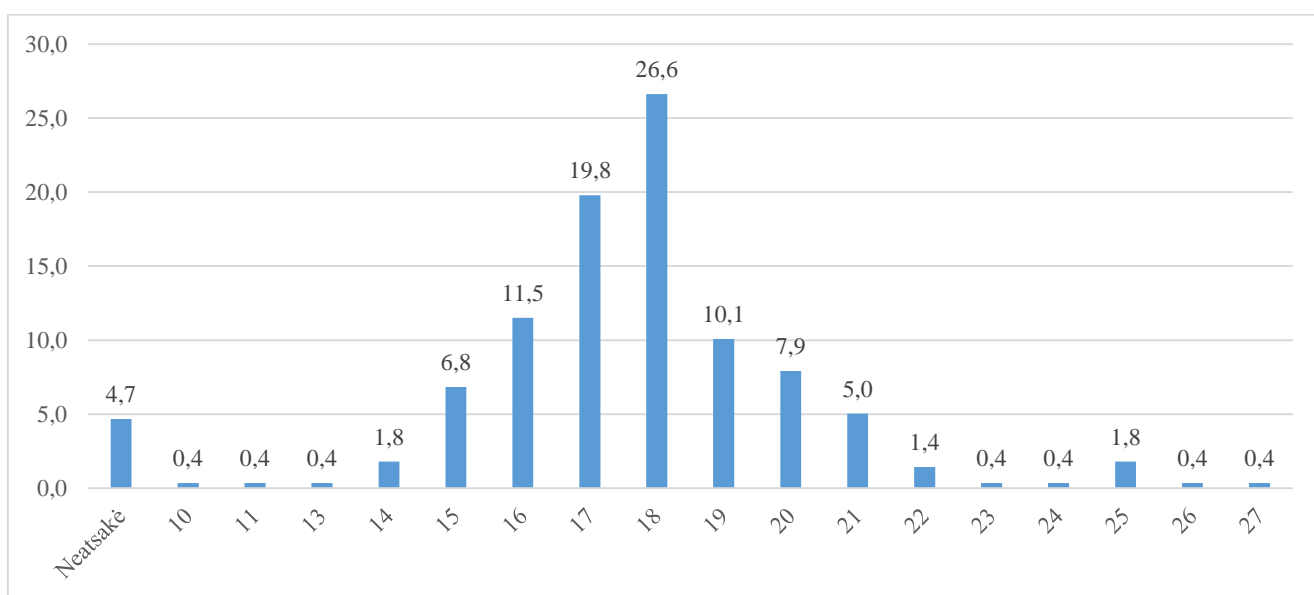
Šeimoms narių socialinio palaikymo rodiklio vidutinė reikšmė – 16,4. Taigi, respondentams būdingas vidutinio lygio palaikymas artimiausioje socialinėje aplinkoje. Aukštu socialinio palaikymo

lygiu šeimos aplinkoje pasižymi 50 proc. apklaustųjų, vidutiniu 34,4 proc. ir tik 15,6 proc. tyrimo dalyvių pasižymi žemu socialinio palaikymo lygiu.

2.15. LYTINĖ ELGSENA IR ŠEIMOS PLANAVIMAS

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti esminius lytinės elgsenos bruožus. Tai apima įvairius rodiklius, nusakančius lytinių santykių ypatumus, nuostatas į santuoką ir vaikų planavimą. Rezultatai 278 (61 proc.) respondentams, tai yra, imties daliai, nurodžiusiai, jog jau turėjo lytinių santykių.

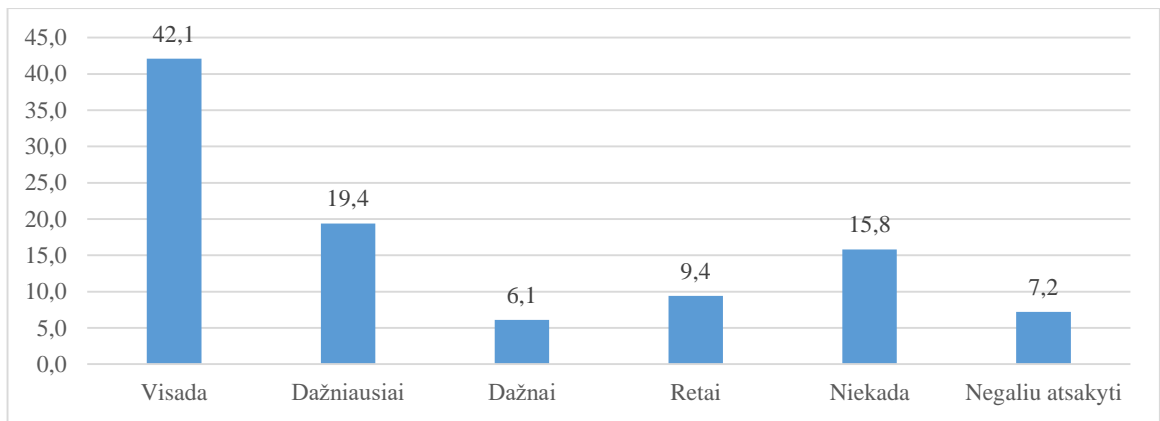
Pirmiausiai respondentų buvo teirautasi, *kokio amžiaus būdami jie pradėjo lytinius santykius*. Pateikiamas procentinis respondentų atsakymų pasiskirstymas (78 pav.)

78 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal amžių, kada pradėjo lytinius santykius

Tyrimo metu 61 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad jau turėjo lytinius santykius, tačiau net 41,9 proc. apklausos dalyvių nenorėjo pateikti informacijos apie tai, kokio amžiaus pradėjo lytinius santykius. Vidutinis amžius lytinių santykių pradžiai 17,8 metų.

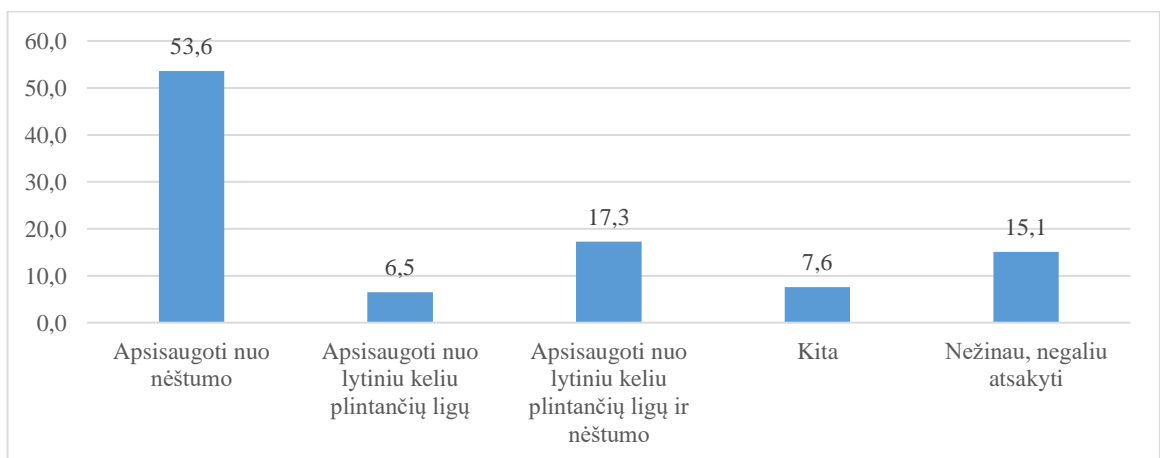
Taip pat tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *ar lytinių santykių metu respondantai linkę naudotis kontraceptinėmis priemonėmis*. Pateikiamas respondentų pasiskirstymas pagal pasirinktus atsakymus (79 pav.)

79 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal naudojamą kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu

Tyrimo rezultatai rodo, kad 42,1 proc. respondentų lytinių santykių metu visada naudojami kontraceptinėmis priemonėmis. Dar 19,4 proc. – kontraceptinėmis priemonėmis naudojami dažniausiai. Tačiau net 15,8 proc. apklaustųjų kontraceptinėmis priemonėmis nesinaudoja ir 9,4 proc. naudojami jomis retai.

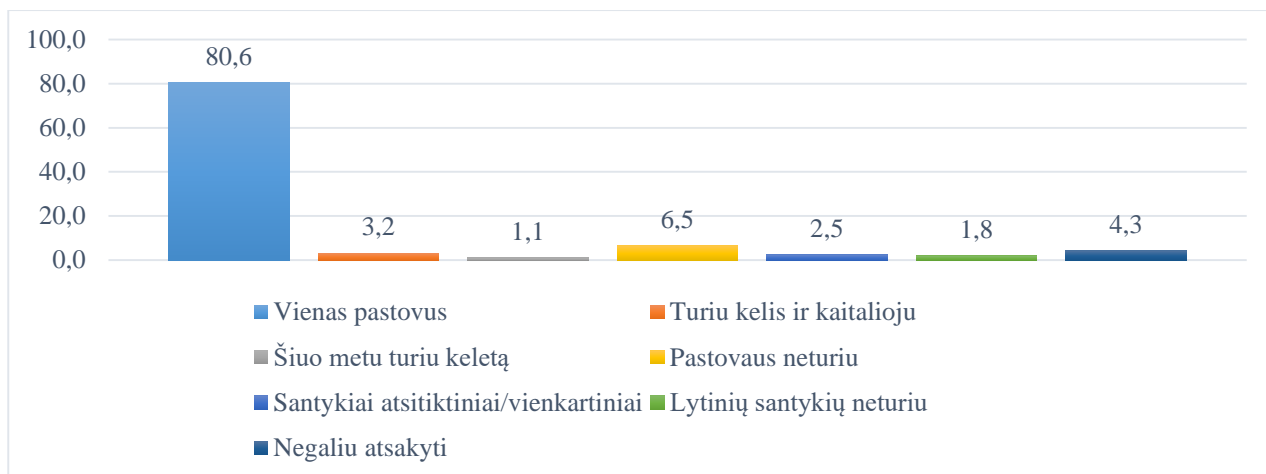
Taip pat tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, *dėl kokių priežasčių Klaipėdos rajono jaunimas naudojami kontraceptinėmis priemonėmis* (80 pav.).

80 pav. Procentinis respondentų pasiskirstymas pagal naudojimosi kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu priežastis

Tyrimo rezultatai rodo, kad dažniausia naudojimosi kontraceptinėmis priemonėmis priežastis – siekis apsisaugoti nuo nėštumo. Taip teigia 53,6 proc. respondentų. 17,3 proc. apklausos dalyvių kontraceptinių priemonių pagalba siekia apsisaugoti nuo lytiniu keliu plintančių ligų ir nėštumo. 15,1 proc. respondentų į šį klausimą neatsakė.

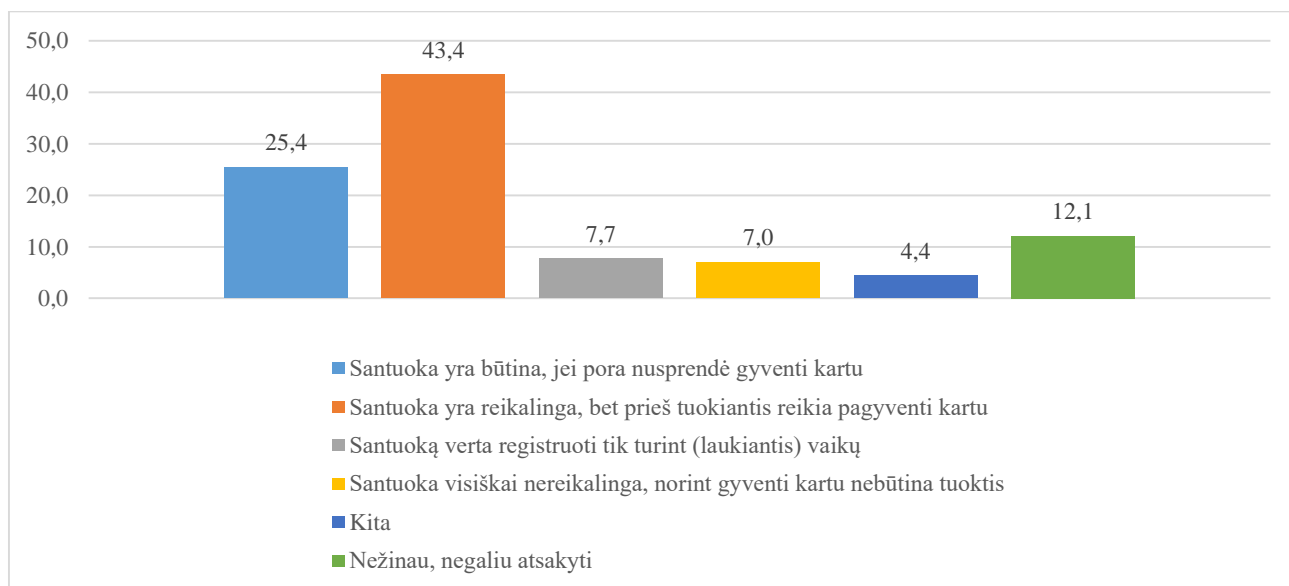
Tiriamųjų buvo klausama apie *lytinių partnerių skaičių ir pastovumą*. Pateikiamas procentinis tiriamųjų atsakymų pasiskirstymas.

81 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal lytinių partnerių skaičių ir pastovumą

Tyrimo rezultatai rodo, kad daugumai, t. y. 80,6 proc. respondentų būdinga turėti vieną pastovų lytinių santykių partnerį. 1,8 proc. respondentų paminėjo, jog šiuo metu lytinių santykių neturi.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti respondentų nuostatas santuokos atžvilgiu. Pateikiamas procentinis tiriamųjų atsakymų pasiskirstymas (82 pav.).

82 pav. Respondentų procentinis pasiskirstymas pagal nuostatas santuokos atžvilgiu

Tyrimo rezultatai rodo, jog 43,4 proc. respondentų mano, kad santuoka yra reikalinga, tačiau prieš tuokiantis būtina pagyventi kartu. 25,4 proc. apklaustųjų būdinga nuomonė, jog santuoka būtina, jei pora nusprendė gyventi kartu, 16,5 proc. apklausos dalyvių konkrečios nuomonės neišsakė, pasirinkdami atsakymus „Kita“ ir „Nežinau, negaliu atsakyti“. 7,7 proc. respondentų pažymėjo, kad tuoktis verta tik turint ar laukiantis vaikų, o 7 proc. santuoka yra nereikalinga norint gyventi kartu.

3. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBEI

1. Kiek mažiau nei pusė mokinių abejoja, kad mokykloje išmoks ką nors naujo ir naudingo. Du penktadaliai mokinių bent iš dalies yra linkę nepasitikėti savo jėgomis mokykloje. Nustatyta, kad didelė dalis mokinių mokyklos aplinką suvokia kaip ne visiškai saugią.

Nors dauguma mokinių pasižymi vidutiniu domėjimusi būsima profesija ir jos galimybėmis, tačiau daugiau nei pusė jų nėra linkę dėl profesijos pasirinkimo konsultuotis su mokyklos pedagogais, specialistais. Stebima situacija, jog daugiau nei pusė mokinių nežino reikalavimų, keliamų pageidaujamai profesijai, ir tik mažiau nei pusė tyrimo dalyvių mokomuosius dalykus rinkosi atsižvelgdami į būsimos profesijos reikalavimus.

Rekomenduotina ne tik sudaryti daugiau galimybių mokiniams po pamokų naudotis mokyklos patalpomis, bet ir stiprinti mokyklos bendruomenę, jos narių įsitraukimą į bendruomenės veiklas. Tai leis realiau pažinti mokinių ir jų tėvų poreikius, suvienyti tėvų, mokytojų ir visos mokyklos bendruomenės pastangas bei stiprinti jų poveikį didinant mokinių motyvaciją mokytis ir orientuojant profesinei veiklai bei kitiems pasiekimams.

2. Dauguma studijuojančio jaunimo pasižymi gerais problemų sprendimo, sunkumų įveikimo įgūdžiais. Lyginant su mokinių imtimi, tarp studentų dominuoja aukštesnio lygio susidomėjimas būsima profesija ir jai keliamais reikalavimais. Pastebėtina, kad pusė studentų derina darbą su studijomis, tačiau tik trečdaliui derinant šias veiklas nekyla papildomų sunkumų.

Kiek mažiau nei pusė studentų ketina tęsti studijas toje pačioje srityje Lietuvoje. Trečdalis studentų taip pat turi ketinimų tęsti studijas, tačiau jie yra linkę keisti studijų kryptį. Studijų tęsimo užsienyje pasirinkimas yra retesnis nei Lietuvoje.

Pastebėtina, kad studijuojantys Klaipėdos rajono gyventojai nėra linkę itin aktyviai dalyvauti savo aukštųjų mokyklų studentų savivaldoje.

Rekomenduotina jau mokykloje realizuoti daugiau programų, orientuotų į mokinių dalyvavimo ugdymo procese, profesinio orientavimo veiklose aktyvumo didinimą. Tai leistų jiems tinkamiau pasirengti kryptingoms studijoms, kryptingiau planuoti savo karjerą, efektyviau įsiliesti į darbo rinką, kelti kokybiškus gyvenimo tikslus ir plėsti socialinio aktyvumo nuostatas.

3. Trys ketvirtadaliai dirbančio Klaipėdos rajono jaunimo yra samdomi darbuotojai, dirbantys pilną darbo dieną. Tačiau net apie pusę tyrimo dalyvių, dalyvaujančių darbo rinkoje, dirba ne pagal įgytą specialybę. Ši tendencija gali būti siejama su netinkamu profesijos pasirinkimu, įgijus vidurinį išsilavinimą. Netinkamas profesijos pasirinkimas traktuojamas kaip neatitinkantis asmens vertybių, galimybių ir norų, profesijos perspektyvos nebuvimas darbo rinkoje, nesidomėjimas būsima profesija ir pan. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad apklausos dalyviai dėl profesijos pasirinkimo yra nelinkę konsultuotis su specialistais, mokytojais. Jiems apsispręsti dėl studijų programos neretai „padeda“ tėvai, draugai, giminės profesinė linija, tačiau artimos aplinkos spaudimas rinktis vieną ar kitą profesiją gali lemti nenuoseklų domėjimąsi profesija bei jos pasirinkimą, neatsižvelgiant į rinkos galimybes, asmens profesinius interesus, galimybes ir pan. Pastebėtina, kad paviršutiniškas domėjimasis būsima profesija mažina tiek studijų, tiek darbo pagal įgytą specialybę motyvaciją bei veiklos kokybę, silpnina sėkmingos profesinės savirealizacijos galimybes.

Nors dauguma dirbančių apklaustųjų pasižymi gerais įvykių kontrolės ir problemų įveikimo įgūdžiais, tačiau trečdaliui respondentų darbe yra būdinga nepasitikėti ir abejoti savo jėgomis. Tai gali sąlygoti pusės respondentų norą keisti darbą. Taip pat pastebėta, kad ketinimų keisti darbą priežastimis yra įvardijamos ir karjeros perspektyvų nebuvimas esamoje darbovietėje, ir didesnio darbo užmokesčio poreikis. Respondentai, ketinantys darbo ieškoti kitame mieste, tikisi ten rasti daugiau galimybių pasirinkti norimą darbo vietą, o planuojantys emigruoti – daugiau uždirbti.

Pastebėta, kad tik nedidelei daliai respondentų yra būdingas verslumas. Tik penktadalis jų nurodė turintis savo verslą, dalyvaujantys šeimos versle ar planuojantys pradėti savo verslą. Ši tendencija gali būti siejama su menku jaunimo verslumo skatinimo politikos įgyvendinimo žinomumu nacionaliniu mastu ir su jaunimo nuostata, kad Lietuvoje nėra sudaryta sąlygų jauniems žmonėms plėtoti savo verslą.

Atsižvelgiant į tai, kad jaunimui, apsisprendžiant dėl profesijos pasirinkimo, daugiausiai įtakos daro tėvai ar kita artima aplinka, rekomenduotina į profesinio orientavimo procesą mokykloje kuo daugiau įtraukti tėvus/ globėjus. Aktyvesnis šeimos įsitraukimas į kompetentingą profesinį orientavimą prisidės prie jaunimo savimotyvacijos kėlimo sistemingai mokytis, pažinti save, savo gabumus, polinkius ir tinkamai išanalizuoti jų pritaikomumą profesinėse veiklose. Itin aktualu yra skatinti verslo įsitraukimą į profesinio orientavimo sistemą.

Skatinant savęs pažinimą, individualių gabumų atskleidimą bus atveriamos galimybės jaunimui stiprinti savimotyvaciją mokymuisi, studijoms, darbui. Tai savo ruožtu prisidės prie jaunimo verslumo skatinimo. Taip pat aktualu didinti jaunimo verslumo skatinimo programų žinomumą bei prieinamumą.

4. Tyrimo metu tarp šiuo metu nedirbančių respondentų daugiausia buvo iki 6 mėn. nedirbantys asmenys. Pagrindinėmis nedarbo priežastimis jie įvardijo tai, kad neranda juos tenkinančio ar tinkamai apmokamo darbo. Niekur nedirbantys asmenys potencialių darbo vietų dažniausiai ieško naudodamiesi darbo biržos paslaugomis ir skelbimais internete, o vertinant jų prioritetus, siekiant įsidarbinti, išryškėja noras dirbti gerai apmokamą darbą (tiek Lietuvoje, tiek užsienyje).

Atsižvelgiant į šiuo metu nedirbančių asmenų dažniausiai taikomą darbo paieškos būdą, t. y. rasti darbą Darbo biržos pagalba, rekomenduotina didinti jaunimo informuotumą apie aktyvius darbo paieškos metodus. Didinant jaunimo užimtumą, itin svarbu kelti dalyvavimo pokalbyje su darbdaviais kompetencijas, savęs „pardavimo“ gebėjimus.

5. Dažniausios Klaipėdos rajono jaunimui būdingos laisvalaikio praleidimo formos yra pasivaikščiavimai, susitikimai su draugais, laikas, skiriamas hobiui ir televizoriaus žiūrėjimui. Savaitgaliais jaunimas yra linkęs ilsėtis, lankytis pas gimines ir artimuosius. Tikėtina, kad tokias laisvalaikio formas sąlygoja ribotos finansinės galimybės pasirinkti norimas laisvalaikio veiklas. Taip pat pastebėta, kad respondentai savo laisvalaikiui skiria santykinai mažai laiko.

Siekiant didinti jaunimui prieinamų laisvalaikio formų pasirinkimo spektrą, rekomenduotina savivaldybės teritorijoje skatinti visuomenės bendruomeniškumą, stiprinti nevyriausybinio sektoriaus (NVO) veiklas. Aktualu yra dėti pastangas jaunimo, jų šeimų įtraukimui į NVO ar kitas savanoriškas veiklas. Tai itin prisidėtų prie bendruomeniškos kultūros puoselėjimo.

Dalyvavimo kultūrinėse veiklose skatinimui yra reikalingas mokyklos ir jos bendruomenės įsitraukimas, rengiant projektines užduotis, konkursus ir įgyvendinant kitas mokinių skatinimo domėtis aplinka programas. Jaunimą įtraukiant į kultūrinių renginių organizavimą, bus paskatintas jaunimo dalyvavimas juose, pozityvesnis jų vertinimas. Tai savo ruožtu prisidės prie visuomeninių, kultūrinių veiklų poreikio aktualizavimo, formuos aktyvaus laisvalaikio leidimo įpročius, skatins konstruktyvų jaunimo mąstymo vystymą. Taip pat tai prisidės prie tęstinio visuomenės pilietinio-politinio aktyvumo didinimo.

6. Klaipėdos rajono jaunimo santykiai su draugais pasižymi ganėtinai aukštais kiekybiniais parametrais. Nors naujos pažintys užmezgamos ganėtinai lengvai ir formaliai gaunamas socialinis palaikymas yra aukšto lygio, tačiau stebima tendencija, kad respondentai yra linkę nepasitikėti savo

draugais. Tai sietina su globalios popkultūros sąlygotu jaunimo savivaizdžiu bei savęs vertinimo struktūrų turiniu. Ši tendencija atspindi ir visuomenės socialiai pasyviame požiūryje į kaimynystę. Dauguma jaunuolių gyvena aplinkoje, priskirtinoje rizikingai kaimynystei, pasižyminčia bendruomenės susiskaldymu, susvetimėjimu, nepasitikėjimo kultūros elementais.

Atsižvelgiant į tai, jog didesnė jaunimo dalis yra asmenybės raidos stadijoje, kurioje baigia formuotis savęs vertinimo struktūros ir kriterijai, jaunimui skirtinas dėmesys turi kokybiškai prisidėti prie sėkmingos, prosocialios asmenybės formavimo. Šiuo atžvilgiu aktualu stiprinti psichologų, socialinių pedagogų darbo su paaugliais galimybes, stiprinti nevyriausybinių sektoriaus veiklas, įtraukiant visų amžiaus grupių jaunimą, formuojant kokybiškesnių socialinių santykių už šeimos ribų erdvę jaunimui.

7. Dauguma apklauso dalyvių gyvena su tėvais ar pačių sukurta šeima. Dažniausiai gyvenama tėvams priklausančiame būste. Tik trečdalis jaunimo gyvena nuosavame ar nuomojamame būste. Dauguma gyvenančių nuosavame būste yra paėmę būsto paskolą.

Pagrindiniai finansavimo šaltiniai yra uždarbis ir tėvų parama. Pusės Klaipėdos rajono jaunimo pajamos neviršija 450 eurų per mėnesį.

8. Tyrimo dalyviai pasižymi žemu pilietiniu aktyvumu. Pasyvi pozicija identifikuojama tuo, jog Klaipėdos rajono jaunimui būdinga „iš šalies“ stebėti politinius įvykius, nesitikint, jog individualus visuomenės nario indėlis ir iniciatyvos gali būti reikšmingos bei naudingos. Šią tendenciją labiausiai išryškina respondentų polinkis politinius įvykius ir naujienas aptarti uždaroje aplinkoje, šeimos rate bei santykinai pasyvus dalyvavimas pilietinėse veiklose ir domėjimasis jomis. Neigiamos nuostatos pilietiškumo atžvilgiu vyrauja ne tik tarp respondentų, bet ir jų artimoje aplinkoje, kur itin ryškus yra įsitikinimas, jog politika yra „nešvarus reikalas“, o jame dalyvaujantys asmenys turi išskirtinai savanaudiškų paskatų.

Jaunimo nuostatos pilietinio-socialinio aktyvumo atžvilgiu gana pozityvios: jaunimas jaučiasi laisvas pilietiškai veikti, palankiai vertina žmones, dalyvaujančius visuomeninėje veikloje. Jaunimo socialinis pasyvumas pasireiškia dėl skirtingų priežasčių kompleksu, kuriame reikšmingas yra socialinės erdvės informacinis laukas. Stokojant artimoje aplinkoje socialinio aktyvumo sėkmės pavyzdžių, jaunimui neatsiranda pagrindo aktyviai dalyvauti visuomeninėse, pilietinėse ar kultūrinėse iniciatyvose. Taigi, jaunimui yra būtinas palaikymas, paskatinimai, kuravimas aktyviai veikiant nevyriausybiniuose organizacijose. Rekomenduojama vykdyti aktyvesnę informacijos sklaidą

apie savanoriškų veiklų trečiojo sektoriaus organizacijose galimybes bei tiesioginio dalyvavimo savanoriškoje ir visuomeninėje veikloje kuriamą vertę.

9. Absoliuti dauguma Klaipėdos rajono jaunimo kiekvieną dieną naudojami internetu.

Ši tendencija turėtų būti panaudojama įvairiapusės informacijos sklaidai, siekiant aktyvinti atitinkamas visuomenės grupes, didinant informacijos prieinamumą ir kt.

10. Tyrimas parodė, jog alkoholio vartojimas yra labiausiai paplitęs žalingas įprotis tarp respondentų. Tačiau stebima situacija, jog reikšminga jaunimo dalis alkoholinius gėrimus yra linkusi vartoti saikingai. Tai sietina su aplinkos poveikiu jaunuolių turimiems elgsenos standartams, ritualų turiniui, laisvalaikio suvokimui. Taip pat aktualu tai, jog jaunimo savikontrolė alkoholio vartojimo atžvilgiu yra ganėtinai adekvataus lygio. Visgi trečdalis jaunimo pasižymi rizika ydingiems alkoholio vartojimo įpročiams susiformuoti ir nedidelė tyrimo dalyvių dalis turi polinkį priklausomybei nuo alkoholio atsirasti.

Pastebėtina, kad penktadalis jaunimo reguliariai rūko.

Stebima situacija, kad daugumos respondentų narkotinių medžiagų vartojimas yra vertinamas neigiamai. Tai sietina su geru informuotumu apie pagalbos šaltinius, siekiant įveikti narkotinių medžiagų priklausomybes.

Azartiniai lošimai tarp jaunimo nėra paplitę. Labiausiai azartinis polinkis pasireiškia per dalyvavimą loterijose. Tai sietina su loterijos suvokinio turiniu, kuris visuomenėje reikšmingai skiriasi nuo azartinių lošimų sąvokos buitinės reikšmės. Taip pat tikėtina, kad jaunimas, dalyvaujantis loterijose, suvokia mažesnes rizikos pasekmes.

Raminamųjų vaistų vartojimas bent kelis kartus per mėnesį būdingas 4,9 proc. tyrimo dalyvių. Dažniau jis būdingas moterims.

Atsižvelgiant į tai, kad jaunimas alkoholio vartojimą sieja su laisvalaikiu ar noru atsipalaiduoti, aktualu yra, didinant visuomenės bendruomeniškumą, formuoti sveiko laisvalaikio nuostatas visose jaunimo amžiaus grupėse. Tai leistų performuoti jaunimo požiūrį į psichologinius alkoholio vartojimo ritualų aspektus. Rekomenduojama skatinti blaivų dalyvavimą miesto, gyvenvietės šventėse ir kartu kontroliuoti alkoholio, tabako gaminių prieinamumą nepilnamečiams. Taip pat svarbu palaikyti ir stiprinti narkotinių medžiagų vartojimo kontrolę.

11. Tyrimo rezultatai rodo, kad respondentų, pasižyminčių viršsvoriu yra daugiau nei pasižyminčių pernelyg mažu svoriu. Tačiau didžioji dauguma apklausos dalyvių patenka į normalaus svorio kategoriją. Stebima situacija, jog bent kartą laikytis specialių dietų yra bandę penktadalis respondentų, o apibendrintai galima teigti, kad apklausos dalyviams yra būdingi vidutiniai sveikos gyvensenos ir mitybos įpročiai.

Atsižvelgiant į šiuolaikines visuomenės sveikos gyvensenos problemas, rekomenduotina visuomenės masinio informavimo priemonėmis skleisti konstruktyvią informaciją apie sveikos mitybos, gyvensenos principus. Tai turi būti plėtojama pasitelkiant bendruomenes, nevyriausybinį sektorių, švietimo įstaigas.

12. Gera fizinė ir psichinė savijauta būdinga daugiau nei pusei apklausos dalyvių. Taip pat stebima situacija, kad tik nedidelei daliai tyrimo dalyvių yra būdingas vidutinis ar aukštas savęs vertinimas. Stebimas teigiamas šių rodiklių koreliavimas.

Atsižvelgiant į tai, jog paauglystėje, formuojasi visavertės savivertės psichologinės struktūros, būtina skirti daug dėmesio šiai tyrimo respondentų grupei. Tikėtina, jog didėjant jaunimo fiziniam aktyvumui bei formuojantis papildomiems pozityvaus savęs vertinimo bei savirealizacijos šaltiniams, ilgainiui gerės ir jaunimo bendra psichologinė, fizinė savijauta. Taip pat fizinio aktyvumo skatinimas atliks papildomos žalingų įpročių prevencinės priemonės vaidmenį.

Taip pat siektinas bendruomeninio fizinio aktyvumo užsiėmimų propagavimas. Tai leidžia įtvirtinti įvairių jaunimo grupių fizinio aktyvumo įgūdžius. Kartu – tai priemonė didinanti visuomenės bendruomeniškumą, skatinanti socialinį palaikymą.

13. Jaunimo pasirengimas lytiniam gyvenimui yra aukšto lygio. Beveik trys ketvirtadaliai jaunimo lytinių santykių metu dažniausiai naudojami kontracetinių priemonių pagalba, siekiant apsisaugoti nuo lytinio keliu plintančių ligų bei nepageidaujamo nėštumo. Dauguma Klaipėdos rajono jaunimo turi vieną pastovų lytinių santykių partnerį. Taip pat išryškėjo stipri nuostata, jog santuoka yra reikalinga, tačiau prieš tuokiantis reikia pradėti gyventi kartu.

Rekomenduotina paaugliams perteikti nuostatą, jog lytinis švietimas yra svarbus, ir ne visa informacija, prieinama virtualiuose šaltiniuose yra tinkama, adekvati. Aktualu yra akcentuoti lytinių santykių saugumo reikšmę tiek fiziologiniame, tiek psichologiniame lygmenyse.